

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarókpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Csendőrség és hatóság.

Hagyományos szokása a tisztii előjáróknak, hogy szemlekorújuk alkalmával sohasem mulasztják el felkeresni a csendőrséggel együttműködő polgári bíróságok és hatóságok vezetőit és megkérdezni tőlük: hogyan vannak megelégedve az örsök működésével? A válasz: dicséret.

Igaz, hogy a polgári bírósági vagy hatósági főnökök voltaképpen nem is kell a szemléig várnia, hogy a csendőrséget érintő kívánságait az érdekelt örs tisztii előjárójával közölje, mert hiszen a távbeszélő vagy akár csak negyedív papiros is éppen olyan jól megteszi, mégsem feleslegesek ezek a tisztii érdeklődések, mert kifejezésre juttatják, hogy a csendőrség egészen különös súlyt helyez arra, hogy a bíróságoknak, hatóságoknak felőlünk táplált jó véleményéről állandóan megbizonyosodva legyen.

Aki tisztában van a csendőrségnek, mint végrehajtó szervezetnek alkotmányjogi, perrendi és közigazgatási helyzetével s e helyzetéből folyó rendeltetésével, annak nem kell sokat bizonyítgatni, hogy testületünk igazi ereje nem a puskában, valódi tekintélye nem a kakastollban, létének, virágzásának és jövőjének igazi biztosítéka pedig nem önmagában, nem saját magának akármilyen elismert és kétségtelen kiválóságában gyökeredzik, hanem a törvényes hatáskörében és oltalomban, amelyet a csendőr mint a bíróságok, hatóságok intézkedéseinek végrehajtója e minőségében, amazoknak mintegy átruházott hatáskörében élvez. Vagyis: a csendőrség hivatásának lényege, hogy az állam bírói és igazgatási szerveinek szolgálatára van rendelve. Nemcsak hivatásbeli, de egyenesen létérdekünkhöz, hogy akiknek szolgálatára rendeltetünk, meg legyenek velünk elégedve. Efölött örködnek a szemlélő tisztii előjárók.

A polgári bíraskodás és közigazgatás tényezőivel szemben való illetén függő viszonyunk mellett, jobban mondva annak dacára is azonban, testületünk a szoros vett közbiztonsági szolgálat területén kívül azoktól szinte korlátlan szervezeti önállóságot, függetlenséget élvez. Haladásunk, fejlődésünk, önálló testületi életünk és szellemünk szempontjából kétségtelenül helyes és szükséges ez a független önállóságunk, de éppen ezért vigyázni kell, hogy annak a bíróságokkal és hatóságokkal szemben való kifejezésre juttatásában, hangoztatásában és érvényesítésében túlzásba ne essünk.

Rossz szolgálatot tesz a testületnek, aki a csendőrséget önmagában álló, önmagáért létező olyan szervezetnek tekinti, amelynek a szabályzat holt betűin túl, jogainak kimerítésén és mereven körülhatárolt kötelességeinek ellátásán kívül más szempontjai nincsenek. Helytelenül fogja fel a csendőrség igazi érdekeit, aki a bíróságokhoz és a hatóságokhoz való viszonyukat csak ahhoz szabja, ami a szabályzatban benne van vagy nincsen benne, mert van egy törvény, amit minden más elé kell helyezni, ha nem foglalják is külön paragrafusba: az előzékenység törvénye. Ridegségben, szórásalhasogatásban, kicsinyességben nem nehéz felülmulni egymást; előzékenységben felülkerekedni nemcsak művészet, de nyert ügy is. Ha a polgári hatóság és a csendőrség közül az egyiknek előzékenyebbnek kell lennie, legyen a csendőrség az; nemcsak az illem kedvéért, de azért is, mert ez az érdeke.

Utasításunk előírja, hogy a polgári hatóságoknak alakilag vagy lényegileg szabálytalan felhívásait nem vagyunk kötelesek teljesíteni s ezzel mintegy feljogosítja a csendőrséget a felhívásoknak a maga szempontjából való felülbírálására. Jól jegyezzük meg: nem a hatóság intézkedését van joga a csendőrségnek megbírálni, hanem csak arra köteles vigyázni, hogy még felhívásra se tegyen olyat, amit nem szabad tennie.

A mód, ahogy ezzel az ellenőrzési jogával él, sokféle lehet.

Mindenekelőtt: ne legyen ez a mód kákán csomókeresés. Az élet ezerarcú és fordulatu, minden eseményére, problémájára nem lehet szabályt alkotni. A hatóság is gyakran kerül feladatok elé, amelyeket maga is szívesebben oldana meg bürokratikus kifogástalansággal, ha lehetne. Ne nehezítsük a helyzetét ilyenkor, toldjuk meg a szabályzatot egy kis előzékenységgel, simítsuk el a göröngyeit egy kis jóakarattal. Ahol nagy és valóban lényeges elveink feláldozása nélkül lehetséges, ne vadásszunk apró hibákra, hanem nyujtsunk a hatóságnak segítőkéz, mert minden kézfogás kölcsönös szokott lenni.

S ha pedig itt-ott mégis felmerülő nézeteltérések tisztázását el nem kerülhetjük, legyünk az érintkezés külső formájában udvariasak, ha igazunk van, akkor is. Élesre fogalmazott írások nem keltenek rokonszenvet s dacra ingerelnek; hozzáértő átiratnak sokszor többet lehet elérni a stílusával, mint az érvelésével.

A csendőrség igazi hírnevének nem ujságreklámon, hanem elsősorban a bírálatra hivatott hatóságok és bíróságok elismerésén kell nyugodnia. Ez az elismerés ma — hála Istennek — nem hiányzik. Mégis jónak láttuk emlékezetbe idézni az elmondottakat, mert a dicséretet sem jó mindig csak tudomásul venni. Jó néha gondolni a megtartására is.

Mikor kell feljelentés helyett jelentést tenni?

Írta: BIRÓ KÁLMÁN százados.

(Befejező közlemény.)

Nem halálos balesetknél nehéz élesen elhatárolni, hogy melyek azok, amelyek nyomozást igényelnek és amelyekbe a csendőrnek nem kell beleavatkoznia. Ha egy gyermek elesik és könnyen megsérül, vagy ha egy háziasszony kenyérszélés közben a kezét késsel megvágja, az ilyen baleseteket nyomozás tárgyává tenni nem kell. Viszont, ha két gépjármű összeütközik az úton, vagy ha egy ipartelepen a gépszíj valakit elkap, — bármilyen könnyű legyen is az eset folytán keletkezett sérülése — az ilyen eseteket nyomozni kell. A nem halálos balesetek nyomozására, vagy nem nyomozására nézve a keletkezett sérülés jelentéktelensége vagy súlyossága tehát nem lehet mindig irányadó.

Az ilyen balesetknél a csendőr eljárására nézve kb. az alábbi szabályt állíthatjuk fel:

1. Tekintet nélkül a keletkezett sérülések gyógytartamára, nyomozás tárgyává kell tenni az olyan baleseteket, melyek közlekedés folytán az utakon keletkeztek, továbbá amelyek gyárakban, ipari, vagy mezőgazdasági üzemekben, vagy építkezéseknél, gépek kezelése közben stb. állottak elő.

2. Egyéb alkalmakkor — tehát a mindennapi élet közönséges viszonylatai között — előfordult baleseteket csak akkor kell nyomozás tárgyává tenni, ha a keletkezett sérülés 8 napon felül gyógyul.

Természetesen a nem halálos balesetknél sem helyezkedhetik a csendőr arra az álláspontra, hogy — mert a

sértett életben van — majd csak akkor nyomoz, ha a sértett panaszt tesz. Eltekintve attól, hogy balesetknél hivatalból üldözendő súlyosabb bűncselekmény kísérletére is gondolhatunk és hogy a 8 napon felül gyógyuló testisértes is hivatalból üldözendő — a sértett éppen az elszenvedett sérülés folytán nincs is mindig abban a helyzetben, hogy panaszt tegyen, (ágyban fekszik, kórházba viszik stb.), márpedig sehosem annyira fontos a kórházi szemle gyors megtartása, mint éppen a balesetknél.

Nem halálos balesetknél a sértett életben van, módjában áll tehát a csendőri kikérdezés alkalmával panaszt tenni, ha balesetéért valakit okol. Ez a panasz lesz aztan irányadó arra, hogy hová kell a csendőrnek jelentést tennie, ha a nyomozás — sértett panasz ellenére — azt állapítja meg, hogy a balesetért büntetőjogi felelősség senkit sem terhel. Ilyenkor kell a nyomozás eredményét annak a bíróságnak bejelenteni, ahová az ügy tartozott volna, ha sértett panasz a valóságnak megfelelt volna.

Ha pedig a sértett — mert a balesetet csak saját vigyázatlanságának tulajdonítja — panaszt senki ellen sem tesz, és a nyomozás sem eredményez oly adatokat, mely szerint a balesetért valakit büntetőjogi felelősség terhelne, — úgy annak a bíróságnak kell a nyomozás eredményét bejelenteni, ahová az ügy tartozott volna, ha a baleset folytán létrejött sérülést valakinek valamely testisértesre irányuló szándékos cselekménye idézte volna elő. Azaz, ha a balesetet szenvedett egyén sérülése 20 napon túl gyógyul, a kir. ügyészségnek, ellenkező esetben a kir. járásbíróságnak kell a nyomozás eredményét bejelenteni.

Itt fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy közlekedési, vagy üzemi balesetknél, ha azokért valakit gondatlanság terhel, de az így okozott sérülés 8 napon belül gyógyul, a

A csavargó.

Írta: MOHÁCSY LAJOS százados.

A méhek megrohanták a barackfákat s a zümmögő napfényes csendet csak az örsfőzőnő jószmékelése zavarta. Kellott is ennyi zaj, különben mindenestől tavaszleji álomba ringatózott volna a laktanya. Megcörrönt egy tányér, a tejeslábas mellől felcsattant a kiáltás:

— Sicc, te gyalázatos! ...

Az örsparancsnok iktatott, miközben a vígözvegy dal-lamát dúdolgatta öszes bajsza alól. Végre mikor megtalálta a célirányos tárgyat, ráhajolt az ívre, fejbúbra bökte a sapkát és felsóhajtott:

— Hej, ragyogó ifjúság! Hová tűnél ...

Pedig dehogyis tűnt el az ifjúság. Ott ült az a legénységi szoba nagyszatala mentén s ami figyelem fiatal lelkekben ilyentájt összekaparható, azt mind a közlekedési kodexre pazarolta. Egyik-másik csendőr lopva kisandított azért az ablakon s nézte a mélykék levegőben a napsugarak, madarak, bogarak és emberi vágyak zuhatagos márciusi forgalmát ...

Mialatt így a laktanyabeliek tavaszi harcukat vívták,

Bartalos János nyugállományú alhadnagy fejébe vágta a kalapját s kilépett a háza kapuján. A szomszéd is akkor indult a község házára, ahol esküdti hivatást töltött be.

— Rosszul van a kalap! — mondta köszönés után.

— Mi van rajta?

— Fordítva tette föl az alhadnagy úr. Hátra köll a szalagsokrot ...

— Az ám! — igazított a dolgon Bartalos. — Még nem szoktam hozzá.

Nem is nagyon lehetett, néhány hete van nyugdíjban. Azóta a fejetartása is más. Eddig felkapva hordta, most kicsit lebillent. A járása pedig olyan se portyázó, se sétáló, csupa tétováság. Amióta az van neki előírva, hogy pihenjen, nem találja helyét.

A laktanya körül kóvályog, mint a hazajáró lélek. Hiába nyomnak a kezébe otthon könyvet, a felesége hasztalan csalogatja a kertbe: nézd már azt a körtcesemetét a sarokban, mennyit nőtt a tavaly óta ... mindhiába! A lélek a laktanyában maradt, nem lehet azt onnan kicsalogatni semmivel.

Naponként benézett oda. Vagy ezt, vagy azt felejtette el átadni az utódnak, mindig eszébe jutott ez is, az is. A harmadik héten maga is tudta már, hogy ürügy ez csupán, de azért behallagott.

Mikor az örsirodában pillanatra egyedül maradt, végig-simitotta tenyerével az iktatókönyvet, kitergette maga elé az íveket. Gondos rendben sorakoztak ott számok és betűk, az elintézés rovatban ablak alig akadt ...

— Szép, nagyon szép, mikor így rendben van minden. Igaz, sokat küzd az ember, jön-megy, de van látszatja ...

Behajtott a könyv fedelét s tovább tűnődött:

— Miért, hogy egy napon jön valaki más, beül az öreg székre, friss tollat márt a régi tintába s megy minden tovább, mintha mi sem történt volna? Kék kalikó ... tiszt-

csendőr még nem helyezkedhetik arra az állaspontra, hogy ezért az esetért a Btk. 310. §-a értelmében büntetőjogi felelősség senkit sem terhel, mert a közlekedési, illetve üzemi övrendszabályok be nem tartása folytán ilyenkor kihágás még mindig létesülhet.

Ha tehát a nyomozás eredménye szerint — a sérülés 8 napon alóli gyógytartama miatt — gondatlanságból okozott súlyos testisértés nem forog ugyan fenn, de fentemlített kihágások valamelyike megállapítható, közigazgatási hatóságoknak kell feljelentést tenni. A nyomozás eredményét a bíróságnak tehát csak akkor kell jelenteni, ha még ilyen kihágás sem volt megállapítható.

Annak megvilágítására, hogy sérüléssel járó balesetek nyomozásánál milyen fontos a sértett kikérdezése és hogy ilyen esetekben a nyomozás eredményét még akkor is a illetékes bíróságnak kell bejelenteni, ha a balesetért a csendőr véleménye szerint büntetőjogi felelősség senkit sem terhel, — szolgáljon az alábbi eset:

Az egyik balatonmenti örsállomás igen forgalmas, de keskeny utcájának lejtős úttestén 1932. nyarán egy tégladarab hevert. A lejtőn egy kerékpáros nagy sebességgel haladva, ráfutott a tégladarabra, felbukott és olyan súlyos sérülést szenvedett, hogy eszméletlenül terült el a földön.

Az örs egyik járőre azonnal bevezette a nyomozást, a tégladarabot azonban vagy nem vette észre, vagy azt onnan valaki már eltávolította. Sértettet — kit eszméletlensége miatt nem lehetett kikérdezni — járőr először az orvoshoz, majd a vármegyei kórházba szállíttatta. A tanúk azt adták elő, hogy a baleset idején a sértett sem járóművel, sem emberrel nem találkozott, szerintük tehát

taság... rend... Ideköt minden gondolatom és verejtékesöppem s hogyan hát, hogy mégis azt mondják: most eredj szépen haza, holnap be se kell jönnöd. Se holnapután, se azután... Soha...

Soha! Fejbevégtá a szó, mint a kalapács. Köszörült egyet a torkán, köszönt s kiballagott az utcára. Botját balkezben vitte, mintha kardot fogna.

Sötét gondolatok kavarogtak a fejében. Pillanatra megállt a legénységi szoba ablaka alatt, kérdések és feleletek hangzottak el odabent. Tanulnak a fiatalok. Elgondolkodott:

— Igen, így kell ennek lenni. De mit csináljak magammal én? Lopjam a napot? Lehet azt bírni?...

Bartalosnál az volt a hiba, hogy soha sem vette észre a fák növést, a méhek járását, a kutatógató, elpihenő gondolatok békességét és örömet, ő még soha sem találkozott önmagával. Gépiesen, kitaposott úton, mások nyomában tudott menni, de saját emberségéből vékonyka kis ösvényt sem taposott magának az élet mezőin. Alapjában gyámoltalannak született s mikor a szolgálat közös talaja kicsúszott a lába alól, nem volt mire állania.

Tanácsztalanul bandukolt hazafelé. Még csak kilenc óra, mikor lesz még este? S mit csináljon a holnappal, holnapután, meg azzal a hosszú azutánal? Mindig csak így ténferegni? Kerthez nem ért, vén fejjel nem is tanulhatja. Halászat-vadászat? Csavargónak való!... Könyvek? Miféle könyvek érdekelnék?... Kaszinó? Naplopók időtöltése!... Nem, így nem lehet élni...

Megállt a járdán s hosszan tűnődött. Arca mind komorabbá vált s elindult nem haza, hanem ki, a dombok közé. Idegenül maradtak el mögötte a házak s mire fölésmélt, kint járt a vetések között. Körülnézett, nem látott semmit, amibe a figyelme, hite megkapaszkodhatott volna. A vetéstáblák éppen olyan rendben, gondozottan sorakoznak egymás után, mint az iktatókönyv rovatai. Az akácok még fekete-

sértett minden külső ok nélkül, bizonyára a nagy sebesség és saját vigyázatlansága folytán esett le kerékpárjáról. Minthogy ezek szerint a balesetért senkit sem látszott felelősség terhelni, járór az esetről csak a főszolgabírónak tett jelentést.

Midőn azonban a sértett hetek mulva felgyógyult, első útja a kir. ügyészséghez vezetett, ahol gondatlanságból okozott súlyos testisértés miatt feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki a tégladarabot az úttestre dobta. A kir. ügyész a panaszt nyomozás végett az örsnek leadta, de egyszersmind rosszaságát fejezte ki, hogy az örs a balesetet nem tette nyomozás tárgyává, illetve ha tette, annak eredményét, bár sértett 8 napon felül gyógyuló testi sérülést szenvedett, a kir. ügyészségnek nem jelentette be.

Ha a baleset folytán senki sem sérült meg, a nyomozás eredményét a közigazgatási hatóságnak kell bejelenteni.

Ilyen baleset is előfordulhat. Pl. a műton két gépjármű összeütközik. *Sérülés nem történt*, csak vagyongoroglás, ez azonban — miután csak gondatlanságból keletkezett — nem büntethető. A nyomozás adatai szerint az összeütközést az okozta, hogy az egyik gépjármű kormánykereke eltörött. Ebben az esetben a nyomozás eredményét a közigazgatási hatóságnak kell bejelenteni, mert a feltételezhető cselekmény — hogy a gépjárművek egyike szabálytalanul hajtott — csupán a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartozó kihágás.

De üzemekben és építkezéseknél is előfordulhat oly baleset, ahol senki sem sérül meg. Ezeknél is mindig a közigazgatási hatóságnak kell a nyomozás eredményét bejelenteni.

kopaszán várják a lombot s néhány varjú csavarog a levegőben. Minden áll és ül és hallgat és nem történik semmi. Legalább már egy kapás ember mozogna valahol...

De nem mozdult semmi. A mindenségnek egészen közbömbös volt a Bartalos János szomorúsága. A pacsirta még ki is csúfolta, éppen a feje fölött fúrta fel magát a kékbe s úgy fütörözött, mintha valami nagy öröm érte volna...

— Te is naplopó vagy! — nézett utána mérgesen Bartalos és megfenyegette a botjával, de azért egy csendeske mosoly átsuhant az arcán.

Aztán ment tovább, beljebb a dombok közé. Mikor a tetőre ért, heverésző emberen akadt meg a szeme. Rögtön látta, hogy csavargóféle. Felbuzdult benne a csendőrvér, elhatározta, hogy szóbaereszkedik vele. Ha aztán gyanus a dolog, beszél az örsre.

— Süt a nap, mi?! — kezdte a barátkozást.

— Süt, uram! Süt, hála Istennek...

— Elfáradt, mi?! Messziről jött, messze megy ügyebár? Mi?!

Hasonfeküdt a csavargóféle. Feje a karján s úgy sandított fel a pattogós kérdezőre, mint a kacsza szokott, ha megzavarják. Gyanakodva.

— Hát, meggyünk. Mendegélünk. Az is köll. De most heverünk — szolt azután csak így fejedelmi többesben.

— Aztán honnan?

— Onnan! — bökött hüvelykujjával a háta mögé.

Bartalosnak fejébe szökött a vér. Csavargó vele így még nem beszélt. Nekí akart rontani erélyes szóval, de aztán meggondolta magát. Mit kezdjen vele? Nincs joga hozzá, hiszen ő maga is civilkülsőt mutat. Jobb, ha továbbáll...

— No, adj Isten! — vetette oda és elindult, de néhány lépés után visszanezett.

— Mondja csak barátom! Evett maga máma?

— Nem sokat! — hangzott a válasz.

Tüzeseteknél azt kell kutatni, hogy azt nem szándékos, vagy gondatlan gyújtogatás okozta-e (Btk. 422, 423, 424, 425. §) és nem történt-e biztosítási csalás. (Btk. 382. §).

Minthogy pedig e cselekmények feltételezhető legenyhébbike is — a gondatlanságból származó felgyújtás — a kir. járásbíróóság hatáskörébe tartozik, tüzesetekről a részletes nyomozati jelentést akkor is a kir. járásbíróóságnak kell megtenni, ha azért büntetőjogi felelősség senkit sem terhel.

Az ilyen tüzesetek bejelentésére a Szut. 515. pontjának utolsó mondata ellenkezőleg rendelkezik ugyan, amikor azt rendeli, hogyha büntetőjogi felelősség senkit sem terhel, a tüzesetről (vízáradásról, elemi csapásról) csak a közigazgatási hatóságnak kell jelentést tenni, de a Szut.-nak eme rendelkezése téves, mert

1. amint az I. fejezet alatt már kifejtettem, a Bp. 83., 92. és 101. §-a értelmében a nyomozás perrendszerű megszüntetésére csak a kir. ügyész (ügyészségi megbízott) jogosult,

2. tüzeseteknél sértett számára: az ártatlansági bizonyítvány kiállítására hatóság van hivatva. Az a körülmény azonban, hogy a tüzeset miatt valakit büntetőjogi felelősség terhel, tehát hogy a csendőr a Szut. 515. pontjának utolsó mondata értelmében a bíróságnak feljelentést tett, nem jelenti egyúttal azt is, hogy ártatlanságról már nem lehet szó, mert nem mindig éppen a sértett a tettes. Lehet a gyújtogató más is. Az ártatlan sértett számára azonban hogyan állítsa ki a közigazgatási hatóság az ártatlansági bizonyítványt, ha a tüzesetről semmit sem tud?

Ezért a Szut. megjelenése óta a főszolgabírók felkérése folytán több szárnyparancsnokságnál az a gyakorlat

alakult ki, hogy tüzeseteknél, melyekről az örsök — mert valakit büntetőjogi felelősség terhel — a bírósághoz feljelentést tettek, a feljelentés fogalmazványát a főszolgabírónak betekintésre megküldik.

Nyilvánvaló tehát, hogy tüzeseteknél a nyomozás eredményét minden esetben az illetékes bíróságnak és a közigazgatási hatóságnak *eggyaránt* jelenteni kell és pedig a bíróságnak, aszerint, hogy a tüzesetért valakit büntetőjogi felelősség terhel, vagy nem terhel, „feljelentés”, vagy „jelentés” alakjában, a közigazgatási hatóságnak pedig minden esetben „jelentés” formájában.

Vízáradásnál azt kell kutatni, hogy azt nem szándékos, vagy gondatlan cselekmény okozta-e. (Btk. 429., 432. §.) Minthogy mindkét feltételezhető cselekmény a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik, a nyomozás eredményét akkor is a kir. ügyészségnek kell jelenteni, ha a vízáradásért büntetőjogi felelősség senkit sem terhel.

A Szut. 515. pontjának utolsó mondata a tüzeseteknél 1. alatt elmondottak alapján itt sem helytálló.

Elemi csapásoknál büntetőjogi felelősség nem képzelhető el (földrengés, hegyecsuszamlás, jégverés stb.), így ezekről a Szut. 515. pont utolsó mondata értelmében valóban elég csak a közigazgatási hatóságnak jelentést tenni. Villámcsapásnál azonban lehet kivétel. Pl. valaki zivatar idején rádióját gondatlanságból nem földeli, minek folytán a becsapó villám a szobában valakit agyonsújt, megsebesít, vagy tüzet okoz.

Fejtegetésemben mindeddig csak a részletes nyomozati jelenséggel foglalkoztam. Ezt azonban nem szabad összetéveszteni a Szut. 519. pontjában előírt és a Nyut. 9. mellékletében említett helyekre megteendő eseményje-

— Mégis jó heverni? Mondja csak! Ha most úgy kívánhatna valami nagy dolgot, mit kívánna magának?

Ránézett a csavargó. Elmosolyodott, aztán bosszúsra vált az arca:

— Mit kívánnék? Azt, hogy továbbálljon az úr. Ha pedig csendőrökkel találkozik, mondja meg nekik, hogy amott heverek a másik dombon...

— Ahá! Nincs rendben a szénánk?! — csapott le Bartalos.

Erre már felült a csavargó. Iratokat kotort ki a zsebéből s odanyújtotta:

— Nézze meg, de aztán menjen!

Bartalos azonban nem nézte meg az írásokat. Elgondolkodott. Vannak hát emberek, akiknek senki sem harangoz ebéidőre, ki tudja: hol terül rájuk az éjszaka, mégse kell nekik más, mint zavartalan heverés a napos dombtetőn. Sok csavargót igazoltatott, de erről az oldaláról még nem nézte meg a dolgot. De most nem hagyja! Tudnia kell, mit csinálnak a tenger idejükkel ezek a napócsászárak...

— Aztán élet ez a magáé? — kérdezte.

— Hogyne! Nem látja, milyen szép ez itt?...

— Na, és télen?

— Az is elmulik. Eddig még mindig elmúlt...

— Hát a munka! Az sem hiányzik?

A csavargó gyanakodva, elsötétedő arccal nézett rá, de Bartalos sietve nyugtatta meg:

— Beszéljen csak őszintén... Érdekel a maguk élete.

A csavargó sokáig hallgatott. Gondolkodott. Majd azt mondta:

— Sok ideje van az úrnak, ugy-e? Nem győzi tölteni, tölem akar most tanulni... Hát idehallgasson! Volna nekem erről mondanivalóm, de minék?...

Sóhajtott s legyintett. Majd így folytatta:

— Magának csak kíváncsiság, meg szórakozás ez sétaközben, de nekem több. Tragédia, ha érte az úr ezt a ezót... Minek mondjam?!... Nem vagyok én vásári mutatványos azért, hogy a dombon hasalok... Hát nem is mondom!... Az is elég az úrnak, ha a fecskétől tanul. Nézze csak... Ezek itt már jóllaktak, hát leülnek a sürgönydróra pihenni... Látja, az most belefürdik a patakba... most tollázkodik, sütkérez... Így van minden a világon, csak éppen az ember töri magát...

— Értem, értem... — mondta Bartalos —, de azért csak bitangélet ez a maguké... Azért, ha valami jó álás akadna, olyan nyugdíjas hely, elfogadná?

— El. — mondta a csavargó. — De nézze uram! Nem lehet minden madár házicacsa. Vadkacsa is köll legyen...

Bartalos megint gondolkodott darabig. Látta, hogy furcsa csavargóval hozta össze a véletlen. Elhatározta, hogy ennek most már kitegeti a lelkét a fűre, ki tudja: mi tárul még abból kifelé...

— Hát az unalom? — kérdezte.

— Mi nem szoktunk...

— Gondolkodnak?

— No, igen... Úgy... hetenként egy kávékanállal... — felelt a heverésző gúnyos mosollyal.

— Mit művelnek hát akkor a rengeteg idejükkel? — tört ki Bartalos türelmetlenül.

A csavargó végigmustrálta a kérdezőt. Vadonatúj ruha. A mellény alatt jókorka pocak... Sétapálca... Nyugdíjasforma, gondtalan ember... A gyerekek felnevelődtek, biztosan házacsa is van... Túljól megy neki, nem fér a bőribe... Ez az ember nem értheti meg őt! Hát majd eszerint felel...

lentéssel. A kettő nem ugyanaz és egyik a másik helyett nem használható.

Az eseményjelentést azonnal az eset tudomásulvétele vagy a helyszíni szemle után, de mindenesetre a részletes nyomozati jelentés megszerkesztése előtt kell megtenni, a Nyut. 9. mellékletében elrendelt helyekre. Az eseményjelentés csak rövid és általános tájékoztatásul szolgál, s ezért csak a leglényegesebb adatokat tartalmazza, már csak azért is, mert azt a Nyut. 9. melléklete értelmében legtöbbször távirattal, vagy távbeszélőn kell megtenni.

Ezért az eseményjelentés a részletes nyomozati jelentést, amelybe a helyszín, az érdekeltek és a tanúk vallomása és egyéb adatok már részletesen vannak tárgyalva és amelyet a bíróság (hatóság) éppen ezért sohasem nélkülözhet, nem pótolhatja. Viszont a részletes nyomozati jelentés, mivel az a nyomozás miatt legtöbbször csak napok múlva készülhet el és hosszadalmassága miatt csak postán küldhető, a rövid, de gyors eseményjelentést nem tudja pótolni.

A két jelentés közötti különbséget és a kettő alkalmazását mutatja az alábbi példa:

Az örsállomáson homokbánya-beomlás történt. A beomló föld két nőt eltemetett. Mindezt egy izgatott ember hozza hírül az örsre. Öpk. járőrt vezényel. Midőn a járőr a helyszínére ér, a közben odasereglett férfiak a két nőt már kiásták. Az egyik a földön ülve sír és belső fájdalomról panaszkodik, a másik élettelenül fekszik mellette. Ennél a járőr mesterséges légzést alkalmaz, ugyanezt teszi a közben megérkezett orvos is. A másik nő azonban nem tér magához, meghal. A jelenlevők a községi elöljáróságot okolják a balesetért, amely szerintük azért hibás,

mert a bánya falait nem támasztatta alá és a bánya használatát sem tiltotta meg. Járőr erre bevonul, felüti a Nyut. 9. mellékletét és a 30/c. folyószám alatt elrendelt helyekre röviden jelenti, hogy mi történt s ez alkalommal a kir. ügyészségnek jelzi, hogy gondatlanság látszik fennforogni, továbbá, hogy részletes nyomozati jelentését a nyomozás teljes lefolytatása után fogja megtenni. Ez az eseményjelentés.

Járőr ezután újra a helyszínére megy, megtartja a részletes helyszíni szemlét, orvossal megvizsgálta és kikérdezi az életben maradt sérült nőt, kikérdezi a tanukat és a községi elöljáróság tagjait, résztvesz a kir. ügyészség által időközben elrendelt boncoláson, majd végleg bevonulva, a községi elöljáróságot gondatlanságból származó emberölésért és súlyos testisértésért feljelenti, illetve, ha a nyomozás adatai szerint a községi elöljáróságot, vagy mást a történetekért büntetőjogi felelősség nem terheli, a nyomozás eredményéről a kir. ügyészségnek részletes jelentést tesz. Ez a részletes nyomozati jelentés.

Egyébként, ha a Nyut. 9. mellékletét megvizsgáljuk, láthatjuk, hogy jelentősebb esetekről a közigazgatási hatóságnak is eseményjelentést kell tenni, nem kell tehát attól tartani, hogy a főszolgabíró a fontos esetekről azért, mert a nyomozás eredményét a csendőr a bíróságnak jelentette be, nem értesül.

Ezek után még csak az a kérdés merül fel, hogy a halálos balesetknél, valamint a közúti forgalomban előfordult közlekedési balesetknél miként kell beküldeni a közigazgatási hatóságnak az előírt statisztikai lapot akkor, ha a kérdéses balesetről a bíróságnak tett az örs részletes nyomozati jelentést és a baleset olyan termé-

— Mit művelünk? Hát csak vagyunk uram! Vagyunk... heverünk... eszszogunk... melegsünk és alszunk... furdünk és koplalunk... néha jóllakunk... Nem elég ez?...

Bartalos összehúzta a szemöldökét, darabig merőn nézett a csavargóra. Most már kilátta belőle, hogy többet is tudna mondani, de nem akar... Nem taksálja a vendégét... Ugratja... Hát majd visszaugratja:

— Nincsenek magának jobb iskolái? — csapott rá hirtelen.

A csavargó meghökkent. Ránézett Bartalosra, majd elkapta a fejét s elnézett délkeletnek. A kristályos tavaszi léghen iderémlett a világosi hegyek vonulata. Azt nézte sokáig, miközben arcára kikövesedett a fájdalom. Egészen különös fájdalom. A hontalanoké...

— Mégis észrevette, uram?! Nagyon belemelegedtünk, pedig nem akartam... Vannak iskoláim... majdnem érettségi. Az első hiba ott történt, hogy időnekelőtte elmentem harminchármas bakakáplárnak. A másik hiba az volt, hogy új határt csináltak. Látja kérem azokat a hegyeket? Azokon túl van Tövis... Ha ez a két hiba közbe nem csúszik, ma alighanem én vagyok ott az állomásfőnök. Mert vasutas lettem volna... De így? Csavargónak néznek az emberek, holott csak hontalan vagyok. Közöntsés nélkül turkál bele az életembe bárki az útszélen és senki nem látja, hogy a kopott ruha alatt egy összeomlott magyar életet cipelek magamban... Hát legalább heverek uram itt, a napos dombon és szívom magamba a napsugáron át a jó Isten melegét és csendjét. Meg elnézem ezt a hangyát ni, hogy annak sincsen házfödele, terített asztala, állása, mégis megvan valahogy... — s felkacagott, de a szeme sarkában megjelent egy meleg gyöngyszem, a földönfutó ember keserű könnye...

Aztán beszélni kezdett. Kiteregette az életét ismeretlen faggatója előtt. Az új urak odaát rá akarták tenni a kezüket Csucsá miatt, de átzökött ide s aztán a kálvária kenyér után... Volt ő már minden, csak főispán nem... Most aztán kikopott, elfogadja hát a sógora hívását, aki jegyző a Tisza másik partján. Odaigyekszik most... Csak így gyalogosan, így olcsóbb, mint a vonat. Már nem bánja, ha csavargónak is nézik... Pedig most ő lehetne Tövisen az állomásfőnök s egyszer neki is lenne nyugdíja, mint az úrnak... Mert látja rajta, hogy nyugdíjas... Volt odaát egy kis házuk, gondolta, azt tatarozgatja majd, ha megöregszik... azóta a lugasról biztosan lekopott a festék és más színnel csúfolták meg...

— Mert olyan zöldet senki nem kever azon a környéken, mint én! — fejezte be felcsillanó szemmel.

— Hát így?! — törte meg a csendet hosszas hallgatás után Bartalos

— Így, uram...

— Meddig bírja?

— Bírom. Bírni kell. Mindent. Addig ember az ember, amíg bírja... És aztán, ne gondolja, hogy én naplopó vagyok. Nem!...

— Hogyan? — kérdezte Bartalos megüfödve.

— Nem vagyok én tétlen soha! — folytatta most már belemelegedve a hontalan. — Mendegélek s elmondom az egyszerűget. Ötvenszer. Százszor. Látnivaló is mindig van, mert egyik bokor nem olyan, mint a másik... Közben régtanult verseket szavalok haogosan az erdőkön át, hogy a fülem is mulasson... Máskor növényt, bogarat gyűjtök, olyankor újra kisdíák vagyok... Ha az izmain úgy kívánják, nyalábba rakom az erdőn talált rőzsét. Nem köszöni, nem fizeti senki, de nem az a fontos uram... Csak tenni

szetű, hogy arról a Nyut. 9. melléklete értelmében vagy egyáltalán nem, vagy pedig távirattal, távbeszélőn kellett a közigazgatási hatóságnak eseményjelentést tenni. Vagyis akkor, ha az őr a közigazgatási hatóságnak az esetről semmiféle írásbeli jelentést nem tesz, melyhez a statisztikai lap mellékelhető lenne.

Ilyenkor minden kísérő jelentés nélkül csak magát a statisztikai lapot kell beküldeni. A halálos balesetekről, valamint a közúti forgalomban előfordult (bár nem halálos) közlekedési balesetekről szóló statisztikai lapokon kívül a csendőrség más statisztikai lap kiállítására nincs hivatva.

Jelentés talált és elvesztett tárgyakról (állatokról).
(Szut. 446. pont.)

A Szut. 446. pontjának 3. mondata szerint a talált tárgyakat (állatokat) jegyzék mellett a községi előljáróságnak (városokban a rendőrkapitányságnak) kell megörzés végett átadni. Igen, de kell-e a tárgy (állat) találásáról valahová jelentést is tenni és ha igen, hová?

Tapasztalat szerint az a helyes eljárás, ha a csendőr a tárgy (állat) találását a járásbírósnak jelenti. Ugyanis gyakran megtörténik, hogy az elvesztett tárgy (állat) tulajdonosa az elvesztés (elkóborlás) tényét valamely más őrön, vagy éppen a járásbírósnál jelenti be és mivel a másik őr a panasz folytán, vagy a járásbíró felhívására a nyomozást bevezetvén, eredményt elérni nem tud, mint kiderítetlen jogtalan elsajátítási esetről a járásbírósnak jelentést tesz. Pedig a keresett tárgy (elkóborolt állat) már rég megvan, csak a járásbírósnak nem tud róla, mert a találás színhelye szerint illetékes őr a Szut. 446. pontja értelmében a

talált tárgyat csak a községi előljáróságnak adta át, jelentést azonban a találásról sehová sem tett.

Különösen fontos ez az eljárás 50 P-ön alóli értékkel bíró tárgyak (állatok) találásánál, mert az ilyenek a Nyut. 182/8. pontja értelmében a Nyé-be nem kerülnek bele és így azok találásáról más őr nem értesülhet. Természetesen a Nyut. előbb említett pontja értelmében az 50 P-nél értékesebb tárgyak (állatok) találását a járásbírósnak kívül a nyomozó osztályparancsnokságnak is be kell jelenteni.

Az eddig elmondottakból következik, hogy ugyan csak a járásbírósnak kell bejelenteni azt, ha valaki a csendőrnél valamely tárgy (állat) elveszéséről panasz-kodik és az e tekintetben bevezetett nyomozás eredménytelen maradt.

Itt azonban még fel kell hívnom a figyelmet arra, hogy ha a tárgy oly körülmények között vész el, hogy azt valakinek feltétlenül, vagy legalább is valószínűleg meg kellett találnia (pl. a szekérről az úton leesik egy pokróc), az esetet — ha a nyomozás 8 nap elteltével sem vezet eredményre — mint kiderítetlen jogtalan elsajátítási esetet kell a járásbírósnak feljelenteni.

50 P-ön felüli tárgyak (állatok) elvesztését a Nyut. 182/7. pontja értelmében a nyomozó osztályparancsnokságnak is be kell jelenteni.

Feljelentések szerkesztése főmagánvadás ügyekről, ha nyomozni kell. (Szut. 400. pont.)

A Szut. 400. pontja elrendeli, hogy a főmagánvadásra üldözendő bűncselekményeket (L. jegyzékkönyvecske általános részét) ha a járásbírósnak nincs helyben, a

valamit! Akármit! Ez tartja bennünk uram az életet s láthatja rólam, hogy magunkon mulik ez. Tunya ember mázsás tennivalóvaj is tétován szuszog, az életrevaló pedig más híján szalmaszállal is úgy elszőszmötöl, mintha gerenda volna. Higyje el, uram, magamon tanultam ezt, máskülönbén már rég a bolondokházában, vagy a börtönben penészednék... Ez a titka az életnek, uram!...

— Hát akkor miért mondta azt a fecskedolgot? — kérdezte Bartalos.

— Mert akkor még azt hittem, hogy csak úgy szórakozik, kíváncsiskodik. Aztán észrevettem, mi üli meg a lelkét... Önt uram nyugdíjba küldték s most kilyukadt alatta a föld... No, úgye így van!? A véletlen összehozta egy csavargóval s tudni akarja, mit művel a magamfajta ember az idejével... Hát, én elmondottam. Higyje el, uram, a magamfajta mindig laposhasú ember, kinek felhő a paplana, meglátja a dolgokat... Hallgasson rám, menjen most haza, vegye ki a napszámos kezéből az ásót és túrja fel a földet maga... Tépje le a falról az első ujságdarabot s olvassa el minden betűjét... Mindegy uram, mit művel... Teljesen hajlam és ízlés dolga, de rontson neki valaminek... Hazamenet mérje le ott annak a búzatáblának a hosszát lépésekben s tegyen úgy, amint mondtam, aztán majd kialakul. Elröpülnek a napok, uram, ha ezer évig él, akkor is, ne féljen!... — fejezte be a csavargó lázas szemmel a mondani valóját, aztán azt mondta:

— Most pedig menjen! — s betemette a fejét a két karja közé. Mozdulatlanul tapadt a földhöz, csak a vállát rángatta a belső vihar...

Bartalos megértette, mi rázza belülről a csavargót. Megérintette a vállát:

— Jöjjön velem! Szívesen látom ebédre. Ismerem a sógorát, telefonálunk neki, kocsit küld magáért...

A különös csavargó felkapta a fejét. Szeme nedves tűzben égett s az indulatokban háborgó tekintettől megriadt Bartalos. Pillanatig farkaszemet néztek, akkor azt mondta a csavargó:

— De most menjen! Menjen, ha jót akar...

Bartalos kitépett egy lapot a noteszéből, felírta a címét s odatette a csavargó mellé. S hogy a szél el ne sodorja a papirost, nyomtatéknak rápakolta a cigarettaí, aztán csendben elindult a dombon lefelé...

Megértette a dombon talált sehonnai embert és elszégyelte magát. Annak senkije, semmije. Se kenyere, se munkája, mégse marad tétlenül. A mozgás és cselekvés ezer kétségbeesett módját is kiagyalja, csak hogy munkátlannak ne érezze magát. Hát akkor ő, Bartalos János nyugállományú m. kir. csendőralhadnagy, belepenészedjék ebbe a gyámoltalan tehetetlenségbe? Nem!

Éppen ebédhez érkezett. Szótlatlanul evett, felesége aggódva pislogott feléje. Különös tűzben égett az ura szeme s az arca olyan piros volt, mint kisiskoláskorukban, mikor együttesen baktattak hazafelé a vizsga után...

— Leheversz? — kérdezte ebéd után.

— Nem, szétnézek a portán... — felelt Bartalos és kisodródott a kiskertbe. Körülnézett.

— Hanem ez a lugas csunyan megkopott! — kiáltott be a feleségének. — Elmegyek festékért... majd valami szép zöldet keverek...

Az asszony nem akart hinni a fülének, de mikor látta, hogy az ura csakugyan kilép a kiskapun s a festékes felé veszi az utat, akkor kereszteset vetett örömeiben. Most már hitte, hogy évtizedek küzdelme nem volt hiábavaló, az öregkor ezüstsugaras verőfénye körülveszi az ő emberét is...

Szut. 15/a. melléklete szerint rövid jelentéssel kell a járásbírósnak feljelenteni.

Ugyanez a pont elrendeli, hogy ilyen esetekben nyomozni csak akkor kell, ha a tettes, vagy a tanuk ismeretlenek, ha a tényállást kell tisztázni, vagy bűnjelet kell megszerezni, végül ha a cselekmény más, hivatalból üldözendő bűncselekménnyel áll összefüggésben.

E rendelkezés következtében a legtöbb járőrvezető akként jár el, hogy ha a fentiek folytán nyomoz, akkor már az esetről nem a Szut. 15/a, hanem a 15. melléklete szerint feljelentést szerkeszt.

Pedig ez felesleges munka. Ugyanis a járásbírósnak a főmagánvádas ügyekben éppen azért, mert a vádat ily esetekben nem a közvádó, hanem maga a sértett képviseli, kizárólag csak az érdeklí, hogy ilyen bűncselekmény egyáltalán történt-e, továbbá, hogy lakcímük felemlítése mellett kik azok, kiket a tárgyalásra meg kell idézni. (Sértett, gyanúsított, tanuk.) A részletes tényállás, a bíróságot nem érdekli. Ez majd kiderül a tárgyaláson, ha ugyan arra a felek kibékülésére való tekintettel egyáltalán sor kerül.

Ugyancsak nem érdekli a bíróságot az sem, hogy a megidézendő egyének nevét és lakcímét a sértett mondotta-e be a járőrnek, vagy pedig, hogy azt a járőrnek nyomozás útján kellett-e megszereznie. A fentiekből azonban még az is következik, hogy ily esetekben a nyomozásnak is csak a hiányzó adatokra kell kiterjeszkednie, (gyanusított, vagy tanuk nevei, lakcíme, esetleg bűnjel megszerzése, vagy tényállás tisztázása) s ha ez megvan, járőr a teendőjét befejezte.

Pl. Barta Péterné panaszolja járőrnek, hogy őt Héjj Pálné az utcán minden szóváltás nélkül arcul ütötte. Midőn járőr a tanuk után érdeklődik, Bartáné kijelenti, hogy az esetet többen látták, de őt annyira váratlanul érte az arculütés és ennek következtében annyira zavarba jött, hogy nem figyelte meg, kik tartózkodtak akkor az utcán.

Járőrnek ez esetben be kell ugyan vezetnie a nyomozást, de kizárólag csak arra nézve, hogy névszerint kik látták a Bartáné arculütését és akik látták, hol laknak. Ezeket a tanukat — nehogy olyanokat jelentsen be a járőr, kik semmit sem láttak — járőr „megkérdi”, hogy tényleg látták-e az arculütést, őket „kikérdezni” azonban már nem kell és pedig nemcsak a tanukat, hanem a gyanúsítottakat sem. Még kevésbé kell tehát gyanúsított és tanuk vallomásait a feljelentésben tárgyalni.

A feljelentés tehát nyomozás esetén is csak röviden, változatlanul a Szut. 15/a. mellékletének mintájára készül.

Kivételnek csak két esetben van helye:

1. ha a cselekmény más hivatalból üldözendő bűncselekménnyel áll összefüggésben és
2. ha bűnjelet kell megszerezni.

Ez utóbbi esetben azonban a Szut. 15/a melléklete szerinti feljelentés mindössze csak a „bűnjel” rovattal és a bűnjel őrizetbevételénél jelen volt bizalmi egyének neveinek felemlítésével bővül.

*Aki társaságba vágyik, lelki hiányokban leledzik.
Hordó, amelyet a saját borával nem lehet már feltölteni.*

GÁRDONYI GÉZA.

KATONAI ISMERETEK.

Harckiképzés az örsön.

Írta: vitéz SÁRAY FERENC alezredes.

(Befejező közlemény.)

Oktató: Jó. Így jól elrejtözve várják a járőrt. Az ügetésben mintegy 150 x-re ért már a göréhez, ekkor két lovas vágatában előreugrat, az útról letérve a ház felé tart, a többi az úton üget tovább. Mi történik most? Szálás őrm. ön az első félraj 1-es száma.

Szálás őrm.: Sugva intézkedem: „En a jobbról lévő, maguk a bal lovasat célozzák!” Céla tartott puskával várjuk az első lövést. A görénál levő félraj mit csinál?

Varga őrm.: Még az állás elfoglalása és rejtőzés közben meghagytam, hogy az utolsóelőtti lóra lőnek majd a tőlem jobbra lévő, míg a balra lévő három lövész az utolsó lovasokra, mindenki a ló lapockájára célozzon, én a hátul egyedül lovagló lovasra lövök. Most tehát célbavett puskával várunk.

Oktató: Csoma tőrm. egyetért, mint fejrőpk. és őn mit csinál az ellenség közeledése alatt?

Csoma tőrm.: Egyetértek. En távcsővel figyelem az ellenséges járőrt közeledése közben; megállapítom, melyik a parancsnok és melyik lovas a golyószórós, ezt közlöm is a 4-essel és a mesterlövészrel. A parancsnokot a két lovas előreküldésekor feltétlen felfedeztem, ezeket engedem közeledni, míg jelét észlelem, hogy valamit észrevettek.

Oktató: A két vágató lovas kb. 30 x-re a háztól hirtelen az út felé kanyarodik, mit csinál most?

Csoma tőrm.: Mesterlövész és 4-es már úgy is céloz, én is célbakapom a parancsnokot és lövök, mire az egész járőr tüzet kezd a 60—70 x-re ért járőrre.

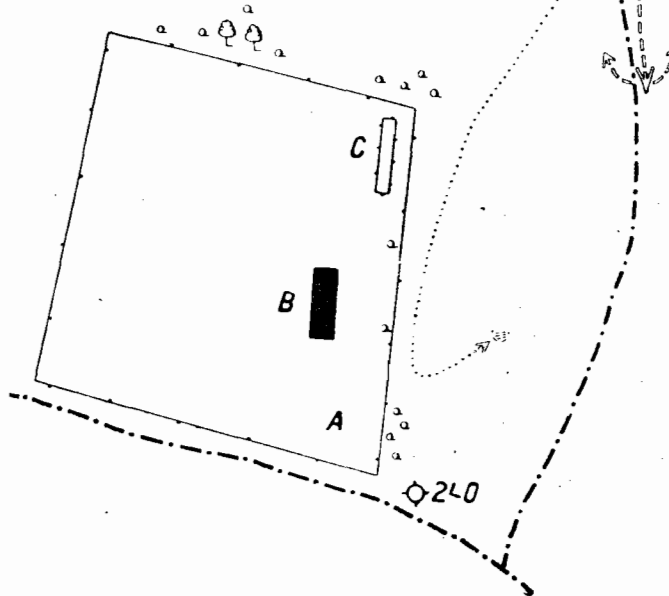
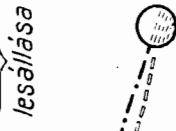
Oktató: A lovas járőrből 3 lovas vágatázik csak visszafelé, egy-két bukdácsoló, vánzorgó, üres ló és lovas menekül a helyszínről. Mit csinálna ez esetben.

Csoma tőrm.: Mesterlövész még ló a menekülő lovasokra, ezen célra adtam neki 10 lövést, én a második félrajjal a helyszínen maradtakhoz futok, a pk.-tól az írásokat és térképeket, látszóvet, ugyancsak a golyószórójukat és hozzá löszert birtokba veszem (ezek szállítására egy ép, vagy könnyebben sebesült ló igen jó lenne), a súlyos sebesülteket a házba vitetem. Fegyvereket és löszert a sebesülteket fogják visszaszállítani. Ha érdemlegest jelenthetek, úgy küldök jelentést a pk.-nál talált iratokkal és meneteképes sebesültekekkel együtt, egyébként előnyomulásom ezen helyről mielőbb folytatom.

Oktató: Mit csinál az 5-ös szám a padlás ajtajában?

Szálás őrm.: Azért lett oda felküldve, jobb kilátása legyen a Nyugat—Északnyugatra levő terepre. Először közelebbi, — majd a távolabb-távolabb eső terepet kutatja át szemmel, ugyancsak megkeresi a 2. fejrőrn-

- A = a kerítés bokrosabb része = 1.2.3.sz. }
 B = lakó épület = 4.5.6. és fejrpk. }
 C = kukorica göré = 2. félraj }
 = lovas raj a két lovas kikülönítésekor }
 = a két kutató lovas útja }
 = a tűzzeli meglepés pillanata }

ket is. Éberem figyel a neki meghagyott irányokba, míg a bevonulásra parancsot kap.

Oktató: Nyolc halott, 3 súlyos és 4 könnyebb sebesült van a helyszínen, a golyószóró és két ép ló, a parancsnoktól térkép, iratok és távcső került a birtokába. Mit csinál most?

Bárdos törm.: A könnyen sebesült foglyokkal átnyergeltetem a két lovat löszervivő és golyószóróvivő nyergelgel. Ez alatt jelentésem megírom és intézkedem.

Oktató: Írják meg az elküldendő jelentést.

M. kir. VII. csendőrzászlóalj.

1. számú felderítő járőr.

Csoma János törzsörmester.

A m. kir. VII. csendőrzászlóalj 2. szd. pkságnak

Kerekhegy—Újgyőr-ben.

Elkül- } helye: Kolompos 240 ◊

dés } ideje: 1934 I/12-én 7 óra 30 perc.

7 óra 24 I-kor egy lovas járőrt a 240-nél megsemmisítettem, 8 halott, 3 súlyos és 4 könnyen sebesült. 1 golyószórót és 2 lovat zsákmányoltam, mit magammal

viszek. A parancsnoktól elvett iratokat és térképeket — valamint 3 foglyot küldök. Feladatom folytatom.

Csoma törm.

Átadó: Csegő Ferenc örm.

Jármód: lépés +

Átvételi elismervény a borítékon.

Oktató: Míg a jelentést megírta, a két ló át van nyergelve, súlyos sebesülteket a házba behordták, első félraj 1., 2., 3. szám és 5-ös a nekik kijelölt helyen, míg 2. félraj előrefigyel a kerítés (garád) mögött rejtőzve. helyettese jelentette már, hogy a golyószórót megvizsgálta, működik, ő ért a kezeléséhez. Adja ki az intézkedést!

Csoma törm.: Csegő örm. és Pálos cs. (2. félraj 4. 5-ös szám) hozzám! A jelentést (térkép és iratokat átadva) és 3 foglyot azon úton, melyen jöttünk, visszaviszik a század pk.-nak; ott maradnak a szd.-nál. Elindulni.

Azután parancsolok az 1-ső félraj embereinek: 1. 2. 3. 5-ös hozzám. 2. félraj golyószórós félraja, helyettesem a golyószórós, 1-es a szerelések, 2. 3-asa málhásállatvezető, egyben figyelő. 6-os figyeljen hátra is.

Terepkutatók indulj!

Oktató: Miért küldte a jelentést 2 emberrel, nem fognak ezek önnek hiányozni?

Szálás örm.: Nem, a golyószóróval járőröm tűzereje sokkal nagyobb lett, mint volt a két emberem elküldése előtt. Bár sebesült a három fogoly, még sem bízhatom most egy emberre.

Oktató: Az 5-ös, valamint az első félraj 1. 2. 3. sz. jelentett valamit, mikor bevonultak?

Varga örmester: Az 1-es jelenti, a két délnek ment lovas a Kerekhegyen áll, egyik délnek, másik felénk figyel. Az 5-ös jelenti, hogy semmi gyanusát nem látott a kettes számú fejr velünk egymagasságban nyugatra.

Oktató: Helyesen viselkedik-e a Kerekhegyen lévő két ellenséges lovas?

Csoma törm.: Igen, helyes volt, hogy nem lovagolt vissza, nem igyekezett menekülni; ha már ő elkerülte a járőr katasztrófáját, most neki kell elvégezni a járőr feladatát, a felderítést, az eredményt maga kell megvigye majd az öt kiküldő parancsnoknak, valamint a hírt, a járőr megsemmisüléséről.

Oktató: Helyesen ítélte meg a két lovas magatartását. Tehát ha a mi járőrünket érte volna ilyen szerencsétlenség, akkor a megmaradt embereknek kell a felderítő járőr feladatát elvégezni. Talán sikerülhet a valószínű visszaküldött foglyokat is kiszabadítani, mert nem valószínű, hogy az egész ellenséges járőr térjen vissza velük.

Oktató: Ön, Csegő örmester, mit csinál, mikor a foglyokat és a jelentést átveszi a fejr parancsnoktól?

Szálás örm.: A 4. számhoz: „Átveszem a parancsnokságot”. A foglyoknak meghagyom, hogy a nadrágszíjukat vegyék le, a nadrágjukat gombolják ki, ugyanígy az alsónadrágot is, azt egyik kezükkel fogják, úgy mennek előttünk. Beszéljük egymásközt sem szabad; az engedetlen lelövöm. Mutatom az irányt a Kerekhegynek és elindítom őket; én az utolsó fogoly mögött három lépésre, járőrtársam oldalt 3 x-re, az utolsó fogollyal egymagasságban, ki egyben állandóan szemeltartja őket, míg én a Kerekhegyen lévő két ellenséges lovas is figyelem.

Oktató: A foglyokkal mintegy háromszázötven méterre közelítette meg a Kerekhegyet, mikor a két ellenséges lovas a hegyről a keleti lejt felé lovagol el, mit csinálna?

A foglyok visszakisérése.

Sematikus rajza

○ = foglyok

● = jelentést vivő foglyokisérők

Kerek hegy felé

Szálás őrm.: „Vigyázzon a foglyokra! Én a lovasokra fogok löni”. Kimegyek a garádból, hogy a völgybe keletre beláthassak; a lovasoknak még a lejtőn kell lenniök, mert meredek, azon nem tudnak gyorsan haladni, 300 méteren belül a lovukat akarom lelőni, hogy a jelentéssel minél később érjenek a csapatjukhoz, ha ugyan mindkettőt le nem lövöm, mert jól tudok löni.

Oktató: Célszerű lesz itt lövöldözni?

Szálás őrm.: Mögöttem a saját járőr miatt ellenség a közelben nincsen, ezt látom is, mert nyílt a terep; a saját századom se lehet már messze a Kerekhegytől, de két lovastól magam sem félek. A két lovas már látta a közeledő századomat, tehát megakadályozom, hogy erről hírt vihessen.

Oktató: Helyesen gondolkodik és cselekszik. A garádot 15 x-re elhagyva, 250 méterre látja leereszkedni a völgynek a két lovas, lövéseire az egyik lovas lóva felbukott, a másik lovas leszállt, hogy a ló alól társát kiszabadítsa, mit csinál?

Szálás őrm.: Most a leszállt lovas fogom lelőni.

Oktató: A leszállt lovas elesett, a ló kantárja a karjára akadt, a ló áll mellette, a másik lovas a ló alatt fekszik.

Szálás őrm.: Társamnak odakiáltom: „Mindkét lovasot lelőttem, az egyik lóért érte megyek!” A lelöttest szemmel tartva gyorsan megközelítem, lövésre mindig készen, a ló kantárját a halott karjáról átveszem, felülök rá és megyek vissza társaimhoz, azután tovább indulunk a századom elé.

Oktató: Egyetérték. Mit csinál ezalatt a foglyokkal maradt csendőr?

Varga őrm.: Megállítom őket, én hat lépésre állok meg tőlük és puskámat lökés helyzetben tartom.

Oktató: Helyes az eljárása. A két lovas helyesen viselkedett-e, ön is úgy járt volna el, mint ezek?

Bárdos tórm.: Helyes volt, hogy a felderítést ők akarták a megsemmisített járőr helyett elvégezni, de az észleletek visszavételénél nem jártak el célszerűen és elég óvatosan. Én az ő helyükben tovább előre lovagoltam

volna, a terepet tekintve a jelentést hozó két gyalogost távolabb elkerültem volna, hogy észleleteimmel gyorsan és épségben juthassak el a csapatomhoz, mely engem kiküldött. A járőröm megeemmesüléséről a parancsnokom így is értesült az 1—2 megmenekülttől, neki tehát az én jelentésem igen fontos lesz. A jelentésvivők lelovására, elfogására nem gondolok, mert fontos jelentés ezeknél nincsen, így ezeknek a csapatjukhoz való beérkezése a foglyokkal nem jelent oly előnyt, mi az én észleleteim jelenthetésével arányban lenne.

Oktató: A Kerekhegyen levő két lovas még ellenség közeledtét nem észleli, mire határozná magát?

Csoma tórm.: Én ezen a jó kilátó ponton akarok maradni, tehát az ellenség jelentésthözói a foglyaikkal együtt vagy letérnek a gerincről, vagy leszámolunk egymással. Most ők lesznek a nehezebb helyzetben, mert nekik jönni kell, míg én itt lesből, jól fedezve várhatom őket. Lóról szállnék a 251 ◊ déli lejtjén, hogy lovaink védve legyenek, a társam tartaná a két lovas, én várnám a foglyokkal érkezőket.

Oktató: Helyes a gondolatmenete, a kivitel módja sokféle lehetne, ezt a helyszínén fogjuk egyenként megpróbálni és megbeszélni. Az ügyesség, leleményesség fog győzni. Most menjünk vissza a járőrünkhöz, az a gerincvonal mögött előnyomulva elért a három házhoz, mit csinál itt és miként halad tovább?

Bárdos tórm.: Itt a házak mögött rejtőzve pihentetem embereimet, a figyelők a nekik kiutalt irányokba figyelnek. Én a távcsöveimmel alaposan megfigyelem a kb. 500 méterre lévő erdőt, intézkedem: „Golyószóró itt, tüzelőállás az erdő felé, mindaddig marad, míg az első félrajjal elérem az erdőt, akkor követ. Terepkutatók, irány a háztól nyugatra lévő nagy fa. (Mutatom.) Indulj! Azután első félraj csatárlánc, irány a nagy fa. Indulj!

Oktató: Mit csinál a helyettes, ki a golyószórót kezeli?

Csoma tórm.: A golyószórót a lóról lemálhárom, a már kiszemelt tüzelőállást elfoglalva a tüzelésre előkészülök, a málhásállatvezetőknek kiutalom a figyelői irányokat, magam figyelem az első félraj mozgását és az erdő szegélyét.

Oktató: Adja ki az intézkedéseit!

Csoma tórm.: 2. szám az erdőszegélytől eddig a vonalig, 3-as szám a völgytől azon völgyig (mutatom a nyugati oldalt) figyelnek, a 6-os figyel az úttól jobbra lévő háztól keletre (jobbra) lévő területre és hátra is, én és egyes szám előre figyelünk. Parancsomat részletekben adom ki.

Oktató: Mikor első félraj 200 méterre ért az erdőhöz, egy-két füstfelhőcskét vesz észre az úttól jobbra eső ház mellett, majd a durranásokat is hallja.

Csoma tórm.: Megbecsülöm a távolságot, figyelem a rajparancsnokom és az ellenséget. Löni még nem fogok, nem árurom el magam.

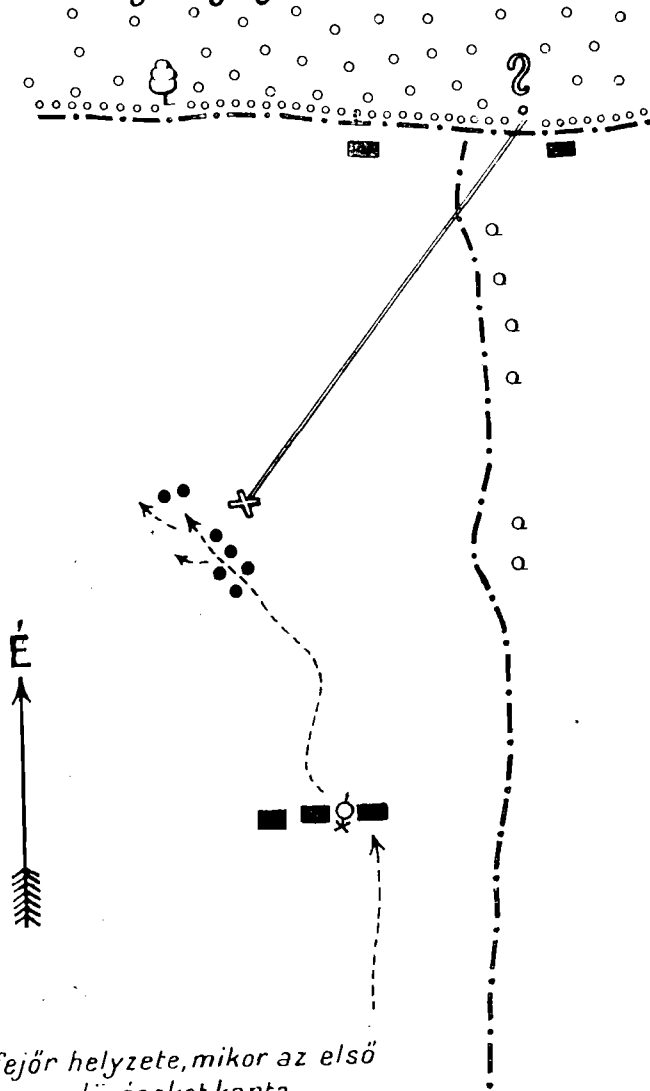
Oktató: Ön a fejtő parancsnok az első félrajnál, mit csinál erre?

Szálás őrm.: Ellenség keletre (jobbra rézsút) van tőlem kb. 400 méterre. Kissé nyugatnak adom az irányt terepkutatóknak (jellel), magam is arra tartok a félrajjal, ezzel a lejtőn lejjebb kerülök, az ellenség tüze és látása elől is kivonom magam.

Oktató: Mi lesz ennek a következménye, ezt akarja-e elérni?

Szálás őrm.: Ha az ellenség nem lát, nem tud rám tüzelni, valószínű nem akar az erdőbe beereszteni, mert fél, hogy ott elveszít a szeme elől, így ő jön előre az erdőből, míg engem lát és újból tűz alá vehet.

Bogdányalja

A fejtőr helyzete, mikor az első lövéseket kapta.

Oktató: Akkor az ön félrajját a lejtven fogja kapni, az önnek igen kellemetlen lesz.

Szálás őrm.: A lejtnek én csak a felső széle közelében leszek, nem megyek le; az ellenség felé keletnek fordulok, a terepkutatókból így baloldali harcjárőr lesz, ezt nekik odakiáltom és tüzelőállást foglalom, a tűzharcot felveszem velük, mert így ők az oldalukat mutatják majd a golyószórómnak, ha ez bevárja a tűz megkezdésére a kedvező időpontot, biztosan visszaverem őket. Helyettesem a golyószóróval még nem lőtt, ebből érzem, hogy a helyes időpontot a tűz megkezdésére el fogja találni. Még tévedésben is lesz egy ideig az ellenség, mert a saját golyószórója hangját hallja, míg a hatásán fel nem ismeri, hogy ezt ellensége kezeli. Az erdőszegélyről csak a terepkutatók láthatók.

Oktató: Rövidesen két rajt lát közeledni 300—350 m.

Varga őrm.: Már intézkedtem volna. Mesterlövész! Amint felbukkan az ellenség, a többiek a csatártűz vezényszavára kezdik a tüzet.

Oktató: A mesterlövész lövéseire egy pár ellenség már fel is bukott, ugyanekkor a golyószóró is tüzet kezdett és hosszú sorozatokat ad, bár a közeledő két raj már beszüntette az előnyomulást, tüzet kezdett. Mire gondol, mire következtet?

Szálás őrm.: Nemcsak annyi ellenség van itt, mint

én láttam, hanem jóval több, ezek elől ki kell térnem, mert megsemmisítenek.

Oktató: Ugyanekkor géppuska is megszólal az erdő szélén, a ház környékéről, ezt nem látja, de egyben a harcjárőre, a volt terepkutató is jelenti kiáltással, hogy az erdőszegély meg van szállva. Mit fog csinálni?

Varga őrm.: Elrendelem a visszavonulást. Egyenként a három házig vissza, kezdi a mesterlövész, indulj! (Számokat én jelölöm ki.) 4., 5. szám, — 1. szám, engem követ a 2. és 3-as szám.

Oktató: A golyószórót kezelő helyettes figyel, mikor a fejtörpk. lejjebb húzódott a lejtven, az erdőből két rajnyi ellenség bontakozott ki és csatárláncban nyugatnak nyomul, ugyanekkor egy zárt szakasz is kiindult az erdőből és a gerinc keleti lejtjén délnek nyomul, ezen utóbbit a fejtörparancsnok nem láthatja. Rövidesen lövéseket hall a fejtőr irányából. Melyik csoporton kezd meg a tüzet?

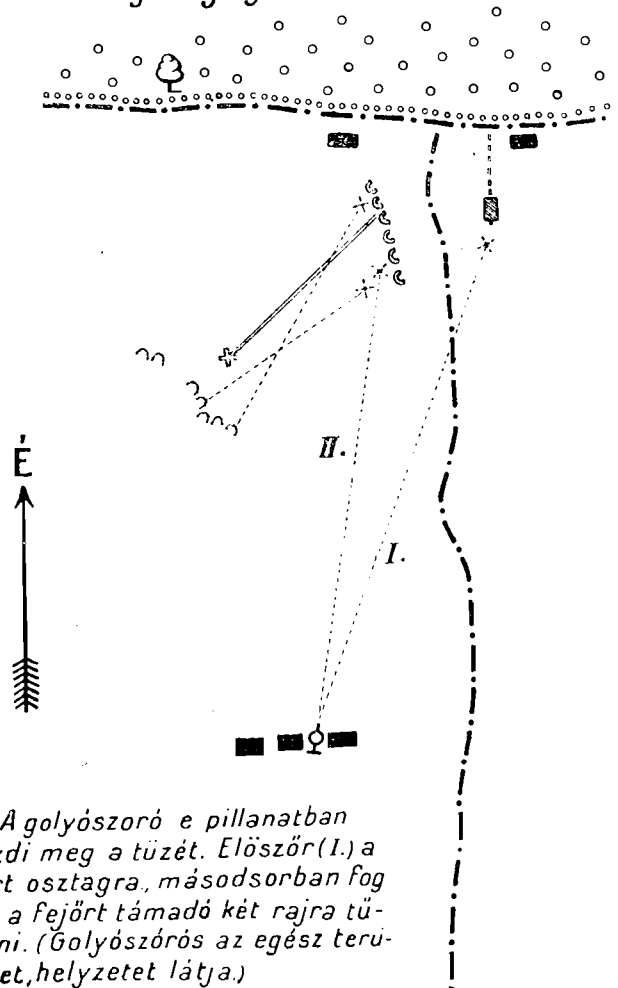
Csoma tőrm.: Először a zárt szakaszt veszem hatásvos tűz alá, majd az első félraj ellen nyomuló csatárláncot.

Oktató: Miért ezen sorrendben?

Csoma tőrm.: Mert a zárt szakasz jobb céltárgy, de az veszélyesebb is az első félrajra, ezen idő alatt a golyószóró hangjától félrevezetett 2 ellenséges raj jobban kifordul nyugatnak, így a tőlem kapott oldalozó tűz sokkal hatásosabb és kellemetlenebb lesz neki és valószínű, akkor kell támogatnom az első félrajt tüzenimmel, hogy visszavonulhasson.

Oktató: A zárt szakaszon sikerült a rajtaütés, a szakasz sok veszteséget hátrahagyva, szétugrott és visszamenekült az erdőbe. A csatárláncban előnyomuló teljesen

Bogdányalja

A golyószóró e pillanatban kezdi meg a tüzet. Először (I.) a zárt osztagra, másodsorban fog (II.) a fejtört támadó két rajra tüzelni. (Golyószórós az egész területet, helyzetet látja.)

az oldalát mutatja, mikor megnyitotta rá a tüzet, az előnyomulást meg is szüntette, de ugyanekkor 2 géppuska szólt meg az erdő szélén, a két ház között, a lövedékek a ház fölött süvitenek. Látja, hogy az első félraj emberei vonulnak vissza egyenként. Mit csinál?

Csoma törm.: Figyelem a fejőr parancsnokát, mikor egy-egy csatár hátra indul, a csatárláncot rövid sorozatokban adott tüzellel letartom, hogy a visszavonulókat ne löhessék. Az 1-esnek meghagyom, figyelje, honnan lő a géppuska, hogy majd azt is tűz alá vehessem.

Oktató: A fejörpk. a házhoz érkezett, kapja a jelentést, hogy a golyószóró mire lőtt, az utolsó két ember is közeledik, mit intézkedik a fejörpk?

Bárdos törm.: Ezen ház mögött (mutatom Dny.-ra) a Lyukóvölgyig vissza, ott gyülekezik a járőr. Elsőnek odaérkező két ember figyelje az EEK.-nek nyíló kis völgyet.

Indulj! Golyószóró addig a két gp.-ra adjon rövid sorozatokat!

Oktató: Az utolsó ember is elindult az első félrajból, mit vezényel?

Bárdos törm.: Golyószóró tüzet szüntess! Felmálháznai, hátra (mutatom) indulj. Magam sietve indulok és megyek a kijelölt gyülekező helyre.

Oktató: Mit csinál ön?

Csoma törm.: A golyószórót felmálházom és elindítom a málhásállatokat a fejörpk. után. Az 1-es szám velem marad és figyelünk az erdő előtt lévő ellenségre, majd egy perc múlva követjük a járórt futásban.

Oktató: Miért rendelkezett úgy, hogy a járőr a kijelölt helyen gyülekezzen?

Varga őrm.: A kijelölt irányban nem tudok előre jutni, az ellenség jelenlétét az erdőben és ennek szélén már megállapítottam, ezt már jelentenem kell. Ha elért helyemen maradok, a túlerő megsemmisít, az elől ki kell térnem, de ez csak kis távolságon kívül lehetséges. Ezért vonultam vissza; egy csoportban jobb céltárgy lennék az ellenségnek, míg egyenként gyülekezve nem vesz talán figyelembe sem, esetleg azon hitben lesz, hogy járőrömet szétverte, mert a rendetlennek látszó, egyenkénti visszamenést részben megfigyelheti. Ily módon gyorsabban jut járőröm az általam kijelölt helyre, honnan újból megkísérlem feladatom további megoldását, az erdőbe bejutva, az ellenség oldalába, hátába betekinteni.

Oktató: A fejörpk. beérkezett a kis gerinc orrához, itt mit fog csinálni?

Bárdos törm.: Megnézem, hogy a két legelőbb beérkezett ember parancsom szerint figyel-e az ellenség felé néző kis völgyet, ha nem, akkor eligazítom őket. A következő embert megbízom a Lyukó-völgy, egy másikat a még jövő golyószóróm megfigyelésével, azután leülök és jelentésem írom meg.

Oktató: Írják meg mindnyájan ezen jelentést.

M. kir. VII. csendőrszázalaj.

1. számú fejőr.

2. szám.

Csoma János törm.

A m. kir. VII. csendőr zlj. 2. szd. pk.-ságának

Kerekhegy 251 ◊

Elküldés helye: Lyukóvölgy—Kolonyos magasságában.
ideje: 1934 I. 12-én, 8 óra 5 perc.

A Bogdányalja és Herceg-hegy közötti erdő déli szegélye gyalogság által van megszállva mintegy 500 m. kiterjedésben, egy gp. az erdőszélén lévő háznál működött: ellenem 7 h 50 I.-kor. Ellenségből 2 szakasznyi erőt láttam; egyik szakaszt golyószóróm tüze szétszórta.

Járőrömmel a Lyukóvölgy felé kitekerek, feladatom folytatom.

Csoma törm.

Átadó: Galló János cs.

Jármód: ügetés +

(Az előírt jármód aláhuzandó) ügetés és vágta. ++

Oktató: A jelentés megírása alatt az egész fejőr összegyülekezett.

Csoma törm.: A golyószórót kezelőnek adom a parancsot: A golyószórót és a hozzávaló szerelékét vegyék le a lóról és tegyék a lőszeresre át! Balló csendőr! (golyószóros félraj 4-es szám) a jelentést visszaviszi lóháton; kb. 1½ km megy itt a völgyben ügetést és vágat, azután balra kikapaszzkodik a Kerekhegyre. Végeztem! Indulj!

Oktató: A jelentést vivő mikor és hol találkozhatik saját szdbeliekkel?

Balló csendőr: A századunk most már közeledik a Kerekhegyhez, az oldaljárőre a Kerekhegy—Kolompos gerinc nyugati lejtjén fog előnyomulni, valószínű ezzel találkozom először, mikor a szölkők között felkapaszzkodom.

Oktató: Milyen erős lehet a szd. oldaljárőre, hol kell ezeknek lennie a főcsapathoz viszonyítva?

Balló csendőr: Járőr fogalom alatt csak egy raj, vagy ennél kisebb osztag érthető. Az oldaljárőr az előremenet alatt a főcsapat élével lehet egymagasságban, esetleg kissé előbbre, mert csak így biztosíthatja a szd. oldalát.

Oktató: Nem lesz ez igen közel a századhoz?

Balló cs.: A lejt pereméről lelát a Lyukóvölgybe, jórészt tüzellel is zárhatja azt, de lemenni is gyorsabban tud, fenn kedvezőbb helyzetben lesz mindig, mintha alulról kellene egy a szölkőben rejtőző ellenség ellen felkapaszzkodva támadni.

Oktató: Mit csinál, mikor a járórt, talán csak annak terepkutatóit észreveszi?

Balló cs.: Igyekszem felismerni, hogy csakugyan a mi embereink-e, majd én is arra törekszem, hogy ők engem felismerjenek, mint hozzájuk tartozót. Odakiáltom: Jelentés a százados úrnak! Lépésben tovább megyek a Kerekhegy irányában.

Oktató: Ön lenne a terepkutató, mit csinálna, mikor megismerte a lovasban Ballót, vagy saját huszárt?

Varga őrm.: Karral inteném és mutatnám az irányt, ahol a szdpk. úr most található.

Oktató: Az intéssel jelzett irányban lovagolt, ott találja az előosztag parancsnokát, egy főhadnagyot, a szdpk. nincsen az előosztagnál.

Balló cs.: A főhadnagy úrhoz lovagolok: Jelentés az I. számú fejőrtől! Átadom a jelentést és mellette maradok.

Oktató: Helyesen járt-e el Balló cs., miért nem szállt le a lóról?

Varga őrm.: Helyesen járt el; az előosztag (elővéd) a jelentést elolvasva, láttamozza, azután visszaadja nekem, mit én viszek tovább a szdpk.-nak

Oktató: A jelentés elküldése után mit csinál a fejőr?

Bárdos törm.: Kb. 2—300 m-t megyek a Lyukóvölgyben, majd felmegyek a Herceghegyre, onnan az erdőben Bogdányalja 284 magaslátát igyekszem elérni, hogy az erdőben levő ellenség nyugati szárnyát, erejét, tartalékait, ezek megállapítása és jelentése után a még hátrább levő ütegeinek álláspontját igyekezzem felderíteni.

Oktató: Most már két csendőre is van a szdpk.-nak, kik az ellenségtől elvett lóval bírnak. Mire használhatja ezen két csendőrt a szd.-parancsnok?

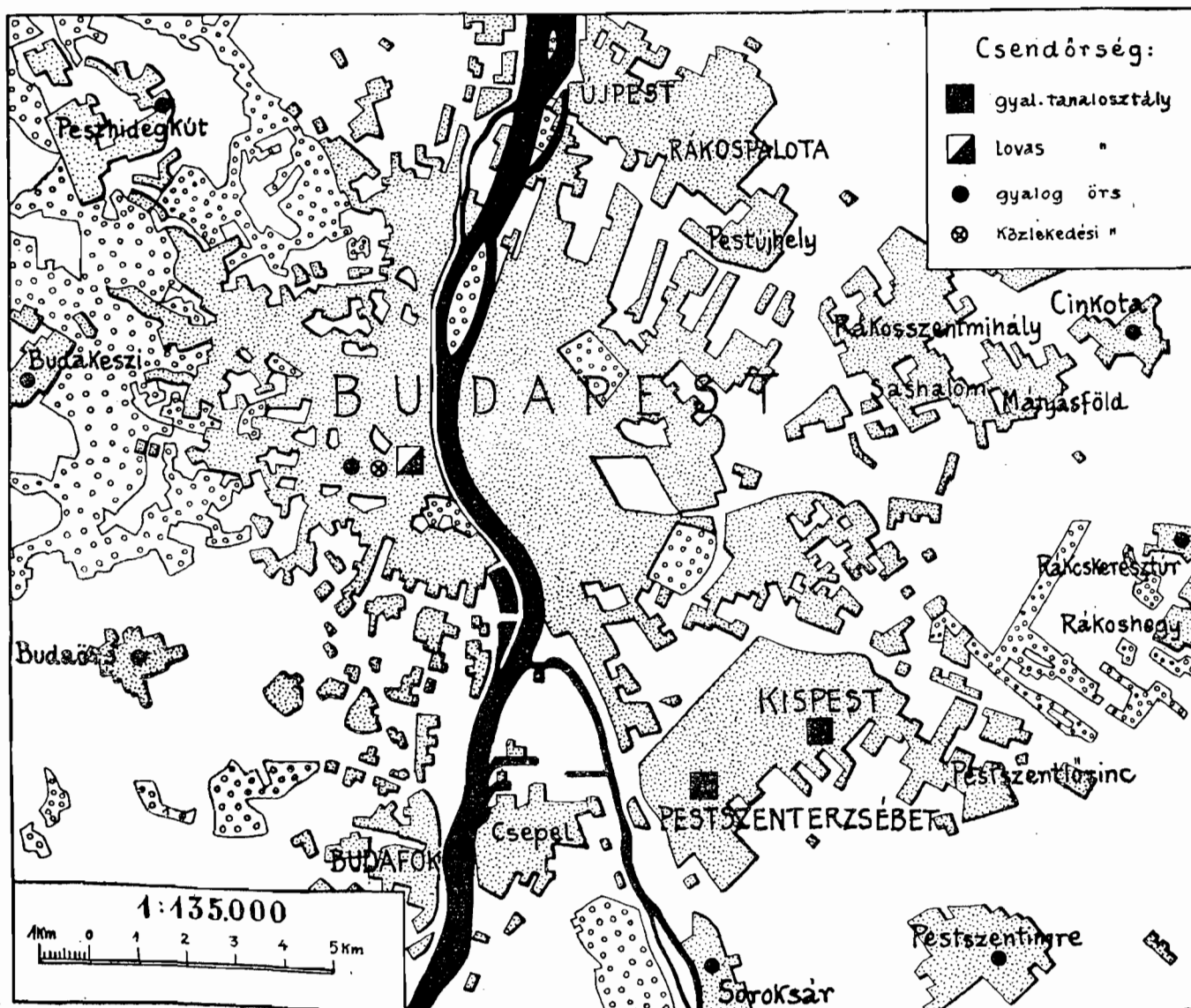
Varga őrm.: Felhasználhatók közelbiztosításra, parancsok és jelentések közvetítésére, összeköttetésre, tehát mint jelentőlovasok.

gal felruházni a hagyományos francia demokrata szellem nem engedi meg. De azért a francia demokrácia azt is jól tudja, hogy szüksége van átütőbb erejű karhatalomra is, és ezért Páris számára már régen megszervezte a párisi köztársasági gárdát (Garde républicaine de Paris). Ennek szervezete ma is olyan, mint a világháború előtt volt, létszáma is annyi, mint akkor volt, azaz kerekén 3000 fő.

A párisi köztársasági gárda egy légiót alkot (parancsnoka ezredes), amely „gyalogságra” (parancsnoka alezredes) és „lovasságra” (parancsnoka alezredes) oszlik. A gyalogság 3 zászlóaljából áll, minden zászlóalj 4 századból, minden század 2 szakaszból. A gyalogos század létszáma 170 fő. A lovasság 2 félézredből áll, minden félézred 2 századból, minden század 4 szakaszból. A lovasz század létszáma 196 fő. A zászlóaljak és félézredek parancsnokai őrnagyok, a századokéi századosok, a szakaszokéi alantos tiszték, elvéve tiszthelyettesek. A párisi köztársasági gárda a francia csendőrség külön szervezett része és természetesen a csendőrség jogaival van felruházva. Fegyverzete a rendes csendőrségétől abban különbözik, hogy gyalogsága nem karabéllyal, hanem gyalogsági puskával van felfegyverezve, lovasságának fegyverzete pedig olyan, mint a vérteseké; díszben a vértesekéhez hasonló sisakot és mellvértet is visel.

A tulajdonképpeni csendőrségnek az anyaországban elhelyezett része 21 légióra van felosztva. A légiók terü-

letei egybeesnek a volt hadtestkörletek, jelenleg katonai körletek területeivel. Elzász-Lotharingia területe, amely különben három katonai körlet között fel van osztva, külön légiót alkot. A légiók parancsnokai ezredesek vagy alezredesek. A légiók századokra oszlanak, amelyeknek parancsnokai őrnagyok. Minden megyében egy század van. A századok létszámuk nagyságához képest különböző számú szakaszokra oszlanak. A szakasz parancsnoka hadnagy, főhadnagy, vagy százados. A szakaszok alá közvetlenül tartoznak az őrsök. A francia csendőrség tulajdonképpen nem olyan őrsökre oszlik, mint a mieink, hanem brigádokra (brigade), amelyek 5—10 fő erősek, vagy gyalogosok, vagy lovasok, vagy vegyesek és parancsnokuk őrmester, vagy igen ritkán tiszthelyettes. Ezeket a brigádokat rajnak, pajtásságnak, vagy káplárságnak lehetne fordítani. Egy őrsállomáson többnyire egy brigád van; ilyen esetben ez megfelel a magyar őrsnek. De vannak olyan őrsállomások is, amelyekben több brigád is van egy laktanyában elhelyezve. Ilyenkor is mindegyiknek megvan a maga parancsnoka, de az egésznek külön parancsnoka nincs. Van kevésszámú olyan csendőrállomás is, amelyen ötnél kevesebb csendőr szolgál. Ezek valamely brigádtól vannak elvezényelve, parancsnokuk az egyik csendőr. A francia csendőrségnél (és a köztársasági gárdánál) a legénységénél kevés rendfokozat van. Aki nem brigádparancsnok, az csendőr; megfelel a mi szakaszveze-

tónknak. A brigádok parancsnokai őrmesterek. Ezeknél magasabb rendfokozat csak keltő van, t. i. a tiszthelyettes és a főtiszthelyettes. Ilyen igen kevés van. Többnyire a köztársasági gárdánál szakasparancsnokok (úgy mint a hadsereg csapatainál is.) A francia csendőrség létszáma 24.000 fő; ebből mintegy 7000 lovas, 17.000 gyalogos. A francia csendőrség a köztársasági gárdával együtt a francia hadsereg kiegészítő része.

A világháborúig a francia csendőrség a tulajdonképeni csendőrségből és a párisi köztársasági gárdából állott. A világháborút megelőző évtizedben tervbevétték egy „mozgó csendőrség” (Gendarmerie mobile) felállítását 2000 főnyi létszámmal, amely csapatokba összevonva, nagy városokban és ipari központokban elhelyezve nagyobb rendzavarásoknál, sztrájkoknál karhatalomként volt hivatva működni. Ezt a mozgó csendőrséget még a világháború előtt fel is állították és ebből szervezték a világháború után felállított mozgó köztársasági gárdát (Garde républicaine mobile).

Ez a mozgó köztársasági gárda még nincs teljesen kiépítve. Megállapított létszáma 15.000 fő, amelyből 8000 a lovas, 7000 a gyalogos. Ezt a létszámot még nem érte el. Egyelőre öt légióba van beosztva. A légiók osztályokra (groupe) oszlanak, az osztályok többnyire három századra, a századok többnyire három lovas vagy gyalogos szakaszra. A szakaszok vagy tisztán lovasok, vagy tisztán gyalogosok és mindig négy brigádból állanak 10—10 fővel. A légió parancsnoka ezredes, az osztályé őrnagy, a századé százados, a szakaszé alantos tiszt vagy ritkábban tiszthelyettes. A századok szakaszai vagy egy, vagy több helyen vannak elhelyezve, de a szakasz mind a négy brigádjá mindig egy helyen van egyesítve. A mozgó köztársasági gárda egész Franciaországban szét van szórva, de nem egyenletesen. Nagy városok, ipari központok, más fontosabb helyek és vidékek megszállása erősebb. Feladata a közrend megóvása nagyobb zavargások és különösen sztrájkok esetén. Ilyen nagy létszámban való felállítására pedig összefügg az új francia hadseregszervezéssel, amennyiben hivatva van a megszüntetett csapatokat pótolni és a meglevőket karhatalmi igénybevételtől tehermentesíteni.

A franciák ugyanis hadseregük békekereteit és béke-létszámát nagy mértékben lecsökkentették. Míg a világháború előtt Franciaországban 185 gyalogezred s 31 vadász-zászlóalj állomásozott mintegy 700 zászlóaljjal, továbbá 79 lovasezred 395 lovasszázaddal, amelyekből 44 gyalog és 10 lovashadosztály volt alakítva, ma Franciaország helyőrsége 79 gyalogezred és 21 vadász-zászlóalj, összesen 258 zászlóaljjal, továbbá 29 lovasezred 116 lovasszázaddal, amelyekből 26 gyalog- és 5 lovashadosztály van szervezve. A világháború előtt a francia hadseregben a tényleges szolgálati idő két év volt. Ezt a világháborút közvetlenül megelőzőt években három évre felemelték, tisztán csak azért, hogy hadseregük békelétszáma növekedjék. Kiképzett emberben ezáltal egyetlenegy sem nyertek, mert Franciaországban minden katonai szolgálatra alkalmas ember valóban szolgált is. A világháború utáni években a tényleges szolgálati időt másfél évre szállították le, majd néhány évvel ezelőtt egy évre. Hogy az egy éves tényleges szolgálati idő bevezetése lehetséges legyen, az erre vonatkozó törvény a hadsereg fehér továbbszolgáló altisztjeinek a számát 75.000-ről 106.000-re emelte, továbbá a hadsereg polgári alkalmazottainak a számát, akik a csapatok belső szolgálatát ellátják, 12.000-ről 30.000-re, továbbá a csapatoknak a mozgósítási munkálatoktól való mentesítésére 15.000 katonai tisztviselőt rendszeresített, végül a csend-

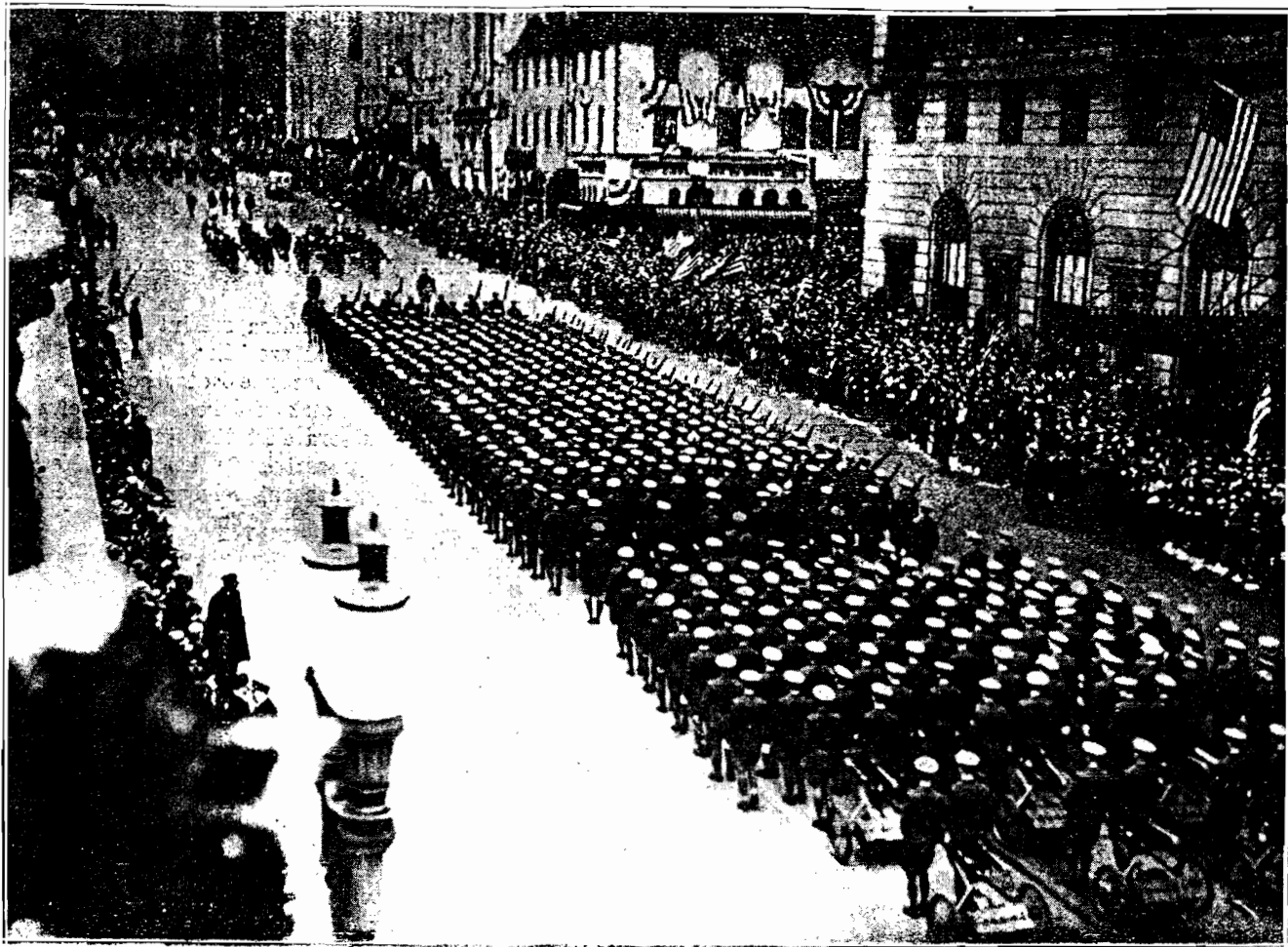
őrség létszámát 15.000 fővel felemelte. Ez a 15.000 fő az, amely a mozgó köztársasági gárdát alkotja. A csak egy évet szolgáló katonák kiképzéséhez az egy év csak úgy elegendő, ha azt a legalaposabban kihasználják. A kiképzést minden esetleges karhatalmi szolgálat érzékenyen megzavarná. De az ilyen, egy évet szolgáló katonákból álló csapatokat a franciák nem is tartják annyira megfegyvelteknek és összekovácsoltaknak, hogy azok megbízhatóan alkalmazhatók lennének zavargások és sztrájkok esetén, mert attól tartanak, hogy a valamely párthoz való tartozás a katonai fegyelmet esetleg legyőzhetné. Egészen nagyméretű zavaroknál a francia kormány bizonyára nem habozna, hogy éljen azzal a jogával, hogy az első három tartalékos évfolyamot tényleges szolgálatra behívhatja, de mindaddig, amíg ez elkerülhető, inkább az erre a célra szervezett mozgó köztársasági gárdát alkalmazza. Ez, tulajdonképpen zsoldos katonaság lévén, erre a célra feltétlenül alkalmas is. Nagybibik fele lovasság, amely egyrészt a nagyon lecsökkentett hadseregbeli lovasságot pótolja, másrészt mint lovasság zavargásoknál előnyösen használható. Mivel lovasság nehezen rögtönözhető, valószínű, hogy háború esetén lovasságként fogják alkalmazni, legalább is mint új alakulatok kereteit. De erről, valamint arról, hogy általában a köztársasági gárda el van-e és milyen mértékben tűzgépekkel látva, semmi sem került nyilvánosságra.

Ezek után lássuk, hogy a francia csendőrség alakulataiból mi van Párisban és a környékén elhelyezve. Páris és környéke a vázlaton látható. Az ugyanolyan méretben megrajzolt, Budapestet és környékét ábrázoló vázlat arra szolgál, hogy a másik vázlatlal összehasonlítva, helyes fogalmat szerezhessünk Páris és külvárosai kiterjedéséről. Meg kell jegyezni, hogy Páris városa csak az a nagy folt, amely a vázlat közepén látható. Ha Páris külvárosairól beszélünk, tudnunk kell, hogy azok önálló községek.

A párisi köztársasági gárda a maga 12 gyalog- és 4 lovasszázadával teljes egészében Páris városában van elhelyezve.

A tulajdonképeni csendőrségből Párisban van a párisi légió és a szajnamegyei század parancsnoksága. Szakaszainak állomáshelyei St. Denis, Courbevoie, Sceaux, Montrouge és Vincennes. Az ezekhez tartozó őrsők egy része a vázlat szélein kívül esik. A vázlaton ábrázolt őrsők legnagyobb része 5 fős, de vannak közöttük 10—15 fős őrsők is. A szajnai századnak van három olyan szakasza, amely magában Páris városában állomásozik. Egy-egy szakasznak a létszáma 77 fő. Nem szétszórva, hanem együtt vannak laktanyában elhelyezve.

A mozgó köztársasági gárda 1. légiójának a parancsnoksága Montrougeban van. Az 1. osztály parancsnokság ugyanott, ennek 1. százada ugyanott, 2. százada Vanvesban, 3. százada St. Denisben, összesen 360 lovas. A 2. osztály parancsnokságának állomáshelye Issy, a 4. és 5. századé ugyanaz, a 6-iké Ivry, összesen 360 gyalogos. A 3. osztály parancsnoksága Noisyban van, a 7. század ugyanott, a 8. század Melunban (Páristól délkeletre), a 9. század, amelyhez a Bagnolet mellett elhelyezett gyalogszakasz is tartozik, Rosnyban; a meluni századot nem számítva, összesen 240 lovas és 40 gyalogos. A 4. osztály parancsnoksága, a 10. és 11. századok Charentonban vannak, a 12. század Nogentban, összesen 360 lovas. Az 5. osztály Páristól északra, a belga határig van elhelyezve. Összesen tehát 1360 mozgó gárdista volna a vázlaton ábrázolt területen Páris külvárosaiiban elhelyezve. Valószínű, hogy ennél ma már több van, mert a mozgó köztársasági gárda kiépí-

Amerikai katonaság zenés díszfelvonulása.

tés alatt van, de a legújabb adatok nem állanak rendelkezésünkre.

Feltűnő jelenség, hogy a mozgó gárda alakulatai majdnem kizárólag Páristól délre és keletre vannak elhelyezve. Nyugatra semmi sincs. Lehet, hogy ennek az az oka, hogy a kérdéses helyeken talán jobb volt az elhelyezési lehetőség (talán üres laktanyák), de nem lehetetlen, hogy erre a Szajna és a Marn folyása is befolyással voltak. Folyó mindig akadály; a hidak elzárhatók, felrobbanthatók. Igaz, hogy a vázlaton ábrázolt területen a két folyón igen sok híd van, a Szajján 43, ebből magában Párisban 24, a Marnon 14. Ennyi hidat lezárni vagy megsemmisíteni nehéz feladat. De úgy látszik, hogy mégis tartottak attól, hogy a karhatalom korlátozva lehet a szabad mozgásában. A Páristól nyugatra levő nagy Szajna-hurok üresen hagyása erre mutat. Ugy látszik tehát, hogy a Páristól keletre, Noisy és Charenton között elhelyezett mozgó gárda a Szajnátlól északra nyugati irányban van hivatva működni, a St. Denisben elhelyezettel összeműködve. Ez utóbbi talán a kisebb Szajna-hurokba, Boulogne irányába. Az Issytől Ivryig elhelyezett osztagok a Szajnátlól délre, északi irányban, vagy esetleg St. Cloudon át a nagy Szajna-hurokba. A Szajna és a Marn közére (Alfort) a Szajna és a Marn között fekvő Melunben elhelyezett század eljuthat anélkül, hogy folyón kellene átkelnie.

A vázlaton feltüntetett területen elhelyezett különféle csendőrség összes létszáma legalább 5000 fő, ebből mintegy 1800 lovas. Nagy felkészültség, de drága. Csak gazdag ország teheti.

Ki tud nyomozni?

1. Feladat megoldása:

(Második közlemény).

A részletes helyszíni szemle során az őrsparancsnok a következőket állapítja meg:

Az előszoba- és hálószobaaajtó, valamint ezen ajtók zárai teljesen sértetlenek. Mindkét ajtózáron a kulcs belülről benne van. A hálószobaaajtó belső kilincsén mázolt vérvnyom. A szoba padlója az ajtó és az asztal között, de különösen az asztal nyugati része alatt, továbbá az asztal és a hulla közti részen és a hulla körül sáros. Használható lábnyom nincsen. A padló egyéb részén sárnyomok nincsenek. A hulla feje vértócsában fekszik, ezenkívül vérvnyomok a padlón nem láthatók. A hulla derékrészétől 50 centiméterre keletre sértett hosszúszerű pipája hever a padlón, benne félig leégett dohány. Az asztal délkeleti sarkától 50 cm-re délkeletre egy 7.65 mm-es ürméretű kilőtt pisztolytöltényhüvely fekszik. Az ajtó felé eső szék körül 4 darab elszívott sodort cigarettavég hever. A szoba délnyugati sarkában álló ágy meg van vetve, de használatlan. Csupán az ágy szélének közepe táján látszik a puha ágyneműbe benyomódás. Az ágy előtt sértett jobb csizmája és bal papucsja. Mindkettő talpa száraz. A hálószekrényen sértett órája, zsebkése, egy doboz gyufa, gyertyatartóban egy szál még használatlan gyertya. A déli falban levő és a szomszédos telekre néző ablak bezárva, sértetlen, párkányán megszakítatlan porréteg. Vászonzüggönye le van bocsátva. Az ablak mellett álló

ruhásszekrény kulcsra be van zárva, a kulcs rendes helyén a szekrény tetején van. A szoba délkeleti sarkában álló ágy meg van vetve, de érintetlen. A keleti falon levő ablak nyitva áll. Az ablakhoz az udvarról létra van támasztva. Az ablakpárkány, keret és félfák olajfestékekkel frissen vannak mázolvva, a mázolás még nedves és sértetlen. Az ablak mellett álló fehérneműs szekrény kulcsra van zárva. A zár és az ajtó sértetlen. A kulcs rendes helyén, a szekrény tetején van. Az északi fal mentén álló kredenc semmi elváltozást nem mutat. A kredenc és a fiókos szekrény között a falon 180 cm magasságban a padlótól előjegyzési naptár függ, a naptárról a július 2-től 8-ig terjedő napokat mutató lap alsó része le van szakítva és hiányzik.

Vasárnap 2 Mária B.-A.	Prophetás naptár Július V 2. Ottoká H 3. Korohé K 4. Ulrik S 5. Eneke C 6. Eralás P 7. Cirill S 8. Teréz
Hétfő 3 M. sz. pápa eml.	Ü páróg napt. Június V 19. Judás H 20. Metód K 21. Julián S 22. Örszéb C 23. Agripp P 24. Ján sz. S 25. Febron
Kedd 4 Ulrik st.	Ismeretlen a. Thomaz V. l. st.
Szerda 5	

Közvetlenül a naptár fölött 1 cm-nyire lövedék becsapódási hely a falban, melyből eltorzult 7.65 mm ürméretű acélköpenyes lövedék került elő. A fiókos szekrényen áll az üvegtartályú petróleumlámpa, a tartály félig telve petróleummal. A lámpából le van csavarva. A lámpaüvegen és a tartályon ujjnyomok látszanak. A legfelső fiók félig ki van húzva. A fiókban különböző iratok vannak teljes rendben. Az északnyugati sarokban levő kályha üres.

A hulla hanyatt fekszik, szemén pápaszem, jobb keze ökölbe szorítva. A hüvelyk és mutatóujj görcsösen fogja az alábbi ábra szerinti papírszeletet.

A hulla bal lábán csizma, a másikon papucs, mindkettő talpa száraz. A zsebek üresek. A bal fül mögött levő lövés hely nem mutatja a közvetlen közelről leadott lövés ismérveit. A hullán egyéb sérülés nincsen. Az asztal megterítve. Az asztal északi oldalának közepén tányér, sonka- és kenyérmaradványok, a tányér előtt borospohár, mellette kéltiteres üres boroskancsó. Az asztal nyugati oldalán másik pohár áll, mindkét pohárban pár cseppnyi bormaradvány. A poharakon ujjnyomok látszanak. Küzdelem vagy dulakodás nyoma a szobában nem látszik.

A lakóház többi szobáiban, a melléképületekben és az udvar első részében megtartott helyszíni szemle adatokat nem eredményez. Az udvar hátsó részében, melynek talaja gyepvel van borítva, 6 méteres létra áll a

hálószoba ablakához támasztva. A talajon lábnyomok nem vehetők ki. A létra földön álló végei a talajba csupán enyhe benyomatot idéztek elő. A létra fokai nem sárosak. Az őrsparancsnok a szemlét a távolabbi helyszínre is kiterjesztette. A gyümölcsöskertben megtartott helyszíni szemle nem járt eredménnyel, ellenben a kert és az út között elterülő löhereföldön keresztül a kerttől kezdődőleg elszórva egészen az útig összetépett papiros szeleteire bukkantak a helyszínelők. Az őrsparancsnok ezeket a szeleteket összegyűjtötte és gondosan megőrizte.

Házörző eb nincsen.

Sértett feleségének előadása szerint az utcára nyíló tornácajtót és kaput nyitva szokták tartani. Az őrsparancsnok kérdéseire az özvegy előadta, hogy férje nagy pipás volt, szemüveget csak íráshoz vagy olvasáshoz használt. A lámpát vacsora előtt töltötte meg petróleummal. A lámpa mindig az asztalon szokott állni. Terítéskor az asztalra csupán egy poharat helyezett. A létrát az ablakmázolásnál nem használták, így az csak a bűncselekménnyel kapcsolatban kerülhetett az ablak alá. Nem gyanakszik senkire.

Az őrsparancsnok megállapította, hogy sértett felesége az elmúlt hét majdnem minden éjszakáját súlyosan beteg nővére ágyánál töltötte.

Ezután az őrsparancsnok tanukat keres arra nézve, hogy kik tudhattak a pénzről, majd kikérdezi a kocsis és feleségét, a két oldalszomszédot, a szemben lakókat, a hajcsárt és az éjjeliőröket, hogy nem volt-e valami észleletük vagy megfigyelésük a bűncselekményre vonatkozólag, mikor, hol, kivel látták elhatal utoljára élve. Kikérdezi a takarékpénztár pénztárosát, hogy elhalt menyinyi pénzt vett fel, ezenkívül megbízható és jól tájékozott tanukat kérdezi ki az elhalt előéletére, egyéniségére, családjára, vagyoni és egyéb viszonyaira nézve. Meg fogja ezenkívül állapítani, hogy az eső az éj folyamán mikor kezdődött és mikor állt el. Megállapítás tárgyává teszi a kocsis és felesége, valamint a hajcsár előéletét és megbízhatóságát.

Kikérdezi Balog József kupecet a cigányok személyleírására és arra vonatkozólag, hogy azokat pontosan mikor és hol látta, ezután a cigányok felkutatására járőrt küld ki.

Az őrsparancsnok egy másik járőrt a községben megfordult idegenek megállapítására indít útba, távbeszélőn értesíti a gyilkosságról a környékbeli őrsőket (rendőrhatalóságokat és nyomozati bejelentést tesz a nyomozó osztályparancsnokság hírközpontjának).

A tanukikérdezések a következő eredménnyel jártak:

A kocsis és felesége még háromnegyed 21 órakor lefeküdt. Az asszony 23 órakor felébredt, hallotta, hogy az eső esik, ezért az urát felkeltette, hogy a dézsát tegye a csatorna alá. Mire a férfi kilépett az ajtón, az eső már elállt. Ezután elaludtak és csak reggel fél 5 órakor ébredtek fel. A történetekről csak sértett feleségétől értesültek.

A kikérdezett éjjeli őr 21 óra 30 perckor a ház előtt ment el. Éppen akkor jött ki a kapun a hajcsár, ki elmondta, hogy Molnár másnapra felfogadta. Az éjjeli őr és a hajcsár ezután pipára gyújtottak a ház előtt, majd beszélgetve együtt távoztak. A hajcsár előadta, hogy késő estig munkán volt s így csak 21 óra után kereshette fel Molnárt. Az előszobaajtó zárva volt. Kopogott, mire Molnár ajtót nyitott és bebocsájtotta az előszobába. Ő a szobába be sem lépett, dolgukat az előszobában háromnegy perc alatt megbeszélték, ezután eltávoztak, hallotta, hogy Molnár utána az előszobaajtót kulcsra bezárta. Midőn az előszobában Molnárral beszélgetett, a nyitott aj-

Négy szemközt figyelmeztess barátaidat s a nyilvánosság előtt dicséred.

PUBLILIUS SYRUS.

Reménytelen szerelem.

vitéz Dobó Sándor g. szds. rajza.

tón keresztül belátott a hálószobába. A szobában nem volt senki. A lámpa égett és az asztal közepére volt helyezve.

A szembenlakó szomszéd látta a sértett nejét $\frac{3}{4}$ 22 óra tájban a kapun kijönni és sietve eltávozni. Az asszony erre vonatkozólag kikérdezve előadta, hogy nővéreinek vitt a konyhából kamillateát. Fent a lakóházban ez alkalommal nem járt, mert nagyon sietett. Az asszony ezen állítását nővére, sógora és nővére betegágyánál tartózkodó szomszédasszonyok megerősítették.

A déli szomszéd előadta, hogy lakószobájában ülve 22 órakor menydörgésre lett figyelmes. Mire kiment az udvarra, a zápor már megeredt. Körülnézett, hogy valami baromfi nem maradt-e kinn, ekkor látta, hogy Molnárék hálószobájának ablaka nyitva van és a szobában még világosság van. Hangokat nem hallott. Azt határozottan állítja, hogy a létra akkor még nem volt az ablakhoz támasztva. Az északi szomszéd semmit sem tudott az esetről, arról csak reggel értesült.

A takarékpénztárból az őrsparancsnok megtudta, hogy Molnár onnan 5-én délelőtt 2000 pengőt vett fel 100 pengős bankjegyekben.

Olyan tanut, aki a lövést hallotta volna, nem sikerült találni.

Az elhalt magánviszonyaira kikérdezett tanuk előadása szerint sértett dölyfös, gazdag, de kapzsi ember

volt, aki vagyonát jól menő mészárosüzletén kívül marhakereskedéssel és megszorult embereknek magas kamatok mellett nyújtott kölcsönökkel gyarapította. Feleségével jó viszonyban volt.

A kocsis és felesége büntetlen előéletűek, közel 10 éve vannak már Molnár szolgálatában, becsületes és megbízható embereknek ismerik őket a községben.

A hajcsár fiatalabb éveiben lopás vétségéért és könnyű testisértés vétségéért büntetve volt ugyan, de egyébként a községben józan életű, dolgos embernek ismerik.

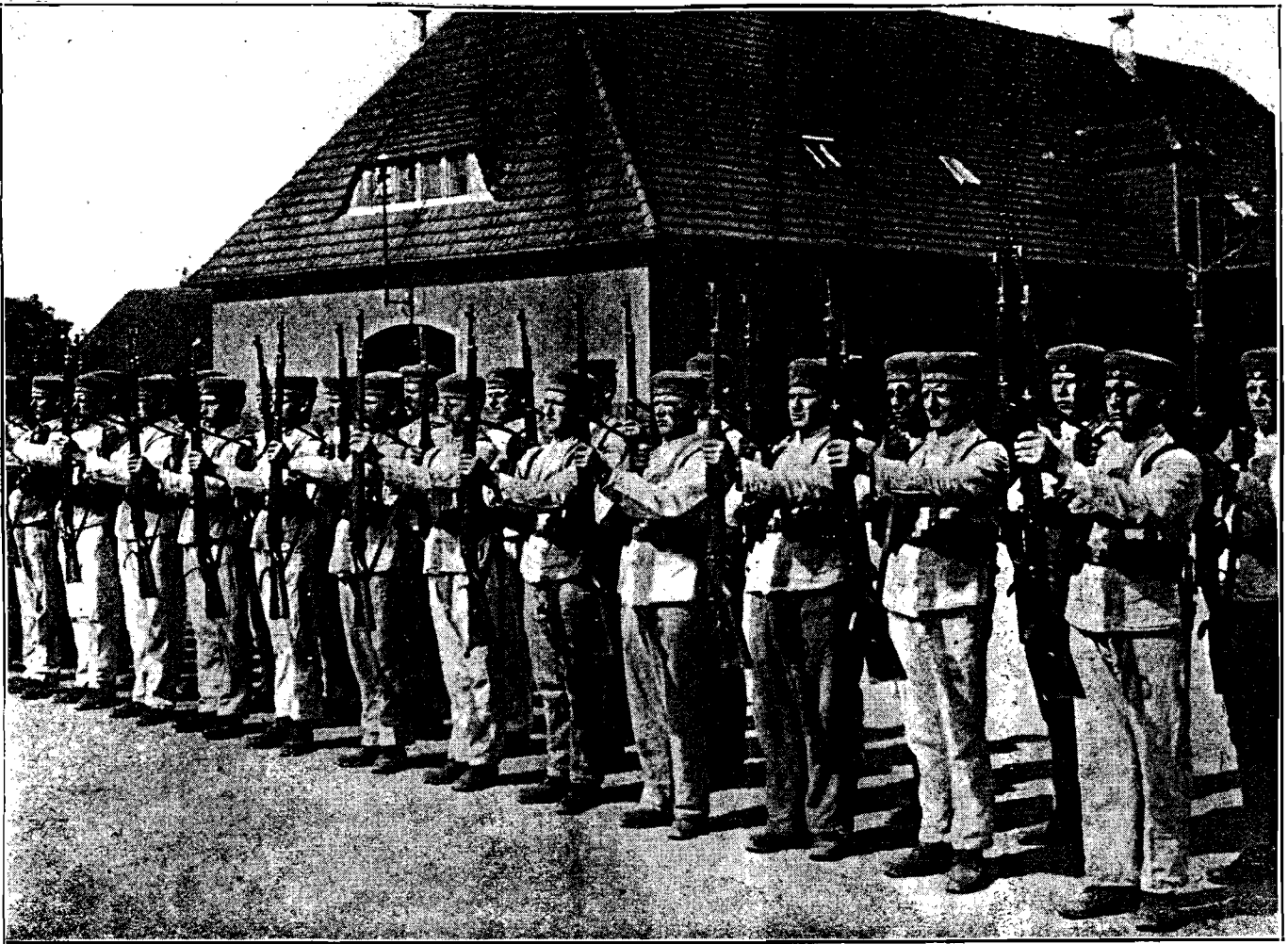
A kiküldött járőrök azzal vonultak be, hogy olyan tanút, aki az elmúlt 24 órában a községben üstfoltozó cigányokat, vagy egyéb idegeneket látott volna, nem sikerült találni.

Arra vonatkozólag, hogy a bankból felvett pénzről sértett feleségén és a bank tisztviselőin kívül birt-e valaki tudomással, nem sikerült egyelőre adatot találni. Sértett gazdag ember hírében állott, akiről a községben mindenki tudta, hogy állandóan pénzt hord magánál.

*

Azok, akik az első feladatra beküldött megoldásban olyan hibákat, vagy mulasztásokat követtek el, melyek miatt az itt leírt eredményhez nem juthattak el, a további pályázattól esznek.

*

A német ujoncnak is nehezen megy eleinte a fegyverfogás.

Az első feladatot 87 pályázó közül huszonhárman fejtették meg helyesen. A megfejtők névsora a következő:

Bencze György őrmester (Szombathely), Bognár Mihály őrmester (Szécsény), Dóczi István törzsőrmester (Szombathely), Falusi Antal tiszthelyettes (Szombathely), Fekete Imre II. őrmester (Hajdúnánás), Füleki József alhadnagy (Toponár), Galambos János törzsőrmester (Szombathely), Gerencsér József csendőr (Nemesvid), Gévay János törzsőrmester (Bodajk), Hanczik Pál törzsőrmester (Tótkomlós), Horváth Lajos VI. törzsőrmester (Szombathely), Kiss András csendőr (Rákoskeresztúr), Kiss Gyula I. tiszthelyettes (Szeged), Lantos János tiszthelyettes (Hatvan), Majoros Imre őrmester (Csömör), Menyhárt István tiszthelyettes (Szombathely), Mikos Imre őrmester (Szombathely), Nagy Lajos I. törzsőrmester (Szombathely), Pusztai Molnár József csendőr (Kerepes), Szakonyi József tiszthelyettes (Csömör), Tóth László tiszthelyettes (Szombathely), Villányi Lőrinc őrmester (Szombathely), Zudor János tiszthelyettes (Bucsatelep).

2. Feladat.

A helyszíni szemle és a tanúk kikérdezése révén nyert adatokat az őrsparancsnok hogyan mérlegeli és bírálja el és azokból milyen következtetéseket von le a bűncselekmény elkövetési módjára és a tettes kiletére nézve?

Beküldési határidő: június 5. A megoldást lapunk június 15-iki számában hozzuk.

Álmodtam.

Írta: VINCZE GYÖRGY törzsőrmester
(Zalaacsány).

Sárga tearózsa színű palástba burkolózott a nap, mielőtt a sötétedő, hűvösödő látóhatáron lebukott, aztán már csak az elmosódó fényudvar látszott, majd sötét lett. Ránkszakadt az éjszaka.

Mi ketten pedig mentünk a Mura mentén s tűnődve néztük, mint marja még a víz is ennek a csonka országnak a testét, de marja a másik partot is. Odaát is csak emberek élnek s bár teleaggatják magukat fegyverrel, nekünk is van fegyverünk: az igazság. Meg a természet rendje s a történelem törvénye...

Mentünk mi ketten, keserű lélekkel, belefúrva magunkat az éjszaka sötétjébe és magyar árvaságába s vigyáztuk a határt, amit pedig nem őrizni, de robbantani volna kedvünk inkább. Már az éjszaka derekáig vitt benünket az idő s a templomi csöndbe éjfél kakasszó kukorékolt belé, sejtelmekkel teli szél kavarta szemünkbe a port s amint felnéztünk a csillagokra, éreztük, hogy kicsi pont az ember, sorsát égi hatalmak kormányozzák. Néha örömet, néha szenvedést hozva, de sohasem úgy, hogy egyiknek örök legyen az öröm, másiknak örök a szenvedés. Most mi vagyunk a szenvedők, de a csillagok fölöttünk is, nekünk is ragyognak s ebben a pillanatban érttem meg, hogy nincsen nagyobb bűn a kishitűség-nél...

Aztán belefáradtunk mi két magyar csendőrök a portyázásba s méginkább a tünődésbe, lepihentünk s az álom csodálatos masinájára ültünk. És álmot láttam.

Az Adria felől gépmadár bűgását hallottam. Az volt az érzésem, hogy eltévedt s utasai most kétségbeesetten keresnek a földön egy fénysugarat, amely útbaigazítaná, megmentené őket. Nosza, azért vagyok magyar csendőr, hogy ha úgy jön a sora, égi vándorokon is segítsek. Kivettem a járortáskámból a sokezer gyertyafényű fényszórómat, egy gombnyomással működésbe hoztam s világos lett az égbolt.

Elővettem azután a rádióadó-vevőmet s pillanatok alatt huszonöt méter magas torony adta s vette az üzeneteket.

A gépmadár beleröppent a fényszóróm fénycsójába, két kört írt le a fejem fölött s aztán merőlegesen leereszkedett, de a föld felett egy méterre megállt. Motorja már nem bűgött s ámulva néztem a csodát, hogy a gép mozdulatlanul függ a levegőben.

De menten megértettem a csodát, mikor tekintetem az égboltra vittem. Égi kezek tartották a gépet a föld felett. A végtelen távolban négy óriás csillag ragyogott s a csillagok fénycsójain függött a gépmadár. A gépből kis létra ereszkedett alá, de hiába vártam, nem jött le rajta senki.

— Na, már ennek az égikezekkel tartott gépnek az utasai is csak égiek lehetnek — gondoltam. — De akárkik legyenek, magyar föld felett vannak s a csendőr nem nézheti, ki honnan jön, igazoltatom őket — határoztam el.

Felléptem a létra négy fokán. Három tündérlány üldögélt a gépen. Beszélgettek s mikor megláttak, szeliden rám mosolyogtak. Elbűvölten néztem őket s zavaromban nem tudtam, mit mondjak nekik? Hiszen azt a csendőrnek is tudnia kell, hogy tündérek bajt, rosszat nem hozhatnak, mit igazoltassak hát rajtuk? Nem, nem igazoltatom őket, egy percre elfelejtem, hogy csendőr vagyok és csak megkérdezem szép csendes, kicsit alázatos hangon, ahogyan ember tündért kérdezhet, hogy mi az útjuk célja?

Kérdésemre a legkisebbik mondta meg először a nevét:

— Nem! — Ez a nevem...

— Nem! — Ez az én nevem is — mosolygott a másik.

— Soha! — Ez pedig az én nevem — szólt a harmadik.

Megkérdeztem tőlük, miért választották ezeket a neveket. Ezek a szavak megvannak a mi nyelvünkben is, de nálunk nem neveket jelentenek, hanem mást. Egészen mást. Tagadást és állítást. Keserűséget és reményt. Kétségbeesést és hitet. Fájdalomkiáltást és acélos hitvallást. Mindent, ami érzésben, akaratban és indulatban bennünk a régi hazánkért él...

És ekkor mesélni kezdtem nekik a régi hazáról. Dicsékvő, lelkes hangon kezdtem, aztán elszorította valami a torkomat, mikor a Küküllőhöz értem. Itt leborultam a gépmadárra s a tollas kalapom ott remegett, vergődött az idegen acélon, mert rázott a zokogás...

Szelid kéz simogatását éreztem a vállamon, feltekintettem. A három tündér szemében könnyek csillogtak, de a könnyeken át is mosolyogtak. Aztán megszólalt az egyik:

— Ne sírj! Mi hárman égi küldöttek vagyunk, a magyar igazság és magyar fájdalom hírvivői. Mária országa nem maradhat szétaraboltnak. A mi hármunk neve egyet jelent a magyar fogadalommal. Suhanunk a légben és költögetjük az emberek lelkiismeretét...

Álmot láttam. Boldog vagyok, hogy magyar vagyok, hogy csendőr vagyok. Mert az igazi boldogság a szenvedésből fakad s ugyan ki emberfiának juthat nagyobb boldogság az enyémnél, ami akkor terül rám, mikor a tollforgóm újra a küküllőmenti szellőben fog lobogni. Mert így lesz, csak hit legyen hozzá...

CSENDŐR LEKSZIKON.

52. kérdés. *Milyen gyakorlati jelentősége van a Szut. szempontjából a csendőr szolgálatára a csak pénzbüntetéssel büntetendő vétségeknek?*

Válasz. A Szut. 437. a) pontja szerint a csendőr csak büntett vagy szabadságvesztés büntetéssel büntetendő vétség esetén tarthat saját kezdeményezéséből házkutatást, ha tettenérés esete forog fenn s ha a tettes megszökésétől vagy a keresett tárgy eltűnésétől kell tartani. Ugyanez a szabály érvényesül a Szut. 439. pontja szerint a személymotozásnál is. Ha tehát csak pénzbüntetéssel büntetendő vétségről van szó, a csendőr nem tarthat házkutatást vagy személymotozást, a többi felsorolt feltétel meglétében sem.

Ezenkívül az elfogásnak Szut. 312. A. 1—7. pontjában felsorolt feltételei csak a szabadságvesztéssel büntetendő vétség esetén érvényesek, csak pénzbüntetéssel büntetendő vétségek esetében pedig a gyanúsítottat elfogni nem lehet, ha az ezekben felsorolt egyéb feltételek megvannak is.

Igaz, hogy mindezek a szabályok azokra a vétségekre vonatkoznak, amelyek nem csak pénzbüntetéssel, (hanem szabadságvesztéssel is) büntetettek, de mert a csak pénzbüntetéssel büntetendő vétségek száma lényegesen kevesebb, mint azoké, amelyeket a törvény szabadságvesztéssel büntet, egyszerűbb volt az előbbieket és nem az utóbbiakat felsorolni. Vagyis: a csak pénzbüntetéssel büntetendő vétségek felsorolásának a csendőr szolgálata szempontjából az a gyakorlati jelentősége, hogy ezeknek az eseteiben a csendőrnek nincs joga elfogást, házkutatást és személymotozást eszközölni, míg minden más, ott fel nem sorolt vétség esetében joga van.

53. kérdés. *10—15 éves gyermekek a vasúti pályatesten játszadozván, bemennek az üres vasúti kocsikba és a fékceket meglazítják. Ezzel az a veszély állott elő, hogy a kocsik elszabadulnak és a nyílt pályán közlekedő vonatokkal összeütköznek. Mily büncselekmény gyanújáról van szó?*

Válasz. A bűnvádi felelősségre vonható, tehát 12. életévüket már betöltött gyermekekkel szemben a Kbtk. 111. §-ába ütköző testi épség ellen elkövetett kihágás gyanúja forog fenn. Ezeket a fiatakorúak bíróságánál fel kell jelenteni.

Szó lehet azonban arról is, hogy az a vasúti alkalmazott, akinek a vaspálya közvetlen felügyelete szolgálati kötelessége volt, mulasztást követett el azzal, hogy a gyermekeknek a vaspályán való játszadozását és a vasúti kocsikba való behatolását eltűrte. Ez ellen a vasúti alkalmazott ellen a Btk. 438. §-ába ütköző közveszélyű cselekmény vétségének gyanúja forog fenn, mert mulasztásával a vaspályán vagy az ennek közelében levő személyeket és árukat a megsérülés, vagy megrongálás veszélyének tette ki a vasúti vonat által.

54. kérdés. *A közúti közlekedés rendjének szabályzata (250.000 B. M. 1929. sz. rendelet) értelmében kerékpár csak úgy vehet részt a közúti forgalomban, ha a tulajdonos családi és utónevét, valamint a lakhelyét is feltüntető táblával ellátja. Külföldi a szabályzat értelmében csak akkor köteles ennek a rendelkezésnek eleget tenni, ha kerékpárjával 30 napnál hosszabb ideig kíván részt venni a belföldi forgalomban. Külföldieknek kell-e ebből a szempontból tekin-*

teni azokat az Ausztria területén lakó magyar állampolgárokat, akik naponként átjárnak Magyarországra területére s kerékpárjukkal résztvesznek a belföldi forgalomban, illetve lehet-e tőlük jogosan megkívánni, hogy kerékpárjukat a fent megjelölt táblával ellássák?

Válasz. Mindenekelőtt megjegyezzük, hogy a szabályzat értelmében külföldinek általában nem az idegen állampolgárt kell tekinteni, hanem azt, aki állandóan külföldön lakik. Ezen az alapon tehát a külföldön lakó magyar állampolgár külföldinek minősül a rendelet végrehajtása szempontjából. A 101. § utolsó bekezdése csak azt a külföldit kötelezi, aki 30 napon túl kíván résztvenni a belföldi forgalomban. Ezt a 30 napot a rendelet nyilvánvalólag megszakítás nélkül érti, tehát a megszakítással itt töltött 30 nap, illetőleg 30 napot meghaladó idő nem ad jogalapot a magyar hatóságnak arra, hogy a jelzőtábla állandó használatát megkövetelje. Kétségtelen joga lenne azonban a magyar államhatalomnak ilyen rendelkezésre is, de ilyen rendelkezés hiányában nézetünk szerint a rendelet szövegéből ki nem magyarázható, hogy a jelzőtáblával az a külföldi is köteles felszerelni kerékpárját, aki 30 napnál hosszabb ideig vesz ugyan részt a belföldi forgalomban kerékpárjával, de nem egyfolytában, hanem megszakításokkal.

55. kérdés. Külföldi állampolgár kerékpárjával Magyarország területére lép s kerékpárját egymapi használatra kölcsönadja egy belföldi lakosnak. El kell-e látni ezt a kerékpárt erre az egy napra a közlekedésügyi szabályzat megkívánta névtáblával?

Válasz. Minthogy a kerékpárt belföldi használja, a hatóság nem köteles azt vizsgálni, milyen eredetű a kerékpár? A belföldi lakos tehát felelősségre vonható az idézett szabályzat 119. §-ába ütköző kihágás miatt. A külföldinek természetesen ebben a kérdésben semmiféle felelőssége nincsen.

56. kérdés. A gyanusított 65 P-vel tartozván a sértettnek, megjelenik ennek lakásán és 35 P-t törlesztésül átad az otthon nem lévő sértett fiatalkorú leányának. A nyugtán levő 35-ös számat később 65-re meghamisítja s adósságot eltagadja. Mily büncselekmény gyanújáról van szó?

Válasz. A gyanusított oly magánokiratot hamisított meg, amelynek értéke 100 P-t nem halad meg. A Btk. 401. §-ába ütköző, a 402. § szerint minősülő magánokirathamisítás vétségének gyanúja terheli, mert a hamis okirat arra is felhasználta, hogy kötelezettségének megszüntét bizonyítsa. Az eljárás a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

57. kérdés. Egy orvos lakásából más lakásba költözvén, betegeit nem értesíti új lakásáról. Régi lakásába új lakó költözik, aki neki haragosa. Ez az ott jelentkező s az orvost kereső pácienseket azzal a valótlanossággal utasítja el, hogy az orvos más városba költözött el, nem tartózkodik már a községben. Az újonnan jelentkező betegek erre a községben működő másik orvost keresik fel. Büncselekmény-e az új lakónak a betegeket félrevezető s az orvost nyilván megkárosító cselekménye?

Válasz. Az új lakos fondorlatosan járt el, kárt is okozott az orvosnak, mert hiszen megélhetésének alapját tevő, betegeket gyógyító foglalkozásában hozzáfordulni akaró betegeket tőle elvont s így az orvos elesett attól a jövedelemtől, amely őt a betegek kezeléseért törvény és jog szerint megillette volna. Csalásról mégsem lehet szó, mert hiányzik a csalásnak egyik lényeges tényeleme: a jogtalan vagyoni haszonra irányuló szándék, mert bizonyos, hogy mindebből az új lakónak haszna nem volt, ilyen nem is remélhetett.

Kérdés, hogy nem követett-e el hitelrontást? (1914:XLII. t.-c. 24. §-ába ütköző vétség). Ezt az követi el, aki valótlanosságot terjeszt valakiről s ezzel veszélyezteteti annak hitelét vagy csökkenti hitelképességét. Az új lakó kétségtelenül valótlanosságot híresztelt az orvosról, de ez a valótlanosság nem érintette orvosi hírnevét, tehát nem veszélyeztette hitelét és nem csökkentette hitelképességét.

Mindezeknél fogva az a véleményünk, hogy az új lakó cselekedete jogtalan és a jó erkölcsökbe ütközik ugyan, de nem büncselekmény. Az orvos a cselekmény megtorlását illetőleg kártalanítását polgári perúton érvényesítheti.

58. kérdés. Valaki egy magánházban azt mondja a kis

Mennyi mindent hajtana el magától az ember, ha nem kellene attól tartania, hogy mások fölemelhetik.

O. WILDE.

falusi templomra vonatkozólag: „Sz...k a templom közepébe?” Büntetendő cselekmény-e ez?

Válasz. A Btk. 191. §-a tiltja az állam által elismert vallásfelekezetek szabad vallásgyakorlatának biztosítása végett, hogy a vallásos tiszteletnek tárgyát, vagy olyan tárgyakat, amelyek rendeltetésüknél fogva vallási szertartások végzésére szolgálnak, tettel vagy botránnyal meggyalázzanak.

A vallás szabad gyakorlata ellen elkövetett eme vétség megállapításának feltétele azonban az, hogy a meggyalázás vagy a szertartásra rendelt helyiségben történjék, vagy ha azon kívül történt, vallásos szertartás alkalmával történjék a büncselekményt megállapító cselekedet.

Minthogy ennek a két feltételnek egyike sem forog fenn a leírt cselekményben, a Btk. 191. §-a nem alkalmazható. De nem forog fenn a Kbt. 51. §-ába ütköző vallás szabad gyakorlata ellen elkövetett kihágás sem, mert ez bünteti ugyan a vallásos tisztelet tárgyát meggyalázó cselekményt a Btk. 191. §-ában foglalt megszorítástól eltekintve, de azt a tényálladási elemet követeli meg, hogy a meggyalázás nyilvánosan történjék és közbotrányt okozzon. A magánházban elkövetett, tehát nem nyilvános s ezáltal közbotrányra okot nem adó cselekmény tehát a Kbt. 51. §-a alá sem tartozik, vagyis egyáltalában nem büntethető.

59. kérdés. Ha olyan büncselekményről szerez a csendőr tudomást, amely elévült, kell-e nyomoznia és a bíróságnak jelentést tennie?

Válasz. Az elévülés nem ténykérdés, hanem jogi kérdés, amelynek eldöntése az ítélőbíróság hatáskörébe tartozik. A csendőr tehát sohasem állapíthatja meg saját hatáskörében, hogy valamely büncselekmény dolgában az elévülésre tekintettel el kell-e járnia vagy sem. Ezért nem veti fel a Szut. sem az elévülés kérdését, még akkor sem, amikor a nyomozás abbahagyásáról intézkedik, mert ennek a kérdésnek eldöntése nem tartozik a csendőrré. Elvileg tehát a csendőrnek oly büncselekmények miatt is nyomozni kell, amelyekről úgy látja, hogy elévültek, mert a maga hatáskörében az elévülést meg nem állapíthatja, a bíróság pedig ezt a jogi kérdést csak kinyomozott tényállás alapján döntheti el.

A gyakorlatban azonban ez nem azt jelenti, hogy a csendőr minden oly esetben, amikor az elévülés teljesen nyilvánvaló, köteles lenne nyomozást folytatni és előreláthatólag hiábavaló munkát végezni. Vagyis a gyakorlatban a csendőr jelentést tehet az ügyről a kir. ügyészségnek (járásbíróságnak) anélkül is, hogy az egész nyomozást teljesen lefolytatná, hanem elég csak a feljelentés adatait ismertetni és a tennivalókra felhívást, illetve útbaigazítást kérni.

A csendőrnek az ilyen kérdésekben nagyon óvatosnak kell lennie, ezért inkább többet tegyen, mint kevesebbet. A csendőr ugyanis nem tudhatja, hogy nem forog-e fenn esetleg elévülést félbeszakító vagy oly más körülmény, amely kitolja az elévülés határidejét. Elvül szolgáljon, hogy elévülés miatt csak akkor mellőzze a nyomozást a csendőr, ha panaszos nincs, ha jelentéktlenebb büncselekményről van szó s ha teljes felelőssége tudatában vélheti, hogy az elévülés már rég beállván, céltalan lenne minden nyomozás. A jelentést azonban — ismételjük — ilyen esetben is célszerű megtenni.

60. kérdés. A gyanusított két saját nevelésű sertéséről marhalevet vált. A marhalevél kiállításakor a községi elöljáróság a marhalevél hátlapjára pecséttel és aláírással ellátva azt a hivatalos feljegyzést vezeti, hogy a két sertés köztartozások fejében lefoglaltatott. A gyanusított eladja a két sertést s hogy a vételárat egészben megkaphassa, ceruzával áthúzza a községi elöljáróság említett hivatalos feljegyzését. A vevő kérdésére kijelenti, hogy az áthúzás a községi elöljáróságon történt, mert a tartozást már rendezte. A gyanusított ezután felvette a vevőtől a teljes vételárat, köztartozását azonban csak akkor fizette ki, amikor arról értesült, hogy a járőr nyomoz az ügyben. Büncselekmény gyanúja fennforog-e?

Válasz. Minthogy a gyanusított a közokirat (a hatósági feljegyzés) szövegén változtatást nem tett, cselekménye sem a hamis közokirat készítésére, sem a tartalom megváltoztatására irányuló hamisításnak nem tekinthető, s így a Btk. 391. §-a alá nem vonható. Ellenben a szöveg áthúzásával a közhatalossági érdeket is tanúsító okiratot megrongálván, a Btk. 406. §-ába ütköző okirathamisítás vétsége miatt kell felelősségre vonni.

61. kérdés. A gyanusított a sértettől bizonyos tárgyakat használat végett kölcsönkap. Lejárván a kikötött határidő, a sértett visszaköveteli tárgyait. A gyanusított azonban nem

adja azokat vissza, hanem kijelenti, hogy csak akkor hajlandó erre, ha a sértett megfizeti tartozását. Mily büncselekmény gyanúja forog fenn?

Válasz: A haszonkölcsönbe adott tárgy nem válik a haszonkölcsönbevevő tulajdonosává, tehát azt az illető a megállapított időben visszaadni tartozik. Minthogy azonban az ily szerződés polgári jogügylet, a szerződés megszegője nem büntetőjogi, hanem polgári jogi felelősséggel tartozik. Büntetőjogi felelősséggel csak az a szerződészegő tartoznék, akit rosszhiszeműség terhelve, tehát, ha valaki a kölcsönbe kapott tárgyat a sértett megkárosításával elidegenítené, megrongálná vagy megsemmisítené. Mindennemű más esetben a jogvita csak polgári peres eljárás tárgya lehet.

62. kérdés. A gyanúsítottól felesége elköltözvén, magánal viszi férjének egyes ruházati cikkei is. A gyanúsított ezeket eredménytelenül követelven vissza, feltöri anyósának lakását, ahova felesége költözött s ruhadarujait visszaveszi. Mily büncselekmény gyanúja forog fenn?

Válasz: Minthogy saját dolgait senki sem lophatja el, a gyanúsítottat nem lehet lopás miatt felelősségre vonni. Ellenben idegen lakásba a tulajdonos akarata ellenére akkor is tilos behatolni, ha valaki a saját dolgait akarja is onnan elvinni. A gyanúsítottnak tehát a bírósághoz kellett volna fordulnia az anyósa lakásában levő holmik kiadása végett, önhatalmulag így tilos volt eljárnia. A Btk. 330. §-ába ütköző magánlakásértés büntetnének gyanúja terheli.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

írta: **TISZA MIKSA ny. rendőrfőtanácsos.**

Minden bűnügyet ki lehet nyomozni, csak tudni és akarni kell. A nyomozás a nyomozó részéről elsősorban rátermettséget, továbbá szaktudást és erős akaratot kíván meg. A rátermettség velünk születik. Ezt a legszorgalmasabb tanulással sem lehet pótolni. Ezen körülmény indokoltá teszi, hogy a nyomozással lehetőleg csak olyanok foglalkozzanak, akiknek ez az isteni adományuk megvan. A rátermettséghez tartozik bizonyos hatodik érzék is — nevezzük azt ösztönnek, éleslátásnak, szimatnak vagy bárminek —, mely a nyomozót adott esetben a helyes irányba tereli. Én hiszek benne.

Hosszú csendőrségi és rendőrségi közbiztonsági szolgálatom alatt alkalmam volt a nyomozó szolgálatnak minden csinját-binját megismerni.

Azt hiszem, nem vétek a szerényesség ellen, ha az alábbiakban tényleges szolgálatom idejéből az elmondottak alátámasztására néhány esetet ragadok ki feljegyzéseimből, melyekben személyesen szerepeltem, de szerintem a legegyszerűbb nyomozási esetek is tanulságot nyújtanak s így látványos szerénytelenségem közérdeket szolgálván, megköszönhető.

1888-ban Tizzaszalkán voltam csendőrőrsparancsnok. Egy éjjel arra ébredtem, hogy az udvaron, az örsiroda ablaka alatt hangosan beszélnek és jajgatnak. Minthogy 2 járőr akkor este vonult be fárasztó, hosszú szolgálatból, nem akartam őket pihenésükben megzavarni, így magam mentem ki az udvarra érdeklődni.

Több zsidó sírva előadta, hogy a Tiszavid községben lakó H. J. marhakereskedőt, aki az este a vásárosnaményi vásárról hazajött és sok pénzt hozott magával, éjjel 12 óra-

kor több álarcos rabló a lakásán fejbelötte. A rablók a szekrényből mindent kihánytak, a pénz, mely egy nagy fekete bőrtárcában volt elhelyezve, magukhoz vették és elmenekültek. A marhakereskedő súlyos fejsérülésével ágyban fekszik és életbenmaradásához alig van remény.

Egyik csendőrt magamhoz véve, a helyszínére siettem s mindent úgy találtam, mint azt a jajgató zsidók előadták. Tájékoztattam. Megnéztem a sértett fejébét, mely jelentéktelen bőrhorzsolást mutatott. Megtaláltam a falba fűródött forgópisztoly golyót, azután kikérdeztem a sértettet a rablók személyleírására vonatkozóan. A feleségét, a szomszédokat szintén sorra vettem. Amikor visszamentem a sértetthez, már tisztán láttam az egész rablótörténetét. A szobában még egyszer alaposan szétrézttem s ezután kimentem az udvarra. Kiszáratva visszatértem a szobába és a sértett szeme elé tártam a pénztárcát, melyből egy krajcár sem hiányzott. Erre az álsértett ájulási rohamot színlelt s mikor „magához tért”, beismerte, hogy az egész rablási történetét azért eszelte ki, mert másnap nagyobb fizetési kötelezettséget kellett volna teljesítenie, ami alól ilyen módon ki akart bújni és nem gondolta, hogy a csendőrség le fogja leplezni turpisságát.

A pénztárcát az udvaron az eresz alatt eldugva találtam meg.

Már akkor, amikor a jajgató zsidókat a laktanya udvarán végighallgattam, megállapítottam, hogy valami nem vág. Útközben, minél közelebb értünk Tiszavid községhez, annál csendesebbek lettek. Azután a fejéből is azt mutatta, hogy tulajdonképpen műseb, nem golyótól eredő, dacára annak, hogy a golyót tényleg a falba röptették. Hatodik érzékemet, mely gyanumat eleve felkeltette, elsősorban a túlzott siránkozás ébresztette fel.

H. J. marhakereskedőt és társait a beregszászi kir. törvénytörésnek feljelentettem.

Időközben Poprádon városi rendőrkapitány lettem. 1897-ben egy nyári napon délután hivatalos helyiségemben egy rőfőskereskedő keresett fel és előadta: „Üzletemben megjelent egy elegáns fiatalember s egy szép aranyóra és láncra 25 forint kölcsönt kért. Adhatok-e neki?” Érdeklődésemre elmondta a kereskedő, hogy az illető fiatalember az egyik vendéglőben elmulatta a pénzét s most nem tud hazautazni Liptószentmiklósról, ahol édesatyja kir. közjegyző.

Amikor a kereskedő látta, hogy nem kap választ és hogy rendőrt küldök a fiatalemberért, méltatlankodni kezdett és ezekkel a szavakkal fordult hozzám: „Én tanácsért jöttem a rendőrkapitány úrhoz és nem azért, hogy az ártatlan fiatalembert s még hozzá a lipítószentmiklósi közjegyzőnek a fiát, rendőrral üzletemből a városházára kísértesse. Ebből az esetből kifolyóan nagy kellemetlensége lesz a kapitány úrnak.” Ezután sajnálkozó árcifejezéssel eltávozott.

Kiszáratva megjelent a rendőr az „elegáns” fiatalemberrel az irodámban, aki a következő szavakkal lépte át a küszöböt: „Tiltakozom a rendőrkapitány úr brutális eljárása ellen; azonnal távirati jelentést teszek a belügyminisztériumba, hogy függesszék Önt fel állásától.” Erre az igen merész fellépésre figyelmeztettem, hogy itt én rendelkezem és feleljen kérdésemre. Nyomban megmotoztattam és arról győződtem meg, hogy az „elegáns” fiatalember szennyes alsónadrág van, ami semmiképpen sem vágott hengegő fellépésével. Találtunk nála egy, a kassai kir. közjegyző által kiállított felhívást az adakozók neveivel és előkerült láncostól az értékes aranyóra is. Ezeket a tárgyakat elszedtem tőle és a Wertheim szekrénybe zártam. Most kihallgattam az „elegáns” fiatalembert, mert semmiféle írás nem volt

nála, mely személyazonosságát igazolta volna. Előadta, hogy a liptószentmiklósi közjegyző fia. Poprádra jött mulatni, pénzt elköltötte, most nem tud hazamenni. Ezért kért köicsönt ékszereire. Rögtön Liptószentmiklósról táviratoztam. Közben pedig kihallgattam az illető vendéglőst, aki azt vallotta, hogy ez a fiatalember még sohasem fordult meg vendéglőjében, nem is ismeri. Ugyancsak ekkor érkezett a távirati válasz is Liptószentmiklósról, hogy a kért névű kir. közjegyző teljesen ismeretlen. Elővezettem az illető fiatalembert, közölve vele az eredményeket. Erre előadta, hogy most az igazi nevét mondta meg és szülei Kassán laknak. Táviratilag nyomban a kassai rendőrséghez fordultam. Kisvártatva megjött a válasz, hogy ilyen nevű család nem lakik Kassán.

Most már nyilvánvaló volt, hogy az idegen csakis ezélhámos lehet. Kihallgatása során, mely estétől eszélutánig tartott, mindent bevallott. Rövidre fogott vallomása ez volt: „Apám Nyitra vármegyében körjegyző. Szüleim iskozáztattak, de rossz magaviseletem miatt a gimnázium 6-ik osztályából kicsaptak; azután apám mellett segédjegyző voltam, majd önként beléptem a huszárokhoz, ahonnan néhány héttel ezelőtt megszöktem és utamat Kassa felé vettem. Útközben polgári ruhát vettem, de a szennyes gatyát megtartottam, mert az nem látszik a nadrág alatt. Kassára megérkezve, megjelentem a kir. közjegyző hivatalos helyiségében, ahol a felek közé vegyülve várahoztam, míg reám kerül a sor, pedig csupán abból a célból jelentem meg ott, hogy az előre elkészített gyűjtési felhívást a közjegyzői pecséttel ellassam és a közjegyző aláírását aláhamisítsam. 12 óra után a közjegyző ebédelni ment, mert a felek is elmentek, csak én maradtam ülve. A hivatalozgónak jó borraivalót adva, arra kértem, hozzon nekem egy kis villásreggelit, mert én itt várom meg a közjegyző úr visszajövetelét, amit szívesen vállalt, mely idő alatt céloamat elértem, amennyiben a felhívást pecséttel láttam el és a közjegyző aláírását ügyesen reáhamisítottam. Megelégedetten távoztam a közjegyzői hivatalból, mert tervem kitünően sikerült. A délután folyamán megkezdtem az adományok gyűjtését, mely minden várakozást felülmult. Mindenki adakozott. Néhány napig úri módon éltem Kassán. Amit nappal nagy szorgalommal öszszegyűjtöttem, éjjel az örömtányákon elmulattam. De kezdtem észrevenni, hogy figyelnek, ezért elhagytam Kassát azon szándékkal, hogy a Szepességet és a Magas-Tátrát tisztelem meg megjelenéssel és ott gyűjtök újra. Többek között megfordultam a szepesi káptalanban, a csütörtökhelyi szerzetes rendnél és elég jól éltem, mert szívesen adakoztak az emberek. Csütörtökhelyről Késmárkra s ott egyenesen a r. k. plébániára mentem. Először is a káplánt kerestem fel, aki igen szívesen fogadott és azt mondta, hogy a plébános úr is örülni fog látogatásomnak s nyomban el is távozott a szobából, én meg a falon függő szép aranyórát láncsal magamhoz véve, elillantam észrevétlenül. Melékutkákon igyekeztem Késmárkot elhagyni, hogy Poprádra juthassak. A tőlem lefoglalt aranyóra és lánc a késmárki káplán tulajdona. Ide Poprádra érkezve, betértem Lichtig Ede kereskedésébe, hogy az aranyórára pénzt kérjek és ez volt a vesztém.”

12 különböző bűncselekményt derítettem rá és mint katonaszökevényt, átadtam a löcsei katonai állomásparancsnokságnak.

A hozzám forduló kereskedőnek nem akartam látatlanban tanácsot adni. Midőn emberemet megpillantottam, a viselkedése, modora és elegáns külseje között mutatkozó ellentét gyanumat azonnal felkeltette.

*

1897 karácsony másodnapján, éjjel 12 óra után megje-

lentek többen emeleti lakásom folyosóján és sírva arra kértek, hogy keljek föl, mert a városi szálloda bérlőjét, Spatz Ignácot* kirabolták. Közölték velem, hogy már nyomoztak az ügyben, a helybeli csendőrséget is igénybe vették, de a nyomozás nem vezetett eredményre. Azért jöttek ki (ugyanis a városon kívül, a Huszparkban laktam), mert bíznak abban, hogy ki fogom nyomozni a tetteseket, akik a bérlő egész vagyónát elvitték.

Felöltöztem és a helyszínére siettem, hogy új nyomozást kezdjek. Spatz Ignácot, a család tagjait, a szálloda személyzetét és a cselédséget kihallgattam. Tudni akartam, kik járnak be mosni, fát vágni stb. és kik fordultak meg a lopás napján azok közül a szállodában, akik máskor is bejáratosak. Megtudtam, hogy egy Márianosztráról hazajött asszony végzi a ruhamosási teendőket és a bérlő lakása nyitva áll előtte. Aznap is ott járt a fegyházviselt asszony, aki azt is tudta, mi van a szekrényekben, az asztalokban. Megtudtam a sértettől azt is, hogy az egész vagyona: készpénze, ékszere egy nippasztalka fiokjában volt elhelyezve, ezt a kis asztalt vitték el az ismeretlen tettesek. A lopás este 10 óra tájban történt. Közöltem a sértettel, hogy legnagyobb valószínűség szerint a fegyházviselt asszony a tolvaj. A körülöttem álló család kétségbevonta, hogy a mosóné követte volna el a cselekményt, mert az első nyomozás során már foglalkoztak az illető asszonnal, lakásán is jártak, a városházára is elvitték, de azután szabadon bocsájtották, mert nem találtak olyan nyomot, mely bűnössége mellett tanuskodott volna. Bosszankodtak, hogy mégis a fegyházviselt asszony lakására mentem egy rendőr kíséretében. Abban a szobában több család lakott. Lámpát gyújtattam. A mosónőt felszólítottam, hogy öltözzön fel. Közben széket tettem a magas, kék cserepes kályhához s meghagytam a rendőrnek, nézze meg a kályha tetejét. Emberem felállt a székre és tapogatta a kályha tetejét, néhány pillanat múlva felkiáltott: „Itt ezüstpénz van!” Miután felhívásomra senki sem jelentette igényét a kályha tetején talált pénzre, bűnjelként lefoglaltam, az asszonyt letartóztattam és a városházára kísértettem. A rendőrkapitányi hivatalban azután megtudtam, hogy az első nyomozás során házkutatást tartottak ugyan, de a kályha tetejét nem nézték meg. S midőn azt kérdeztem, hogy megmotozták-e az asszonyt, igenlő választ kaptam. Az asszony határozottan tagadta, hogy az ezüstpénzhez valami köze volna. Tagadta, hogy a szállodában elkövetett lopásban része volna, ő teljesen ártatlan és keserves sirásra fakadt. Én meg azzal feleltem, hogy elrendeltem a megmotozását, noha állítólag már az első nyomozásnál megmotozták. És csodák csodája! A mosónő házára kendő volt kötve, melyben Spatz Ignác bérlő egész vagyona benne volt.

Megvolt már az ezüst és papírpénz, de hiányzott még a nippasztalka az ékszerekkel és értékpapírokkal. A gonosz asszony most már beismerte a lopást és azt vallotta, hogy a kis asztalkát a kútba dobta, de én nem ültem föl neki. A sértett megnyugtatóására a tűzoltósággal keresttem a kis asztalt a kútban, persze eredmény nélkül. További kikérdezése során azt a mesét eszelte ki, hogy az asztalkát bűntársának adta, aki Sztrászára vitte, mert odavaló ember. Ezt se hittem. Az asztalka végül a Poprád folyó jobbpartján levő csűrök közelében, egy hófúvásból került elő.

*

A kilencvenes években a világhírű Huszparkban egy gazdag lengyel grófnő bérelt nyaranta több szobából álló

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

lakást, aki egy szintén dúsgazdag lengyel lovagnak lett a felesége. A mondott időben honosították meg a tátra-lomnici lóversenyeket a Magas-Tátra lába tövében, melyek igen látogatottak voltak. Ilyenkor a Husz-park étterme teljesen megtelt vendéggel.

Egy ilyen lóverseny után, mikor a Husz-park éttermében az étkezés javában folyt, a cigány pedig szebbnél-szebb, fülbemésző nótával emelte a jókedvet, észrevettem, hogy az én asztalom szomszédságában egy úriember élő macskát csomagol egy asztalkendőbe, azt a lengyel lovag asztalához viszi és ott a csomagot a grófnő tányérjára teszi. Nyomban ott termettem, de már akkor a lovag párbajra hívta ki az arcátlan, tolakodó idegent. Ettől függetlenül, rendőri eljárást indítottam ebben a botrányügyben. Rendőrt hívtam, őrizetbe vétettem és igazoltattam az illetőt. Kiderült, hogy a közbotrány okozója, melyen az étterem előkelő közönsége felháborodott, egy kassai biztosító társaság utazó ügynöke. Az ügyet késedelem nélkül elintéztam.

Egy óra mulva visszamentem az étterembe, melynek képe az alatt az idő alatt, míg én hivatalosan eljártam, lényegesen megváltozott. Barátaimat ugyan ott találok az asztalnál, amely mellett ültünk az incidens előtt, de a teremben már alig volt vendég. A lovag és felesége megvárták visszajöveteletemet és mikor megpillantottak, mindketten odajöttek az asztalomhoz, ahol barátaimmal ültem. Köszönetet mondtak nekem a gyors és hatásos fellépésért, ami nem illetett meg, hiszen én csak kötelességemet teljesítettem. Időközben teljesen kiürült az étterem, a pincérek pedig egy hosszú asztalra terítették s azt minden elképzelhető jóval megrakták. Amikor a pincérek elkészültek a terítéssel, a házaspár meghívott engem és barátaimat egy kis áldomásra a terített, hosszú asztalhoz, amit köszönettel elfogadtunk.

Javában folyt a mulatozás, a cigány remekelt, a jókedv tetőpontját érte el, amikor a grófnő jókedvében hirtelen az asztal teletjén termett és az üvegek közt táncolni kezdett. Jókedvében annyira ment, hogy ékszereit ruháiról, testéről leszedve, ajándéku dobálta a cigányoknak. Átéreztem a helyzetet, magamhoz intettem a cigányprímást, hogy az ékszerekért felelőssé tegyem, hogy ne vegyék a grófnő szavait komolyan, az ékszereket vissza kell adni.

A lovagék később elbúcsúztak tőlünk és eltávoztak. Én a cigányoktól átvettem az ékszereket és jegyzékbe foglaltam őket. A déli órákban megjelentem a lovagnál és átadtam neki az ékszereket, mire nagy meglepetésemre kijelentette, hogy egy igen értékes briliánsgyűrű hiányzik. Nagyon szeretné, ha előkerülne, mert a grófnő igen becses ékszere ez. Nyomban összehívtam a cigányokat és felszólítottam őket, hogy adják elő a gyűrűt, mert vonatkozás esetén kitiltom őket a Husz-parkból; egyidejűleg egyetemlegesen felelőssé tettem őket a gyűrűért.

Mint hogy senkisémet állt elő a gyűrűvel, az egész zenekart őrizetbe vétettem. Alig ültek a fogdában 1—2 órát, amikor a fogdaajtót döngetni kezdték és az őrt arra kérték, hogy vezesse őket elibém, vallani akarnak a gyűrű-ügyben. Amikor megjelentek előttem, a primás vitte a szót és előadta, hogy a gyűrű megvan, csak hogy olyan helyen, hogy nyomban hozzá nem nyúlhatnak, amennyiben a brácsás a gyűrűt, hogy nála meg ne találják, lenyelte. Azonnal orvost hívtam és az értékes gyűrű nemsokára napvilágra került. A grófnő sohasem tudta meg, hogy hol volt a gyűrűje.

*

Időközben kineveztek Szepesváraljára vezető rendőrkapitánynak. Évek óta terjesztettek hamis egy- és kétkoronás ezüstpénzeket a felvidéken, nevezetesen: Aabaúj, Sáros

és Szepes vármegye területén. A hatóságok tehetetlenek voltak a pénzhamisítókkal szemben. Már annyira fajult a dolog, hogy nem ütköztek meg az emberek a hamis pénzen, mely szinte közkezen forgott. Szepesváralján is sokan hoztak hamis pénzt a hivatalomba, melyet esetről-esetre beszovalgáltattam a kassai főügyésznek. Sok volt közöttük a piaci árus és kereskedő. Szepesváralja abbant az időben egy nagy vidéknek a gócpontja volt és hetivásárai igen látogatottak voltak. Az egész Felvidéken zúgolódtak már a hatóságok erélytelensége és nemtörődömsége miatt, amikor elhatároztam, hogy leleplezem a hamisítókat. Kezdtém a közönséget, mely nemcsak a környékbeli, hanem a távoli vidékről való közönségből rekrutálódott, személyesen figyelni a hetivásárokon.

Már a második hetivásáron megfigyeltem, hogy egy, az iparososztályhoz tartozó nő, gyakran vesz csekélyégeket és többnyire kétkoronással fizet. Odamentem az illető áruhoz, aki a pénzt kapta és megnéztem a pénzt. A pénz hamis volt. Intettem a rendőrnek és az illető nőt bekísértettem a rendőrkapitánysági hivatalba s folytattam a hamis pénzek összeszedését. Ezután hozzáfogtam kikérdezéséhez. Szalay Gyulánának mondta magát és iglói rokonaira hivatkozott. Telefoni érdeklődésemre azt a választ kaptam, hogy Iglón Szalay Gyula nevű egyén ismeretlen. Megmotoztatásakor nagymennyiségű hamis pénzt találtunk nála ruháiba bevarrva és kézi kosarában. Azt adta elő, hogy kapta egy ismeretlen embertől beváltás végett. De amikor kérdésekkel sarokba szorítottam, töredelmesen bevallotta, hogy férje, Fehér Géza gyártja a hamis pénzt Strázsán és Gánócon lévő rokonainál és már évek óta terjesztik a három megyében. Férje egyébként rabiátus, dühös ember s ha nem akar a hamis pénzzel körútra indulni, tettleg bántalmazza őt. A férje multjára vonatkozóan előadta, hogy vasuti alizott volt, de elcsapták. Azután egy vasútépítésnél kapott állást, de onnan is elbocsátották. Végre nagy protekcióval bejutott a kassai kir. törvényszékhez, ahol kezelői állást töltött be. Itt barátságot kötött a pénzhamisító foglyokkal és megtanulta tőlük a pénzhamisítás mesterségét. Névtelen feljelentés folytán rájöttek a turpisságra és elcsapták. Azóta pénzhamisításból élnek.

Az esetről nyomban értesítettem a lőcsei kir. ügyészséget és a szepesszombati csendőrörsparancsnokságot. Másnap kiszálltunk Sztrázsára. Fehér Géza eleinte fennhéjázóan tagadott, de mikor a feleségével és a bűnjelekkel szembesítettük, megtört és mindent bevallott.

Ezen eset is nagy feltűnést keltett a Felvidéken, főleg a Szepességben, ahol a pénzhamisítókat több évi „működés” után leleplezték.

*

Végül még egy érdekes esetet mondok el.

1903-ban történt. Azt suttozták az emberek a városban, hogy Pál Márton kőműves házában kísértetek járnak. Esténként mindenféle tárgyak és pedig: képek, csuprok, hagymák és borsószemek röpködnek a szobában. A rendőrőrmestert bíztam meg, hogy nézzen utána a dolognak, mert

KI TUDTA?

Az országházat Steindl Imre (1839—1902.) építész, műegyetemi tanár építette. Különösen a történeti stílusok clapos ismeretével tűnt ki. Nagy tevékenységet fejtett ki monumentális középületek építésében. Ő építette az új országházat gót, a Váci-utcai városházat és a Múzeum-körúti műegyetemet reneszánsz stílusban.

nem mozog a levél, ha nem fújja a szél, ámbár meg voltam róla győződve, hogy kísértetek, melyek kavicsokat, borsószemeket, hagymákat stb. hajigálnak, csak hisztérikus emberek lehetnek. Az egész kísértetjárásom mosolyogtam, amikor az őrmester jelentette, hogy járt Pál Márton házában, de akkor nem jelentek meg a kísértetek.

Néhány hét múlva ismét kaptam jelentést, hogy a kísértetek egyre erősebb tevékenységet fejtenek ki Pál Márton házában, mely valóágos búcsújáráhellyé vált. Az emberek estefelé oda igyekeznek és azt zsúfolásig megtöltik, s akkor kezdetét veszi a különböző tárgyak repülése a szobában. A nézőközönséget minden népréteg képviseli, van köztük: napszámos, iparos, polgár, tanult ember, magasrangú közfunkcionárius, sőt egyházi személyek is.

Mint hogy nem nézhettem tovább a városi lakosság boldondítását, két rendőrt küldtem polgári ruhában a kísértetek házába, megfelelő utasítással. Reggel ott találtam az íróasztalomra a jelentést, mely szerint a kísértetek az éjjel nem működtek.

A kísértetjárásról már nyíltan beszéltek az utcán és pedig komolyan, ami engem bosszantott, mert ellenkezőjéről voltam meggyőződve és elhatároztam, hogy este magam megyek oda három rendőr kíséretében. Meglepetésszerűen jelentem meg Pál Márton házában. Felszólítottam az egybegyűlt nagyszámú közönséget, hogy ürítse ki a szobát s várjon az utcán, mert én most meg akarom fogni a kísérteteket. Szó nélkül engedelmeskedtek és feszült figyelemmel várták fellépésem eredményét. Amikor a szoba és pítvar kiürült, átvizsgáltam a háznak minden zegét-zugát és találtam egy kis cseréptálon apró kavicsot az asszony ágya alatt, a ruhaszekrény tetején borsót és kisebb képeket. Ezeket a holmikat bűnjel gyanánt lefogaltam és egy kendőbe kötöttem. Pál Mártonné az ágyban feküdt és nagyfokú hisztérika benyomását tette reám; mellette feküdt egy 14 éves fia, szintén beteges kinézésű gyermek. Azt a benyomást nyertem, hogy a csalást az asszony rendezte; együgyű férje pedig vakon engedelmeskedett neki mindenben.

Az utcán kihirdettem, hogy a kísérteteket elfogtam és a mai naptól megszűnt a kísértetjárás Szepesváralján, azzal a balkezemben levő csomagra mutattam. A közönség nevetve oszlott szét és futott haza ujságotolni, hogy a rendőrkapitány letartóztatta az ördögöt. Ma is él a legenda rólam a nép között.

Kihallgattam Pál Mártont részletesen mindenre. Érdekes vallomásának rövid kivonata ez:

„A kísértetek két-három évvel ezelőtt fészkelték be magukat a házamba. Évről-évre jobban nyugtalanítottak, olyannyira, hogy kénytelen voltam a plébános urat kérni, hogy jöjjön és füstölje ki az ördögöt a házamból. A plébános megjelent a házamban és egyházi szertartást végzett, azután fölszentelte a házat. Néhány nap múlva azután ismét megjelentek a kísértetek és a régi, áldatlan állapotba estünk vissza. Most már a magasabb egyházi hatóságokhoz, a szepesi káptalanhoz fordultam. De itt sem tudtak rajtunk segíteni, mire magához a szepesi püspökhöz mentem panaszzra, eredmény nélkül, mert a kísértetek tovább is rettegésben tartottak minket.

Mint hogy a római katolikus egyház nem tudott rajtam segíteni, a görög katolikus egyházhoz menekültem segítségért, de a görög katolikus lelkészek sem tudták a kísérteteket eltávolítani házamból.

Többek tanácsára ezután egy híres bacsóhoz fordultam, aki olyan hírben állt, hogy az ördögöt le tudja győzni. El is jött, imákat mondott és a kályha mögött füveket égetett, azután elment. A kísértetek mindazonáltal tovább zaklattak minket.

Közben megtudtam, hogy Eperjessen van egy híres sinter, aki ördögűző hírében áll, odamentem s elpanaszoltam neki a nagy bajomat, s ő megígérte, hogy megszabadítja a házamat az ördögtől. Ő is hozott mindenféle füveket, azokat a kályha mögött felgyújtotta, közben imádkozott s mikor munkáját elvégezte, elment. A kísértetek azonban megmaradtak.”

Pál Márton azt vallotta továbbá, hogy fentiek után a búcsúkat látogatta és ott kért segítséget az ördög ellen. Sokat költött az ördög elűzésére, de semmi sem használt.

Kihallgattam a helybeli plébánost is, aki a Pál Márton vallomását helyeselte és megerősítette aláírásával. Az érdekes jegyzőkönyvek felfedezhetők a szepesváraljai rendőrkapitányi hivatal irattárában.

Ezután a szenzációs eset után még 16 évig voltam Szepesváralja vezető rendőrkapitánya, de a kísértetek nem jelentek meg többé sem Szepesváralján, sem a környéken.

A Pál Márton-féle emberek szentül meg vannak győződve, hogy a kísérteteket én semmisítettem meg.

Pál Mártonné oly zavaros feleleteket adott kérdéseimre, hogy nem foglalhattam azokat írásba.

A csendőrségi gyógyházak megnyitása. A *balatonfüredi* gyógyház június 2-án nyit. A *hévízi új gyógyház* építkezési és berendezési munkálatai június első felében készülnek el, a megnyitás pedig július 1-én, tehát a III. gyógyidőszakkal, a szokásosnál azonban 5 nappal korábban történik s így a júliusi gyógyidőszak nem 23, hanem 28 napos lesz. Az új gyógyház harmadfélezer öles telken, fenyveserdő mellett épült, tehát jobb levegőn, mint a régi gyógyházé volt, mert az erdő a tó kipárolgását felfogja s emellett az autóforgalomtól távolabb esvén, az új gyógyház pormentesebb és nyugalmasabb helyen is van a réginél. A gyógyház telkén kap helyet az őrs is, különálló modern épületben. A gyógyház szobáiban hideg- és melegvíz-berendezés lesz, az emeleti szobák a tisztí és altisztí szárnyon erkélyesek. A tisztí szárnyon 3 földszinti, 9 I. emeleti és 11 II. emeleti szoba van, összesen 40 ágygal, az altisztí szárnyon 6 földszinti és 10 I. emeleti szoba, összesen 39 ágygal. A tisztí szobák közül 8 egyágyas, 13 kétágyas, 2 háromágyas, az altisztíek közül 3 egyágyas, 8 kétágyas és 7 négyágyas. A gyógyház parkja már ezen a nyáron használható, a pihenést kényelmes kerti garnitúrák biztosítják, de rendelkezésre áll a pihenéshez és szórakozáshoz nagy nyitott és félnyitott terrasz, továbbá a modern kényelemmel berendezett társalgó. A modern berendezésű konyha, étkező és a gépkocsival történő élelmiszerbeszerzés biztosítja a legjobb ellátást. Személygépkocsi a bentlaknak a szabályok keretében s a gyógyház kezelésében rendelkezésére áll. A 32 méter mély kút igen jó ivóvizet ad, a melegvizet pedig természetes meleg ásványvizes forrás fogja szolgáltatni. A szobák berendezése kényelmes és otthonos. Az új gyógyház egészségügyi, kényelmi, tehát gyógyulási és üdülési tekintetben egyaránt kielégít minden igényt. A csendőrségnek most már két nagyszabású, tökéletesen megépített és berendezett gyógyháza van, a leggyakoribb csendőrbetegségek gyógykezelésére. Különösen a reumatikus betegségek járnak együtt a szolgálatunkkal s most már nemcsak a világhírű hévízi tó gyógyító ereje, hanem mellé a kényelmes, zavartalan, minden igényt kielégítő gyógyházunk is megvan, ahol a változatlanul maradt bentalási díjak mellett sokszorosan szebb és jobb pihenés nyílik, mint a régiben. Ezzel az alapítással a csendőrség legfontosabb egészségügyi és

jóléti, üdülési igényei kapnak tökéletes kielégítést, aminek a mostani nehéz szolgálati és pénzügyi viszonyok között kétszeresen örülünk.

Dicséretetek. A székesfehérvári II. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: *Vida Imre* th.-t, mert 12 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, majd mint őrsparancsnokhelyettes a közbiztonsági szolgálatot fáradságot nem ismerő kiváló szorgalommal és lelkiismeretes odaadással igen eredményesen teljesítette, alárendeltjei oktatása, fegyvelmezése terén is eredményes tevékenységet fejtett ki; *Kovács István* th.-t, mert 12 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki és mint őrsparancsnokhelyettes, példás magaviseletével alárendeltjeire előnyös befolyást gyakorolt; *Dencsházi Ferenc* tőrm.-t, mert hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, mint járőrvezető, buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki és az utóbbi 3 évben igen szép eredményt ért el, jó magaviseletével és megbízhatóságával bajtársaira előnyös befolyást gyakorolt; *Cserkúti Sándor* tőrm.-t, mert 10 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki és mindenkor példás magaviseletet tanúsított; *Csomor Alajos* th.-t, mert 24 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint az utóbbi időben szárnyirónki minőségben nagy szorgalommal, lelkiismeretes odaadással és buzgalommal működött; *Molnár István* II. th.-t, mert 14 évi esendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban a közbiztonsági szolgálatban igen nagy szorgalommal és odaadó buzgalommal működött, mint őrsparancsnok alárendeltjeinek vezetésé, fegyvelmezése és oktatása terén igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Szabó István* tőrm.-t, mert 20 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt mint járőrvezető a közbiztonsági szolgálat terén kiváló szorgalommal, lelkiismeretes odaadással és buzgalommal működött és igen szép eredményt ért el; *Jákli Imre* tőrm.-t, mert 11 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt, mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálatban nagy szorgalommal, lelkiismeretes odaadással és buzgalommal működött és igen jó eredményt ért el; *Andók József* tőrm.-t, mert, mint szárnyirónk, az irádai szolgálat terén 4 éven át kiváló szorgalommal, lelkiismeretes odaadással és buzgalommal tevékenykedett, miáltal szárnyparancsnokát hathatósan támogatta; *Kádár Ferenc* th.-t, mert hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt, mint őrsparancsnok, úgy a közbiztonsági szolgálat teljesítése és irányítása, mint alárendeltjeinek helyes irányban való nevelése, oktatása, fegyvelmezése terén kiváló szorgalommal és kitartással igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Keresztény József* tőrm.-t, mert 11 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mint járőrvezető igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Pintér István* tőrm.-t, mert 10 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen a legutóbbi 3 év alatt mint járőrvezető, a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Sánta F. József* tőrm.-t, mert 13 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt mint járőrvezető és őrsparancsnokhelyettes a közbiztonsági szolgálat terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki; *Molnár Lajos* th.-t, mert osztályparancsnoksági irodai segédmunkási minőségben 12 évet meghaladó időn át fáradhatatlan szorgalommal, teljes odaadással és hozzáértéssel igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Buitor Károly* th.-t, mert 33 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt mint őrsparancsnok úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek hazfias és katonás szellemben való nevelése, oktatása és ellenőrzése terén igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki. A *Szombathelyi III. esendőrségi kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Vad István* th.-t, balatonberényi őrsparancsnokot, mert 1933 június hó 8-án Balatonberény községben szolgálatban lelkiismeretes, körültekintő és éber eljárással és ismeretlen gyanús egyén igazoltatásával, Somogy vármegye több járására kiterjedő és alapját megvetni kezdő nemzetellenes aknamunka tetteseit elfogni és bűnjelek nagyrésztét biztosítani sikerült.

Járőr megtámadása. A szendrői őrs *Mészáros József* őrmester és *Bártfai András* esendőről állott járőrtől április 30-án 22 órakor *Varas János* és *Szabari Mályos* szendrői lakosok azért, mert a járőr kihívás miatt figyelembeztette őket szidalmazták, majd fejszéval és kapával megtámadták. A járőr a támadókat lefegyverezte. Fegyverhasználat nem történt. Csendőregyén nem sérült meg. Gyanusítottakat az őrs

elfogta és hatósági közeg elleni erőszak vétsége miatt átadta a miskolci kir. ügyészségnek.

Testisértés és lefegyverzés. A diósgyőr-vasgyári őrs állományába tartozó *Kádár János* tőrszörnyemester szabadságát töltötte Miskolcon. Május 6-án 1 órakor a miskolci Kufferstein-féle vendéglőben *Stefán György*, *Tóth János* és ezek két társa szóváltásból kifolyóan székekkel fejbesújtották a tőrszörnyemestert, majd kardját elvették, de később visszaadták. Kádár tőrszörnyemester a fején, homlokán és jobb keze hüvelykujján sérült meg. Orvosi vélemény szerint a sérülés előreláthatólag 14 nap alatt gyógyul. Az ügyben kivizsgálás indult.

A jász-kúnhuszárok ezrednapja. Az I. Ferenc József jász-kúnhuszárezred április 29-én délelőtt ülte meg ezrednapját a Ferenc József lovassági laktanyában, ahol ünnepi lovasjátékot rendeztek. A nagyszámú előkelő közönséget *Solymossy János* ezredes, ezredparancsnok fogadta. Ott volt *József kir. herceg*, *vitéz Soós Károly* nyug. honvédelmi miniszter, *vitéz Horthy István* nyug. lovassági tábornok, *Tánczos, Ferjenesik, Rapaics, Ujjalussy, Agota, Kozma* és *Lencz* altábornagy, valamint a budapesti katonai attasék teljes számban. A közönség nagy érdeklődéssel szemlélte a lovasünnepélyt, mely több érdekes jelenetet mutatott be a magyar lovasélet multjából és jelenéből. Így többek között Árpád-kori lovasharcol és sportmutatványt, Nagy Lajos-korabeli tornát és karikaszűrást, tréfás *jeux des barres*, Mária Terézia-korabeli lovasjátékokat, a pusztai bétériakodalmat, valamint Ferenc József-korabeli karusszelt és falkavadászatot.

Toldy Árpád: Általános Ismeretek Kézikönyve. A háború előtt nem lehetett őrset találni, amelyről az Általános Ismeretek Tára című népszerű kézikönyv hiányzott volna, sőt a legtöbb őrson több példányban is meg lehetett találni. Elterjedését annak köszönhettem, hogy hiányt, szükségletet pótol, amikor a esendőrnek szorosan vett hivatása körén kívül is jelentkező tudnivalókat kielégítette. A szakképzés, legyen akár milyen tökéletes, mégis csak egyoldalú: jó esendőrré, járőrvezetővé és őrsparancsnokká fejleszthet valakit, aki százszázalékos hozzáértéssel, pontossággal és lelkiismeretességgel megfelel mindennek, amit a esendőrségi szabályzatok megkövetelnek, de minél többet forgat valaki csak szorosan vett szakkönyveket, annál hamarabb reagálnak, hogy a szakismeretekkel az általános ismereteknek is lépést kell tartaniuk, egyúttal kell fejlődniök, különben felszégge válik az ember, mihelyt nem „szakmájabelivel” kerül össze.

Mindannak, amit ma az „általános ismeretek” fogalomkörébe vonhatunk, az önképzésre törekvő esendőr számára való összefoglalása nem kis feladat. Mindenekelőtt azt kell eldönteni: mit és milyen terjedelemben kell megismertetni, hogy sok ne legyen, de kevés sem a főként, hogy túl ne lépje egy kézikönyv hivatásának határát. Amikor pedig a tárgy, meg a terjedelem tisztázódtak: eldöntésre vár a második, talán még nehezebb kérdés: miként irassék meg a sok tudnivaló olyanok számára, akiknél azok túlnyomó részét újként kell feltételezni; milyen legyen, hogy először szórakoztasson, de azután — szinte észrevétlenül — tanítson is.

Az *Általános Ismeretek Kézikönyvé*-nek szerkesztője, *Toldy Árpád* százados úr és kiváló szakemberekből álló munkatársi gárdája mintaszerűen oldotta meg ezt a kettős feladatot. Az Általános Ismeretek Kézikönyvé-ben mindent megtalál az általános önképzésre törekvő esendőr, amire az általános ismeretek nagy területéről szüksége van, anélkül, hogy minden egyes tudománnyal külön-külön évekig kellene foglalkoznia. A történelem, földrajz, jogi, közgazdasági, katonai ismeretek, magyar és német nyelvtan, egészségtan, természetrajz, geometria, természettan, mennyiségtan és algebra, mértan és könyvteltan alapismeretei sorakoznak egymásután, nem azért, hogy valamilyen vizsgára előkészítsenek, hanem csak, hogy megismertessenek ennek a ma már beláthatatlan területnek akkora látókörével, amekkorára nemcsak, mint esendőröknek, de mint társaságban élő embereknek is szükségünk van.

Szép, hatalmas és hozzáférő munkát végeztek az Általános Ismeretek Kézikönyvé-nek szerkesztője és munkatársai s azáltal, hogy a háború előtti hasonló kiadvány tapasztalatait is értékesítették, ezt az előbbinél még tökéletesebbé s céljának még inkább megfelelővé tették. Bizonyosak vagyunk, hogy az Általános Ismeretek Kézikönyve is nagyon hamar általános elterjedésnek és közkedveltségnek fog örvendeni az őrökön.

Lábizadás, kézzelírás és hónaljizadás csak helyes teszteléssel szűrhető fel. E célra **SUDORANT**. Rőven leírás a Csendőrségi Lapok május 1. számán 2-5. oldalon.

Készítette: **MOLNÁR JÁNOS** vegyészeti laboratórium **Bozsok (Vas megye)**, ahová a megrendelések intézendők.

Ez pedig nemcsak az egyes csendőrök, de az összesség szempontjából is igen örövendetes lesz, mert minden tudás, legyen az bármilyen irányú, amit a testület tagjai megszereznek, végeredményében mégis csak a közbiztonsági szolgálat színvonalát emeli.

A kétkötetes, 1300 oldalnyi terjedelmű, félezer képpel és ábrával ellátott munkát a *Palladis* adta ki, kifogástalan nyomdai kivitelben, igen tartós és tetszést felváltó kötésben. A két hatalmas kötet ára 24 pengő. Hathavi részletre is meg lehet rendelni.

Kurdi Mihály ny. ezds.: A katona kézikönyve. Akik csendőrök katonai kiképzésével foglalkoznak, de a csendőrök is, akik magukat a katonai ismeretekben képezni vagy továbbképezni akarják, állandóan ugyanazt a panaszt hangoztatják: egy jó tankönyv hiányát. Mert azszal, hogy amit a csendőrnek tudnia kell, benne van a szabályzatokban, az oktatás és megtanulás kérdése niúcsen elintézőve. A nagyszámú, terjedelmes szabályzatnak szövevényes és a csendőrt túlnyomó részében nem érdeklő tartalmából az oktatónak és a csendőrnek kell innen-onnan összekeresnie és egybeállítania az ismereteket, amelyekre szüksége van. Természetes, hogy ez nemcsak a tanulást és a megtanultaknak az agyban való rögzítést nehezíti meg, de az oktató helyzetét is, aki pedagógiai rendszerű tankönyv helyett nem iskolai használatra készült szabályzatok alapján kénytelen oktatni.

Igen jó segítséget jelent ebben a mi tankönyvszűrés-günkben Kurdi Mihály ny. ezredes úrnak „*A katona kézikönyve*” című munkája. Nem kimondott tankönyv ugyan ez sem, de azért mind oktatási, mind pedig önképzési segédletül rendkívül alkalmas, mert könnyen megtanulható kérdések és feleletek alakjában mindent tartalmaz, amit a rendfokozat nélküli honvédtől kezdve az alhadnagyig mindenkinek tudnia kell. Tömören összefoglalja az új Szolg. Szab. I. r., a H. Sz., Gy. Gy. Sz., Erőd. ut., L. Gy. Sz., Lőut., T. Gy. Sz., Kp. Gy. Sz., a hadseregszervezés, tereptan, tűzérsgyi ismeretek stb. összes tudnivalóit, de — és ez a főértéke — semmivel sem bővebb terjedelemben, mint amennyit mindezekből az altszűnek, a csendőrnek tudnia kell, vagyis hozzáértő, szakszerű kivonatát adja a fegyveremre való tekintet nélkül minden altiszt számára nélkülözhetetlen általános katonai alapismereteknek. Amelyik csendőr hetenként csak néhány

oldalt elolvas ebből a könyvből, többet tanul meg, mintha háromnnyi idő alatt akárhány szabályzatot tanulmányozna is át, mert azt, amit meg akar magának jegyezni, felesleges szöveg nem zavarja. Mindaddig, amíg a csendőrség számára külön katonai tankönyv meg nem jelenik, „A katona kézikönyve” sikeresen fogja azt pótolni. Szívesen ajánljuk oktatók, segédoktatók, őrsparancsnokok, tanfolyamon levő csendőrök, próbacsendőrök figyelmébe. A 262 oldalnyi könyvre egyébként a m. kir. honvédelmi miniszter úr a csapatok figyelmét felhívta. Megrendelhető a szerzőnél: **Kurdi Mihály ny.** ezredes úrnál, *Sátoraljaújhegy*. Ára 6.— pengő, fizethető három részletben is.

Őrsparancnokká kinevezették a székesfehérvári II. kerületben: **Kovács Imre I., Szabó István I., Harmath István és Vida Imre** th.-ek.

Házasságot kötöttek a budapesti I. kerület állományában: Dohándi István törm. Jóri Máriával Lajosmizsén; **a szombathelyi III. kerület állományában:** Szajkó Győző th. Dénes Erzsébettel Baján, Harsány József törm. Tamás (Turkovits) Annával Vasvár községben, Nagy Gyula th. Böröcz Margittal Magyargecs községben, Dombóvári István törm. Kocsis Gizellával Balatonederics községben és Kovács György törm. Szaklajda Rózával Simonfa községben; **a debreceni VI. kerület állományában:** Makai Imre th. Papp Irénnel Kismarja községben; **a miskolci VII. kerület állományában:** Gál Lajos törm. Barta Juliannával Sárospatakon.

Elhalálozások. **Fábián Mihály** g. th., a szentesi osztályparancsnokság gazdasági hivatalához beosztott irodai segédmunkás, április 25-én 13 órakor Szentesen 48 éves korában elhunyt. Holttestét április 27-én 16 órakor nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra az alsóparti református temetőben.

Iván János g. th. felesége, született **Anselm Anna**, április 28-án 41 éves korában elhunyt. Holttestét április 30-án 17 órakor helyezték örök nyugalomra a Szeged-belvárosi róm. kath. temetőben, a Szegeden állomásozó csendőr tisztikar és legénység, valamint a polgári társadalom nagy részvéte mellett.

Csendőrségi közlöny. 9. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Athelyeztettek: **Nagy Pál** őrgy. osztályparancsnoki minőségben Szekszárdra; **Orendi Norbert** szds. szárnyparancsnoki minőségben Szigetvárra; **Schück Lénárt** alez. előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VII-c. osztályához Budapestre; **Vikolinszky Kálmán** g. szds. előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VII-b. osztályához Budapestre; **dr. Nyírdhász Zoltán** g. szds. előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VII. b. osztályához Budapestre; **Szűtsy Imre** alez. a m. kir. csendőrség felügyelője Budapestre; **Vattay Ferenc** alez. osztályparancsnoki minőségben Győrbe; **Raskó Alfréd** alez. osztályparancsnoki minőségben Sopronba; **vitéz Tenesvári Endre** őrgy. előadótiszt a m. kir. csendőrség felügyelője mellett Budapestre; **Besenyői Beóthy Kálmán** szds. előadótiszt minőségben a belügyminisztérium VII-b. osztályához Budapestre; **Nagy István II.** szds. szárnyparancsnoki minőségben Szentendrere; **Prettenhofer Andor** szds. szárnyparancsnoki minőségben Esztergomba; **Pálffy Sándor** szds. oktatótiszt minőségben Kiszpekre; **dr. Tegzes Ernő** fhdgy. osztálysegéd-tiszt minőségben Veszprémbe; **Barényi Ferenc** alez. ideiglenes kerületi parancsnoki minőségben Pécsre; **vitéz Sáray Ferenc** alez. a belügyminisztérium VII-c. osztályvezetőjének helyettesévé Budapestre; **Boros Lajos** alez. kerületi parancsnokhelyettesi minőségben Miskolcra; **Kürthy Endre** alez. beosztott főzrztiszt minőségben Szombathelyre; **Jablónkay Sándor** alez. beosztott főzrztiszt minőségben

Szolgálatban álló csendőr pontos óra nélkül el sem képzelhető!

Pontos órát pedig ott vegyen, ahonnan sokszáz bajtárs látta el magát órával kivétel nélkül a legnagyobb megelégedésre: a

„KRONOSZ“

óra- és ékszerkereskedelmi rt.-nál

Budapest, IV., Eskü-út 3. (félemelet)

Telefon 892—14. Flókiúlet. Pécs, Irgalmasok-u. 1.

Kérje árjegyzékünket!
Órák, ékszerek, verseny- és emléktárgyak.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletre

SAPKÁK

elsőrangú kivitelben kívánt forma szerint: ezüst díszítéssel P 5.90, selyem díszítéssel P 5.70.

Petrány Szilveszter sapka- és kalapüzeme
Budapest, VIII., **KÖFARAGÓ-U. 11.** (Rókus-kórház mögött)

Az Országos Protharcos Szövetség tagja!

Magyar csendőr a magyar gyártmányú

SCHMOLL-PASTA-T

használja!

ségben Miskolcra; *Takácsy Dezső* alez. beosztott törzstiszti minőségben Szegedre; *Perey László* alez. őrsparancsnokképző iskolaparancsnoki minőségben Szombathelyre; *Rohonci Imre* alez. a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság tagjával Budapestre; *Elekes Rezső* őrgy. osztályparancsnoki minőségben Szombathelyre; *vitéz Marsó Pál* őrgy. kerületi segédtiszti minőségben Szegedre; *vitéz Békffy Sándor* őrgy. szárnyparancsnoki minőségben Budapestre; *Rulich József* szds. szárnyparancsnoki minőségben Székesfehérvárra; *Kossuth József* szds. tanalosztályparancsnoki minőségben Szekszárdra; *Loór Tivadar* szds. kerületi előadótiszti minőségben Pécsre; *Sárdy Gyula* szds. előadótiszti minőségben Szombathelyre; *Freiszberger József* szds. szárnyparancsnoki minőségben Enyingre; *Porubszky György* szds. szárnyparancsnoki minőségben Sátoraljaújhelyre; *Szamosfalvi Panajott Rudolf* szds. oktatótiszti minőségben Szombathelyre; *Czeglédy Jenő* szds. szárnyparancsnoki minőségben Mátészalkára; *Györkös Károly* szds. szárnyparancsnoki minőségben Szegedre; *Kökényi Oszkár* szds. szárnyparancsnoki minőségben Marcaliba; *Kátai-Pál András* szds. szárnyparancsnoki minőségben Sarkadra; *Abay Kálmán* szds. előadótiszti minőségben Budapestre; *Inczédy Agoston* szds. szárnyparancsnoki minőségben Orosházára; *Horvay József* szds. szárnyparancsnoki minőségben Nagymarosra; *Cserfay Ferenc* szds. szárnyparancsnoki minőségben Kiszvárdra; *vitéz Ferenczy László* szds. szárnyparancsnoki minőségben Gyulára; *vitéz Vass István* szds. osztálysegédtiszti minőségben Pécsre; *Kovács Andor* fhdgy. oktatótiszti minőségben Kiskunhalasra; *Kovács Ignác* fhdgy. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Egerbe; *Urszady (Nedolász) Gyula* g. őrgy. a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság tagjával Budapestre; *Havas László* g. szds. törzsgazdasági hivatalfőnöki minőségben Pécsre; *Csányi Károly* g. szds. törzsgazdasági hivatalfőnöki minőségben Budapestre; *Alsó-Csernátóni Cseh Lajos* g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben Kaposvárra; *Say József* g. szds. gazdasági hivatalfőnöki minőségben Veszprémben és *Márkus Elemér* g. szds. törzsgazdasági hivatali előadótiszti minőségben Szombathelyre. — Tartósnak vezényeltetett: *Besenyei Károly* fhdgy. szárnyparancsnokhelyettesi minőségben Keeskmétre. — Kinevezettek: *Marsay János* alez. a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság tagjaként Budapestre; *Abafalvy Sándor* alez. kerületi beosztott törzstisztté Budapestre; *vitéz Bátky József* őrgy. kerületi segédtisztté Budapestre; *vitéz Zirczy József* őrgy. osztályparancsnokká Sátoraljaújhelyen; *vitéz Szabadhegyi Ferenc* őrgy. osztályparancsnokká Balassagyarmaton; *Verbói Szluha Dénes* őrgy. ideiglenes osztályparancsnokká Pécsre; *Pereidy Jakab* őrgy. 2. századparancsnoki minőségben az őrsparancsnokképző iskolához Szombathelyen; *Eary László* szds. szárnyparancsnokká Pécsre; *vitéz Bátorfy Géza* szds. nyomozó alosztályparancsnokká Szombathelyen; *Lisicsinszky Béla* szds. szárnyparancsnokká Cegléden; *Mátéffy István* szds. szárnyparancsnokká Debrecenben; *vitéz Marsó Lőrinc* szds. szárnyparancsnokká Salgótarjánban; *Apor József* szds. szárnyparancsnokká Tabou; *dr. Boeskor Loránt* szds. szárnyparancsnokká Siklóson; *Geney Gyéza* szds. szárnyparancsnokká Balfonyán; *Körösmeczi Miklós* szds. szárnyparancsnokká Balassagyarmaton; *Toldalagi Nyárády Domokos* szds. szárnyparancsnokká Egerben; *Szamosy Tibor* g. szds. törzsgazdasági hivatali hivatalfőnökké Pécsre; *Csaba*

Zoltán g. szds. gazdasági hivatalfőnökké Székesfehérváron és *Körmöczy Nándor* g. hđgy. gazdasági hivatalfőnökké Balassagyarmaton. — Beosztottak: *Hertelendi és Vindornyalaki Hertelendi Ignác* alez. a belügyminisztérium VII-b. osztályába Budapestre; *Czigány József* szds. beosztottként a nyomozó-alosztályhoz Szombathelyre; *Fejér Károly* szds. az őrsparancsnokképző iskola 2. századához Szombathelyen; *vitéz Király Gyula* szds. kerületi előadótiszti minőségben Székesfehérváron; *Bárdó Mihály* szds. osztálysegédtisztté Budapestre; *Fehérváry Ferenc* szds. beosztottként a nyomozó alosztályhoz Székesfehérváron; *Bálint József* szds. osztálysegédtisztté Egerben; *Madacsay Béla* fhdgy. osztálysegédtisztté Szombathelyen; *dr. Tóth József* fhdgy. oktatótiszti minőségben Nyiregyháza; *Prellenhoffer László* fhdgy. oktatótiszti minőségben Tatán; *Gunda Gyula* g. szds. előadótisztté a belügyminisztérium VII-c. osztályához Budapestre és *Tóth Károly* g. szds. törzsgazdasági hivatali előadótisztté Pécsre. — Létszámfelett vezetőendők: *Moldovay Kálmán* alez. kerületi beosztott törzstiszt Szegeden; *Hieronymi Lajos* őrgy. kerületi beosztott törzstiszt Miskolcon; *Berényi Béla* őrgy. osztályparancsnok Szekszárdon; *Ferenczy Sándor* őrgy. osztályparancsnok Sopronban; *Jalsovai Jalsoviczky András* őrgy. osztályparancsnok Győrött; *Váry (Wagner) Béla* őrgy. kerületi előadótiszt Székesfehérváron; *Kalelsky Árpád* szds. szárnyparancsnok Gyulán; *Fegyvernek Alfons* szds. szárnyparancsnok Egerben; *Molnár Henrik* g. szds. a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság tagja és *Végh Kálmán* g. szds. a belügyminisztérium VII-b. osztályának előadótiszte — szolgálati állásuk alól való egyidejű felmentés mellett — állományilletékes kerületüknél. — Állandó nyugállományba helyezettek: *Sztaskó Károly* VII., *Kopacz Károly* IV. kerületbeli th.-ek, *Buncsi József* III., *Vaszary József* III., *Novák István* I. kerületbeli alhđgy-ok és *Kovács Adám* I. kerületbeli th. — A végleges nyugállományba helyeztetett: *Papp Sándor Simon* V. kerületbeli th. — Várakozási illetményekkel szabadságoltatott: *Rétvári (Rabi) József* IV. kerületbeli th. — Szabályrendeletek: Gabonajegy-rendszer, a lisztforgalmi adóváltás és a mezőgazdaságnak az 1933—1934. gazdasági évre nyújtandó kedvezmények. Kábítószerforgalom ellenőrzése céljából Központi Szerv kijelölése. — Tananyagbeosztás kiegészítése. — A m. kir. esendőrségül használatban levő lovaglószerszámokról, azok mállhásáról és a hátsólok felszereléséről szóló „Áttekintés”-ek kiadása. — Szabadságra utazó esendőr és próbacsendőr rendfokozatú legénységi egyének vasúti menetkedvezménye. — Költőzködő távbeszélő előfizetők állomásainak a régi helyen való újbemehagyása. — Jég üzletszerű termelése, gyűjtése, forgalombahozatala és használata. Jéggyűjtőhelyek kijelölése. — Helyi távirat díjának mérséklése és „Táviratnyomtatvány” rendszerítése.

Ki tud róla? Collner Lajos járásörmszter, volt vasvári járás- és őrsparancsnok, 1916 július 18-án a lucki esatában eltűnt.

Pintér Gusztáv esendőr 1903-ban a vasvári őrsön teljesített szolgálatot s ugyanazon év január 24-én éjjel, szolgálat közben egyik vasúti hídon a vonat elgázolta és azonnal meghalt. Akik az eltűnés, illetve elhalálozás körülményeiről és hozzátartozóiknak címéről tudnak, írjanak sürgősen a vasvári őrsnek.

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a **szövetben belül** milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve **árakban is csak az elsőkézből** minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a m. kir. esendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételt **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felruházója. Tekintse meg őrsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módozatokat adunk.

TRUNKHAHN Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország kalotikus kézben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Özemben 1922 óta 300 munkással.

Bútor vásárlása előtt saját érdekében látogassa meg raktárát
Komplett hálószoba már 150 P-től
Raktáron tartok: Háló-, ebédlő-,
úriszoba, konyhabútorokat a kár-
pított és kombinált bútorokat.
Keleti Bútoráruház
Budapest, VI., István-út 41-43.
(Aréna-útnál.) Telefon: 45-0-09.

Magyar kisipari termékek!

A m. kir. esendőrség tagjainak a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett.

OPTIKUS LIBÁL és MÁRZ FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET
Tel.: 299-56.
Budapest, VI., Teréz-körút 54.

(Nyugati pályaudvarral szemben, Podmaniczky-utcai sarokházban.) Törz-
süzlet alapítva 1846-ban. Ajánlatok: **Szemüvegek, Távcsovek, Lát-
csövek, Nagyító lencsék, Hőmérők, Rajz- és mérőeszközök, Zeiss-Punktál szemlencsék, Fokokarákat és kolékeket.**
A m. kir. esendőrség tagjainak árengedmeny és kedvező fizetési feltételek.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály polgári altiszt, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya) vagy Fekete Imre nyug. törzsröster, Uj-Hatvan, Vasváry Pál-u. 15. Árak és munkadíjak: szép, új, dísz toll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 pengő, régi toll átkötése 1 pengő, pótlással 2 pengő, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 pengő, pótlással 3 pengő 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a Müller J. divatáruház, Budapest, VI., Király-u. 28. mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkiktől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettős sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymatni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrek-túralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvellenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem trunk, ha a beküldő válaszbélyegget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötéjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői

üzenetben, hanem a „Csendőrségi Lapok”-ban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú le-gényeségei egyéni az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk számú pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.512. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8-14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

B. R. 1. A fogház- és börtönőrséghez egyáltalában nincs felvétel, közelebről nincs is rá kilátás, hogy lesz. 2. A keresett könyveket megkapja Kókai Lajos könyvkereskedésében (Budapest, IV., Kammermayer-utca 3. sz.).

G. J. csendőr, Nemesvid. A bűneljegyzéket azzal kell aláírni, akitől a járőr a bűnleleket őrizetbeveszi. Ezzel az aláírással az érdekelt elismeri, hogy a járőr tőle a jegyzékben foglalt tárgyakat — sem többet, sem kevesebbet, sem másminőket — vette őrizetbe. Ez a célja az aláíratásnak, azt tehát csakis azzal lehet végezni, akitől a járőr őrizetbevesz, akárcsak is egyébként a tulajdonos. A jegyzék 4. rovata különben a tulajdonosság kérdését is tisztázza.

Baja, 1906. A „Legény a gáton” című, lapunkban közölt csendőrnagy könyvalakban még nem jelent meg.

Szombathelyi osztály. A 4/ny. gh. 1934. sz. alatt kértettnév magyarságához kétség sem férhet. Általában legajánlatosabb ilyen ügyekben bennünket megkérdezni, mert a névelmezéshez kifejezett segédletek nincsenek forgalomban s ehhez különben is szakértelem szükséges. Nekünk megvannak az összeköttetéseink.

Kapuvár. Engedély nélkül nyugállományban kötött házasság esetén az özvegynek és az árváknak állandó nyugellátást a kincstár nem ad. A három hónapi nyugilletményt megkapják és a gazdasági hivatal útján özvegyi végkielégítést kérhetnek a belügyminiszter úrtól (VII. b) osztály).

K. P. ny. th., Rákoshegy. A hévízi új csendőrségi gyógyházat július 1-én nyitják meg. Nejének beutalása iránti kérvényét a belügyminisztérium VII. c) osztályának címezve és az 1 pengős okmánybélyeggel ellátott, honvéd- (csendőrr) orvosi bizonyítványal felszerelve, akként kell a nyilvántartó gazdasági hivatal útján benyújtani, hogy a kérvény a kérelmezett gyógyidőszak kezdete előtt legalább egy hónappal beérkezzen. A nyári bónapokra eső III., IV. és V. gyógyidőszak július 1-től július 28-ig, július 31-től augusztus 23-ig, illetve augusztus 26-tól szeptember 20-ig tart. A kérvénybe fel kell venni, hogy a beutalást milyen cél érdekében (pl. felesége súlyos idegzsába betegségének gyógyítása) és mely időszakra kéri és ha a kért gyógyidőszakra beutalható nem lenne, melyik későbbi gyógyidőszakban óhajtana a beutalást. A kérvényben azt is fel kell említeni, hogy a beteg mikor, mely években volt a csendőrségi gyógyházak valamelyikébe beutalva és a nyugdíjas kérvényező még azt is, hogy a beutalni kért családtaggal közös háztartásban él. A küldött postabélyeg lapunk javára bevételeztük.

Tavaszi virág. 1. Nem vonja meg a kincstár a nyugdíjat, ha át is tér az izraelita vallásra, efelől megnyugtattuk. De hát maszaj? 2-3. A kérvényt mindig be lehet nyújtani, hogy aztán engedélyezik-e, azt nőülési kérvényről előre sohasem lehet megmondani. De önnök erre nincs szüksége, mert most már az ideiglenes nyugállományban is engedély nélkül lehet nőülni, de akkor özvegyi nyugdíjigény nincs.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol ezer más bajlarsunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

Magyar csendőr — magyar cégnél vásároljon!
**A MAGYAR KÖZTISZTVISELŐK
SZÖVETKEZETÉNEK**

a legmegbízhatóbb minőségben szállít **háló-, ebédlő-, kombinált-, konyha- és kertli bútort** a leggyorsabbtól a legkülönlegesebb kivitelig. **A m. kir. csendőrség tagjainak tiszteletdíj kedvezmény!**

BÚTOROSZTÁLYA

Budapest, IX., Mester-utca 15.

22222. 1-6. Ne szerkesztői üzenetek útján próbálkozzék az őrsparancsnokára lövöldözni, hanem tegyen jelentést szolgálati úton, ha szabálytalanságokat lát nála. On visszael azzal a helyzettel, hogy a leveleket nem adjuk ki. Az előljáronak ilyen fedezékből való kritizálása kétségtelenül veszélytelen mulatság, de annál férfiatlanabb. S a mód, ahogyan ezt csinálja, egészen ravasz. Nem állít, csak általános kérdések mögül célozgat. Kerüli a fegyelmetlenség színezetét, de lényegben az eljárása annál fegyelmetlenebb. Biztosra vesszük, hogy a Szut.-ból a saját kötelességeit nem ismeri olyan kiválóan, mint az őrsparancsnokét, holott fordítva kellene lennie. Mi a szerkesztői üzeneteinkben bajtársainknak ügyesbajos dolgaikban útbaigazítást, tanácsot, felvilágosítást szívesen adunk, sem időt, sem fáradságot nem sajnálunk, hogy a legkülönbébb dolgoknak is utánajárjunk, hagyja hát a helyet azoknak, akik komoly ügyekben kérdezősködnek nálunk. Az ilyen hátmögötti okoskodásról pedig szokják le, mielőtt későn lesz. 7. A csendőrségi pótdíjat csak azoknak a nyugdíjába számítják be, akik 1930 július 1-ével még ténylegesen szolgáltak s nyugdíjba csak azután mentek. A korábban nyugdíjazottaknak csak akkor, ha: a) 60 éves életkorukat elérték, b) beszámítható szolgálati idejük eléri a 40 évet, c) ha a felülvizsgálat alkalmával megállapították az érdekeltről, hogy mindennemű szolgálatra alkalmatlan. 8. Külső szolgálatban minden 7 hónap 8-nak számít nyugdíj tekintetében.

R. Olvassa el az 1932. évfolyamunk 461. oldalán „F. J. cs. Tata” jellegre küldött üzenetünket.

55555. 1. A folyó évi április hó 12-én kelt 15.284. Eln. VII. c) számú belügyminiszteri rendelet alapján e kérdés általános rendezést nyer. Egyébként lapunk f. évi 9. számában „Reménység” jellege alatti üzenetünk az Ön esetére is vonatkozik. 2. Annai hadiév számít be, ahány háborús naptári évben legalább három hónapi folytatódagos katonai tényleges szolgálatot teljesített, vagy hadifogságban volt. A világháború alkalmából az 1914., 1915., 1916., 1917., 1918. és 1919-es naptári évek után összesen 6 hadiév beszámítása jöhet figyelembe. 3. Ha a beszámítható szolgálati idő 30 évnél kevesebb, a legutolsó kapott illetmények 85%-a, ha 35 évnél kevesebb, 90% és ha 40 évnél kevesebb, úgy 95%-a számít be. 4. Az ön korában már nem lehet, a rendfokozatát pedig amúgy sem tarthatná meg.

106. Olvassa el lapunk 1929. évfolyamának a 28. oldalán „Magyarnak születtem” és az 1929. évfolyam 414. oldalán „Erdőőr és vadőr” jellegre küldött üzeneteinket.

93.765. Legjobb lenne a belügyminisztérium névváltoztatási osztályán alkalomadtán, esetleg budapesti ismerős útján érdeklődni, ha sürgős a dolog. Ha nem, akkor várjon nyugodtan, nagyon sok a névváltoztatási ügy.

Van-e megtakarított pénze?

Ha nincs:

Félre tud-e tenni néhány hónap alatt 130 pengőt?

Miért?

Azért, mert ezért az összegért, vagyis

130 pengőért

tudunk adni Önnek egy

vadonatúj

(nem használt és átjavított, hanem közvetlenül a gyárból kikerült) valódi CSEPEL túrakerékpárt, éppen olyan minőségben és kivitelben, mint a 200 pengős és még drágább kerékpárok. Ezt az olcsó árat azonban csak akkor tudjuk nyújtani, ha Ön a gépet egyszerre, egy összegben, készpénzzel fizeti. Számítsa ki, mennyit takarít meg, ha nem részletre vásárol, de a részletösszegeket 4-5 hónapon át előre félrakerkja!

Magyar anyagból!

Magyar gépeken!

Magyar munkaerővel!

Tanulósztályparancsnokurak szíves figyelmébe!

Tömeg- (hivatalos) megrendelésnél minden 25 darab után egy gépet teljesen felszerelve, ingyen szállítunk!

A „Csepel” túrakerékpár a magyarországi legnehezebb úti és terepviszonyoknak megfelelően leggondosabban megépített, legmegbízhatóbb túragép. Ez a kerékpár a csendőri szolgálatban nagyszerűen bevált. Ára **teljes felszereléssel**, vagyis sárhányókkal, szerszámtáskával, komplett szerszámokkal, kormánycsengővel, lábpumpával és a legkiválóbb minőségű Emergé gumikkal, szabadonfutó torpedó fékaggyal:

130.— pengő. — Utánvétellel szállítjuk.

Amennyiben a gépre karbidlámpát, macskaszemet és kardtartót is kíván, a felár 10.— pengő.

A rendelést alábbi címre kérjük irányítani:

»CSEPEL«

KERÉKPÁROK GYÁRI LERAKATA
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRÚT 44. SZ.

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért

egyenruhaszabása és felszerelési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizéssel kedvezményekkel mellet!

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., főlemelet. Telefon: 843 -52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-u. 23. // Nyiregyháza: Zrínyi Ilona-u. 9. // Miskolc: Gizella-u. 15.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 21-161

Fotelagyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehéreművésznak, ruhaszövetek. **Lakberendező Vállalat**

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

Pollák Rezső

„ALBA” cipőáruház
Székesfehérvár

Bőr- és lakk-sima zugoscipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása.

Kedvező illetései feltételek. — Kérjen képes árjegyzéket.

Sz. P. törm., Tököl. 1. A volt es. és kir. 7. hegyi tüzérezred irattára a szegedi alispáni hivatalban van. 2. Terjessze fel szolgálati úton a kérést a kerületi parancsnoksághoz, csatolva a nyilatkozatot. A tanúk időtartam tekintetében is megfelelők, mert a Károly-esapatkereszthez szükséges 12 hetet mindkettő igazolni tudja. 3., 4., 5. Olvassa el lapunk folyó évi 8. számában „55.555” jellegre küldött üzenetünket. 6. Igen.

Rába 6. I. Választ a lekszikon-rovatban fog kapni. 2. Még a nyár előtt rendezik a kérdést, addig nem tudunk hozzászólni. 3. Nem ajánljuk, hogy magával hozza az összeget, mert elkobozzák. Egyelőre várni kell. 4. Ugyanúgy, mint eddig: 9 év, 6 hó, 1 nap beszámítható szolgálati idő után 40%. 5. A levele végéhez fűzött kérdésre is lekszikon-választ kap.

V. B. örm., Gönyü. Lapunk mult számában közölt könyveket időközben megvásárolták.

S. I. törm., Devecser. Fenti üzenet Önnek is szól.

L. B. ny. örm., Nyugállományú legénységi egyének felesége utáni családi pótlék, az 1932. évi 3000/M. E. számú kormányrendelet 15. §-a szerint helyesen alhadnagnál havi 6 P, tiszthelyetttestől lefelé pedig havi 5 P 50 fill., gyermekek után alhadnagnál 12 P, tiszthelyetttestől lefelé 11 P.

Kárpáti havasok. A katonai szolgálati időnek most már mindenkinél nagy a jelentősége, mert megszakításra való tekintet nélkül beszámít a nyugdíjba. Ezért rendelték el, hogy azoknak a katonai szolgálati idejét is vizsgálják felül, akik már igazolták a állományparancsban is tárgyalták az igazolást. Előfordul, hogy a felülvizsgálatok során rájönnek, hogy egyesek szolgálati idejének az igazolása annakidején hiányos volt, de mert anyagi jelentősége többnyire nem volt a dolognak, elfogadták, most azonban a hiányokat pótolni kell. Valószínűleg önnél is erről van szó. Az 1922. évi 5300/M. E. sz. rendelet értelmében a katonai szolgálat igazolásául el lehet fogadni: a) anyakönyvi lapot, b) két volt tiszti előjáró vagy fölöttecs becsületbeli nyilatkozatát, melyet a tisztek parancsnokságának kell a névalírás tekintetében hitelesíteniök, c) két volt legénységi bajtárs nyilatkozatát, amit eskü alatti mondanak jegyzőkönyvbe a polgármester, illetve a jegyző előtt. Hogy önnek mettől meddig kell igazolnia újból a szolgálati idejét, arra nézve szolgálati úton kérjen felvilágosítást.

K. J. VIII. törm., Budapest, Sárvár. Örley Zoltán százados címe: Budapest, Károly király-laktanya.

Vesszen Trianon. 1. Kérdésére lapunk f. évi április 15-én megjelent 8. számában „55.555” jelige 1. pontja alatt közölt válaszunkban talál felvilágosítást. Az időleges nyugdíjat végkielégítéssel nem lehet megváltani. 2. Ha törődöttsége (betegsége) olyan természetű, hogy szolgálatképessége rövid időn belül (6 hó, vagy 1 év alatt) helyreállhat, akkor várakozási illetmények mellett szabadságot is jelzett idő tartamára. Ez az intézkedés a felülvizsgáló bizottság lelete és indítványa alapján történik s ez ellen semmit sem tehet. 3. Ha időlegesen nyugdíjazták, tervbe vett nősülésének ez nem lesz akadálya, mert az időlegesen történt nyugdíjazása esetében a csendőrség kötelékéből véglegesen fogyatékba jut.

Naplóm a világháborúból.

— **Harcok a gyönyörű Erdélyért.** —

Írta: KÓRIK GÁBOR

**tiszalöki földműves, volt népfelkelő
örmester.**

(10)

A máskor oly barátságosan kivilágított ablakok sötéten ásítottak. A Ferencrendi-barátok lakóudvara is csendes és kihalt volt, a jó ég tudja, merre menekültek szelid lakói... Megállítottam a kis csapatot:

— Pihenjetelek kissé. — Míg én jól megnézem e helyet, a kedves, szép templomot, az iskolát... Hátha én leszek az utolsó, aki legeltethette szemeit e helyen azok közül, akiknek ez kedves és felejthetetlen... Hiszen, ha legszűkebb hazám nagyon messzi esik is e helyhez és ha a templom tornyain nem a Bethlehemi csillag ragyog is és ha e régi iskolában nem a Kálvin szellemében oktattak is, én e helyben a magyarság sziklavárát láttam most összeomlani számunkra... Szegény, édes hazám!

*

Odamentem a csapatomhoz. Éppen egy udvarra készültek betörni, ahol savanyú almát vételek a kertben... Ilyen a bakagyomor... Éppenséggel nem volt szükségük savanyú almára, hiszen nyakig jóllaktak. Az úton nem győztek eleget inni. Hát- és kenyérszákjuk tele volt érett körtével és mégis most savanyú alma kellett volna nekik... Elhagytuk Somlyót, ahonnan Csikszereda csak egy puskaövésnnyire van. Már láttuk is a főgimnázium körvonalait. Somlyótól vagy kétszáz lépésnyire örség állott az úton... Csehek voltak.

— Halt, wer da?!

— Honvédek! — Megértették. A pesti honvédek nagyobb része tud németül, a csehek is leginkább tudnak németül. Megkérdeztük tehát tőlük:

— Mi van itt?

— Arrébb, pár száz lépésnyire rajvonal van! — felelték. — Tovább megyünk. A gimnáziumtól négyszáz lépésnyire ismét:

— Halt, wer da?!

— Honvédek!

— Passiert! — Megkérdeztük, hogy merre vannak a mieink? Ők nem tudják, — volt a válasz, csupán hogy ez a rajvonal az úttól jobbra és balra cseh századokból áll. Bemertünk a városba. Csikszereda városa is teljesen kihalt. Egy élő lelket sem találtunk benne, pedig mi azt hittük, hogy az éjjel majd egy jóképű kiskocsmában jót iszunk. Bemertünk egy, a Debreczi örsvezetőtől is ismert vendéglő

TÓTH BÚTORCSARNOK

Budapest, VIII., Sándor-tér 4.

**Öriási választék polgári bútorokban,
mélyen leszállított árak. Részletre is.**

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett
egyenruhaszabóság és sapka-
műhely

Mindennemű egyenruházati és
felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

udvarára s az udvar végén, a szénás-színben letelepedtünk és elaludtunk. Lehetett úgy esti féltizenkét óra... Mire felébredtünk, reggel volt. Az őrsvezető elment valahová és hozott egy többliteres befonott üveget — ő tudja, honnan —, tele volt rummal. Szétosztottuk. Nekem is jutott egy kulacs-szal. Felszereltünk és kimentünk az utcára, lfogy majd csak jön arrafelé valami ismerős... Nemsokára jött is Mayer százados úr, a nagyváradi zászlóaljparancsnok.

— Mit keresnek itt maguk?

— A budapesti zászlóaljat keressük. Az éjjel értünk ide!

— Ott van a taplócai község házában, menjenek azonnal oda!

Elindultunk és elmentünk Taplócára, melyet egy út választ el Szeredától csak.

Ismét Mimikus hadnagy úrhoz jutok.

Taplóca gyönyörű község nagyon, hasonló a pestvidéki községekhez. Egyenes utcái és tiszta, szép épületei vannak. Sok benne a villaszerű nyaraló. Azonban annyival különbözik a pestvidéki falvaktól, hogy Taplócan ősi szittyai-hun nyelven beszélnek, míg amott más nyelven legtöbbször... Taplóca fekvése hasonlít a Hernád-völgyéhez. Valóságos Alföld zsebkiadásban, pedig ki tudja, hány száz méternyire esik a tenger színe felett... Mutatja ezt a vidék „flórája” is, amely nagyon különbözik a hidasnémeti, abaújmegyei határok növényvilágától.

Taplóca és a Hargita között folyik el a hűs Olt vize. Sohasem láttam ennél bájosabb folyócskát... Fent születik a Gyergyó aljában, bőcsője Gyergyószentmiklós körül van s eddig körülbelül 45 kilométer utat tesz meg, miközben jobbról-balról a keblére siető patakok erősítik. Taplóca alatt lehet vagy tizenöt méter széles. És itt nem is sebes, mintha az Alföldön volna és a Tiszát akarná utánozni... Még a fűzfakoszorúval szegélyezett partja is meredek mind a két felől...

Csakhamar elértük a község házat, ahová bementünk. Egy léhűtő irodista-honvéd azt mondta, hogy várjunk, mert még nincsen itt egy tiszt úr sem, mint ahogy csakugyan üres volt a község háza. Az érdemes előjáróság a lakossággal együtt emelkedett, a becsesebb iratokat is magukkal vitték.

Nemsokára megjött a csoportparancsnok, Márk őrnagy úr. Nem igen tudott magyarul, mindamelllett megértette jelentésemet és azt mondta:

— Jól van! — Majd németül folytatta, hogy ezeket a kis malacokat fogdossuk össze, — volt vagy nyolc darab... Öljük le, kopasszuk meg és adjuk be majd a tisztikonyhára... Hozzá is fogtak a vitézek azonnal... Én egy párt elküldtem, hogy szerezzenek valamit, mert még nem früstököltünk. Schultz Jóska is elment és csakhamar hozott is egy leragasztott literes üveg, magafokú pálinkaszeszt és paprikás szalonát... Kenyér pedig volt egy fél vagóval, berakva a község háza tanástermébe.

Megfrüstökölt a „társaság” és még én is elmentem, hogy nem talál-e egy hasonló literes üveget? Találtam... A vitézek eközben a malacokat is megpucolták (kettőnek

nyoma veszett a nagy igyekezetben), mire Márk őrnagy úr is előkerült valahonnan. Ekkor azt a parancsot adta, hogy a kilencedik század valahol a falu északi kijáratánál van, s menjünk oda és ott jelentkezünk Mimikus hadnagy úrnál. Közlebről maga sem tudja, hol is van ez a kilencedik század, de a malacokat is vigyük el és adjuk oda a kilencedik század konyhájának... Jól van, gondoltam magamban, mert most már legalább lesz gazdánk és nem kószálunk, mint a gazdátlan kutya... El is értük mihamar a kilencedik század konyháját, egy udvaron működött s beadtuk a malacokat... Örültünk, hogy ez a konyha most már nekünk is füstöl és hogy az ebéd most már nekünk is itt fő... A kilencedik század csakugyan Taplóca északi sarkán folytatta „hadműveletét”. A balszárnya kissé elkanyarodott az Olt felé. A gondos Mimikus hadnagy úr maga ügyelt fel mindenre. Odamentem hozza jelelni:

— Nahát, mi van velük, Kórik?

— Hát — mondok — én, vagy mi csak megvolnánk valahogyan, de a századunk, az Isten tudja, merre jár?

A hadnagy úr tréfásan megjegyezte:

— A tizenkettedik század bizony, talán már túl is van a Hargitán!?

— Minek is eresztett el a hadnagy úr magától? — mondok keserűségemben.

— Hát én nem tehetek róla! — felelt a hadnagy úr. Azután kijelölte a vonalat, amit el kellett foglalnunk. Taplóca északi kijáratánál, a Szépvíz felé vezető út baloldalán, a kilencedik század balszárnyát meghosszabbítva. Dologhoz fogtunk... Elkezdtünk ásni. Ekkor már augusztus 30-ika volt és délelőtt. Pompás fedezéket készítettünk. Volt rá időnk. Melegünk is lett. Levetettük a „blúzt”. A szántott föld hantos részéből csinos löréseket, oldalvédő fedezékeket készítettünk. Reich komámnak is dolgozni kellett, már csak a maga jóvoltára is... Már készen is lettünk, mikor egy küldönc jött hozzánk és jelentette, hogy a Mimikus hadnagy úr parancsára szerejünk fel és menjünk a kilencedik század konyhájához... Ott van a szalmakazlak között... A hadnagy úr is ott van! És ott megkapjuk a további parancsot...

De bosszankodtam!

Az Olt völgyében fedezéket ásunk.

A Mimikus hadnagy úr küldönce, amikor átadta a parancsot s ez 1916-ban, augusztus 26-án történt, a pompásan elkészített fedezéknél kedvetlenül hagytuk félbe a munkát... S most az egyszer Reich-komámnak is igaza volt, amidőn a szememre vetette:

— No lásd, — lásd!... Minket dolgoztattál, engemet is. Bosszúságomban nem szóltam, hanem sorakoztattam a társaságot Taplóca kijáratához. A szalmacsomók felé irányítottam utunkat. Nemsokára oda is értünk. A konyha ott volt már és a konyhatündérek — „ördögök” igazabban — pipával a szájukban, osztani kezdték a paszuly-gulyást. Mimikus hadnagy úr is jelen volt, odamegyek s jelentkezem...

— Hát, Kórik, maga elmegy a Somlyó-csíkszeredai út innenső oldalára... Ahonnan a csehek elzavarták a debre-

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Az összes előírt és extra egyenruhaszövetek, nyári pejacsevics és ruhavásznak, kész férfi, női és gyermek tavaszi kabátok.

Csendes Cipőáruház

Budapest, VIII., Baross-utca 77. szám

Megbízható! — Olcsó! — Minőségben elsőrendű! — Külön mértékosztály! Kedvező fizetési feltételek! — A m. kir. államrendőrség, a M. Á. V. és számos köz- és magánintézmény hivatalos szállítója.

Minőségben és LUKÁCS

árban vezet **BÜTORÁRUHÁZA**

Budapest, VII., Dohány-u. 30. (Kazinczy-u. sarok)
Dús raktár a legegyszerűbbtől a legművészebb kivitelig.
A magyar kir. csendőrség tagjainak áruháza, kedvező fizetési feltételekkel.

Bütor
Szőnyeg
Recamlerek
Szalonok
Takarók
Paplanok
Vásznak
Fehérneműek
Agyaneműek
Ruhaszövetek
Kárpítószárak

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lőr 5.

(A Zeneakadémiával szemben.) Kifűnő minőség. Olcsó árak

Előlegnélküli kedvező részletfizetés!

Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

FÖLDBŐL ARANYAT
csinálhat: vesse a 60 évet kipróbált
MAUTHNER MAGOT

ceni hármások... És az úttest innesső oldalán éppen annyi hely van üresen, amelyet ezzel a tizenhat emberrel megszállhat. Most előbb menásizzanak meg, s azután elviszi az embereit a kerítés mellé, a falu alatti másik csoport szalmához és ott jelentkezik a debreceni zászlóalj parancsnokánál: Kovács százados úrnál. És azután minden tekintetben az ő parancsnoksága alá tartoznak mindaddig, amíg más parancsot nem kap. Onnan kapják az étkezést is... Megértette?

— Megértettem, hadnagy úr! — A szakács már kitette nekem a menásit, mindenki megkapta a magáét... Most már nem ökor, vagy bivalyhússal főtt paszuly-gulyás, hanem disznóhússal... Taplócán sok sertés volt... Megebédeltünk. Összeszedtem embereimet és elkocogtunk a másik csoport szalmacsomóhoz. Rövidesen megtaláltam a debreceni zászlóalj tisztí kaszinóját. Egy csomó szalma mellett, a magas deszkakerítés alatt, körülvéve öl-magas bojtortójával, üldögélt a tisztikar. Ki cigarettázott, ki a fogát piszkálta. Ki unatkozott... Az is lehet, hogy mindnyájan unatkoztak... A legközepeben, egy fenyőtuskón ült a zászlóaljparancsnok: Kovács százados úr. Beszélgettek is valamiről. Lehet, hogy a régi jó időkről? Vagy a jövőről? Vagy a debreceni Aranybika-szálló éttermeiről? Vagy lehet, hogy a hajdúsági szép asszonyokról?... Tisztelgek a kapitány úrnál. Jelentem neki, hogy itt volnék tizenheted magammal a budapesti zászlóaljtól... Mosolygott és azt mondta:

— Jól van! — Megjegyezte még, hogy addig az ő zászlóaljához tartozom, míg az eltűnt századom megkerül valahonét... És most pedig, hogy induljak el embereimmel oda — az újjával meg is mutatta! — Csíkszereda alá... És az országuton erről azt a kis üres hézagot foglaljam el és ássuk be magunkat!... Tiszteltem és már indultam is.

A vonal felé vettem utamat. Jó hajdú fiúk voltak ott mindannyian. Menetközben megszólítottam az olyant közülök, amelyiknek leolvastam az arcáról a nánásit. És mindjárt meg is kérdeztem:

— Hát kelmed mikor volt a tokaji vásáron? — Mind-egyik nagyot nézett s a legtöbbje csak annyit mondott csendes mosollyal:

— Régen voltam!... És soká leszek újra! — Mikor már tovább haladtam, csak azután kiáltott utánam: — Honnét tudja azt az őrmester úr, hogy én Tokajba is szoktam járni?

— Mert tudom! — mondok. — Hogyha kelmed nánási, akkor minden tokaji vásáran ott szokott lenni!

— Hát az őrmester úr is arravalósi?

— Bizony, Tiszalökre!

— Ejnye... Hát, ki gondolná, hogy egyes honvéd is lehet szabolcsi! — Erre már nem szóltam semmit. Elértük az országutat és a vonalat elosztottam embereim között. Balról a debreceni honvédek voltak, s jobbról az úton túl a nagyvárad négyesek.

Amint látható, elég változatos volt az életünk csak egy napon is... A vonal, amit meg kellett szállanunk, olyan szé-

les volt, hogy a csatárok nyolc lépésre állottak egymástól. S ismét elkezdtek magunkat beásni... Az első ásonyoni csak ment valahogy, de a többi azután már igen nehéz volt. Keservesen folyt a munka, de legkivált Reich komanak. Gondoskodtunk jobb ásról, mint a gyalogsági áso. Az út mentén Somlyó felé előttünk mindenütt házak voltak és ott mindenütt lehetett ástót szerezni, hát szereztek is az emberek. Estefelé minden embernek pompás fedezéke volt, némelyik még srappeli-mentes tetőt is csinált reé, hiszen deszkakerítés, kapu, ajtó mindenütt volt, csak éppen elő kellett hozni. Napszállattájban azonban a legénység kezdte emlegetni, jó volna már, ha valaki kenyeret adna... Azért érdeklődtem a vacsora iránt a szomszéd debreceni századnál, ahol megtudtam, hogy ha émegek a szalmakazlakhoz, ott biztosan kapok mindent: — ami van!

Elmentem a zászlóaljparancsnok úrhoz és jelentettem neki, hogy a szakaszomnak nincsen kenyere. A százados úr aztán egy altisztet rendelt mellém, aki elvezetett a falu közepén elhelyezett ütközet-vonathoz és az ottani felvételező altisztől csakugyan kaptam 18 kenyeret és 18 nagy darab disznópecsenyét.

(Folytatjuk.)

Pályázat.

A jó közbiztonságnak egyik lefontosabb követelménye, hogy azok a büntettek, akiket akár bíróság, akár pedig valamelyik hatóság vagy a csendőrség bármi okból köröz vagy keres, minél gyorsabban kézrekerüljenek. Ezt azonban csak az igazoltatások körül tanúsított lelkiismeretes és leleményes eljárással, nem egyszer pedig csak fáradságos utánjárással lehet elérni.

E pályázatunk keretében jelentkezzenek azok a bajtársaink, akik a Nyomozati Értesítő és a nyomozókulcs megjelenése óta és azok alapján legalább két elfogást eszközöltek. Kettőnél kevesebb elfogási esettel nem lehet pályázni, többel természetesen, igen. Azt, aki a nyomozókulcs vagy a Nyomozati Értesítő alapján azok megjelenése óta a legtöbb elfogást (vagy elővezetést) eszközölte, szép jutalomtárggyal fogjuk jutalmazni.

A pályázatban az elfogott (elővezetett) egyén nevét, az elfogás idejét és helyét, az örs ics. számát, továbbá azt kell feltüntetni, hogy az illető a nyomozókulcs vagy a Nyomozati Értesítő melyik számának milyen helyén (oldalszám, tételszám stb.) szerepelt és mivel volt gyanúsítva?

Határidő: június 15. Az eredményt, valamint azt, hogy a nyertest milyen emléktárggyal jutalmazzuk, a június 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Nyugállományba vonuláskor legalkalmasabb hely a letelepülésre

Érd-park város

gróf Károlyi Imre parcellázása

Gyönyörű erdős, gyümölcsös részek és szőlős kertek kerülnek eladásra.

Telefon:
138-68.

Kérjen tájékoztatót a központi irodától, Budapest, V., Vilmos császár-út 28. III. emelet.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Tavaszi és nyári szövet- és selyemujdonságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban. Olcsó árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek